

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

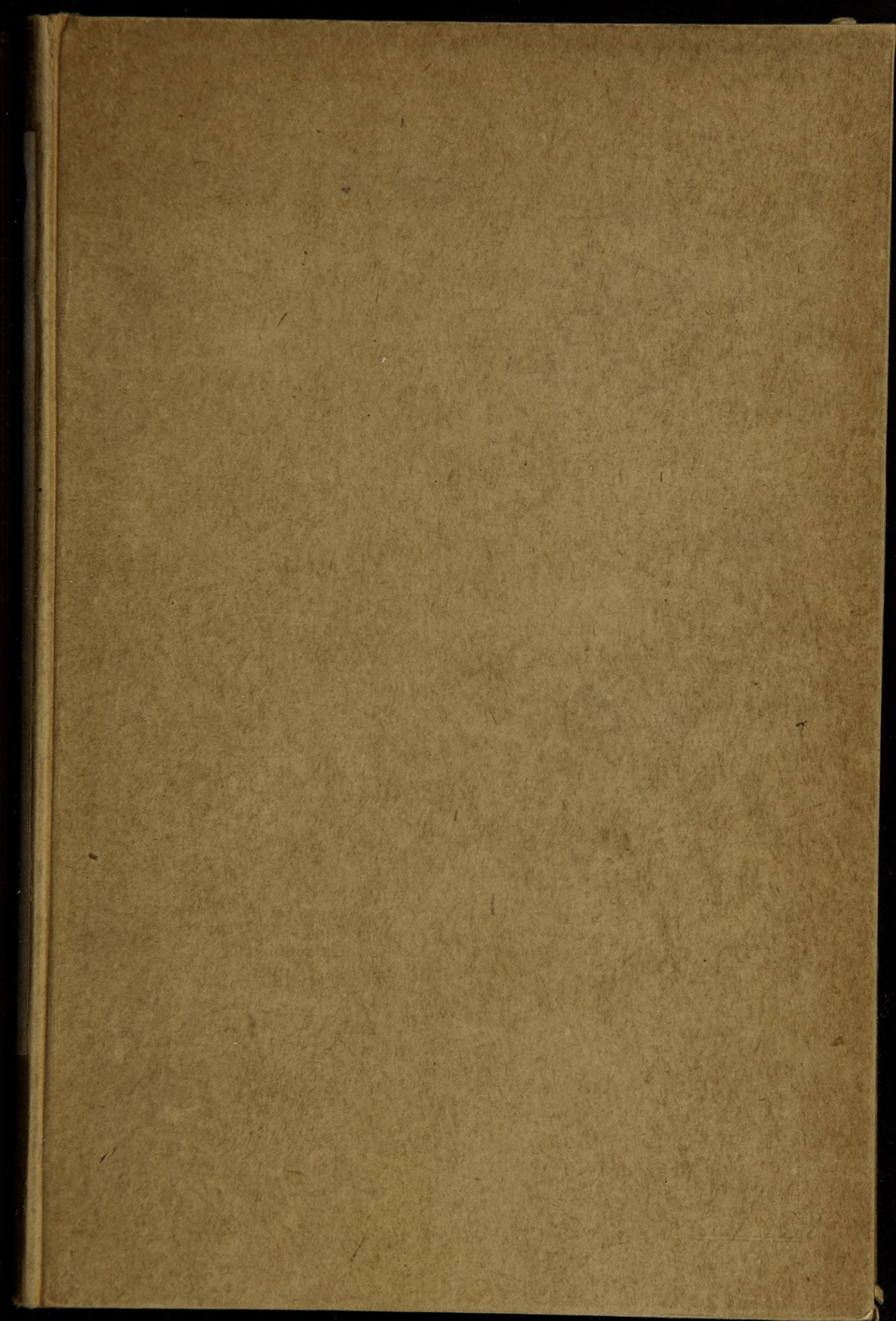
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

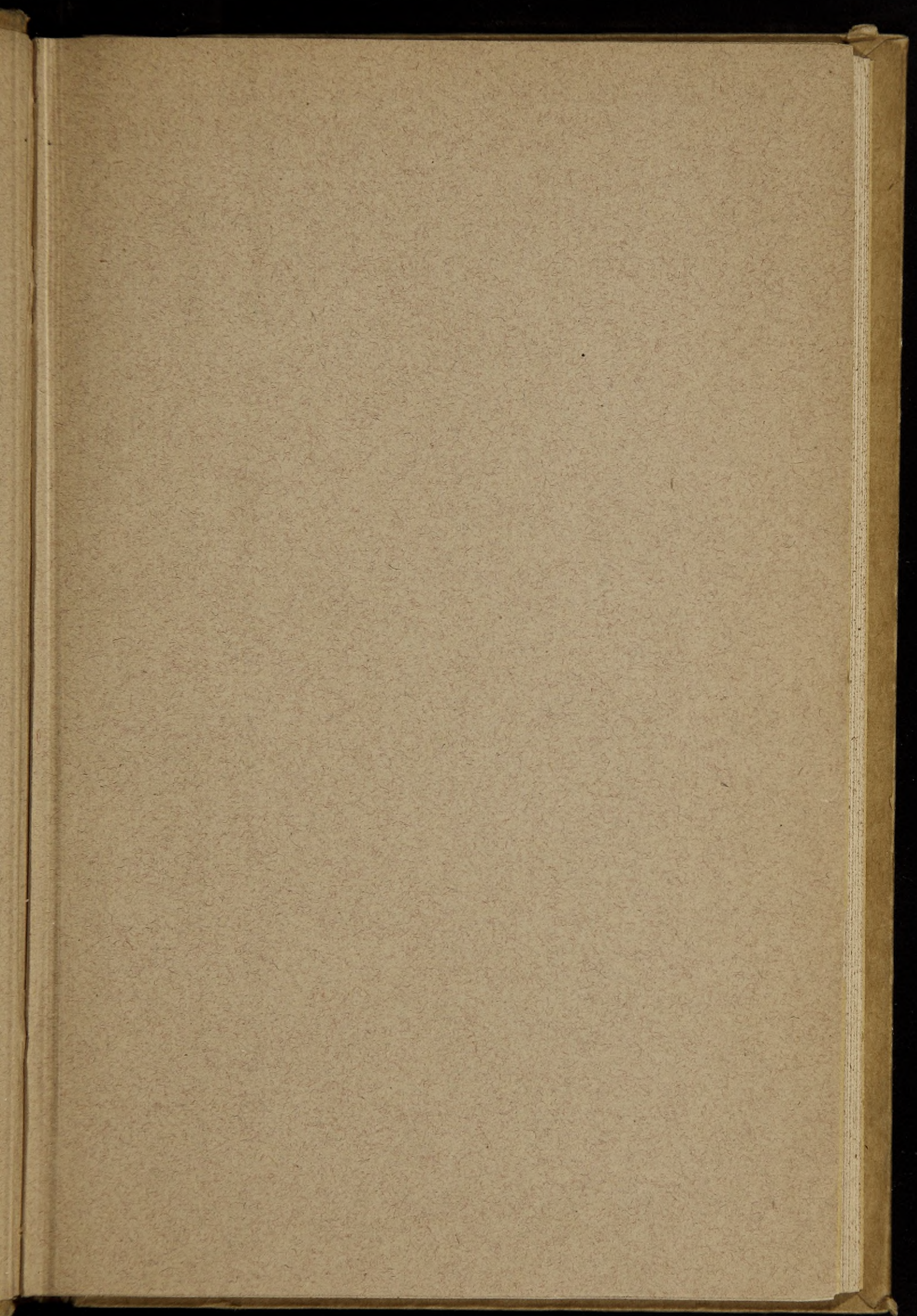

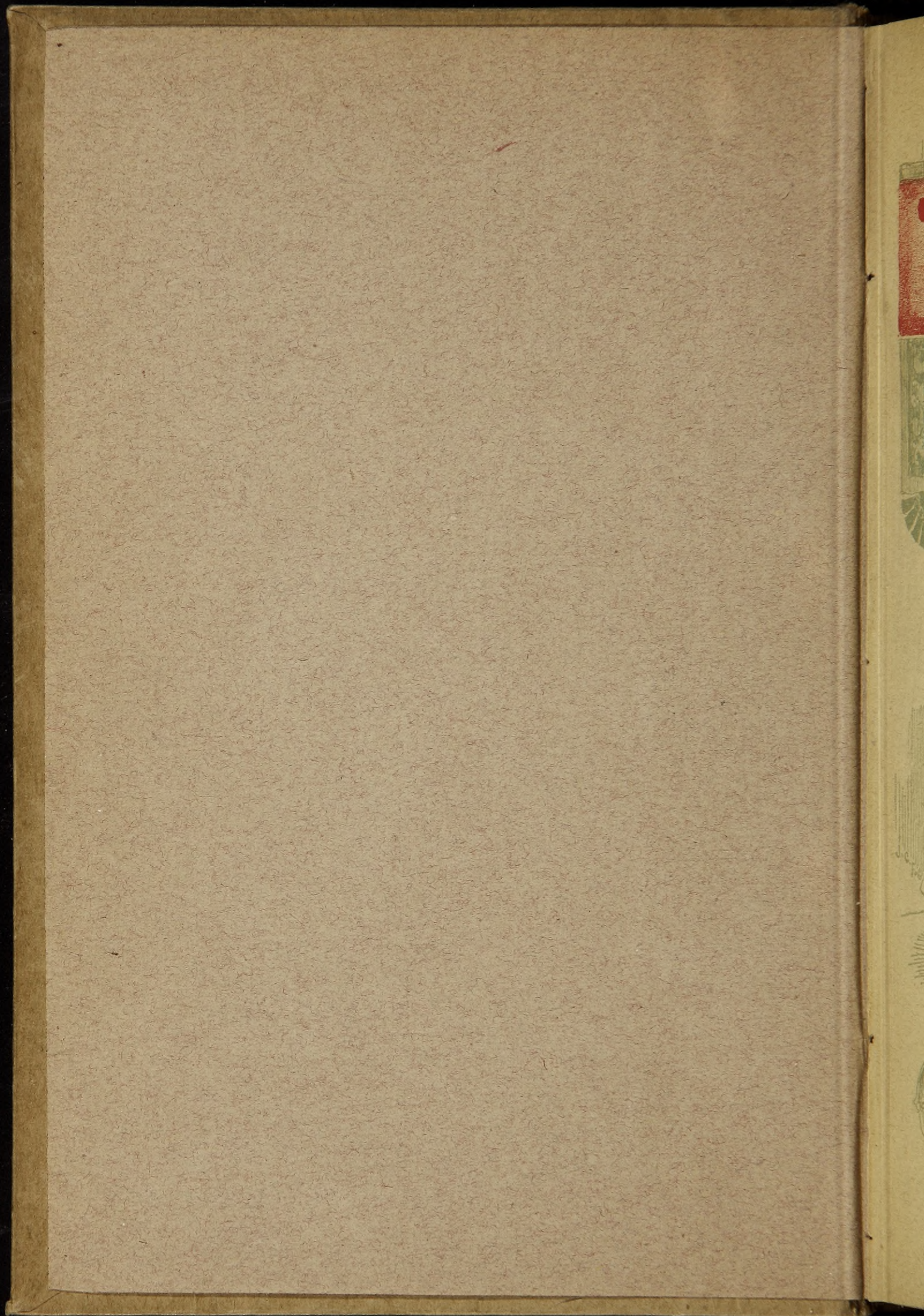
UPPSALA
UNIVERSITET

Till.

So.

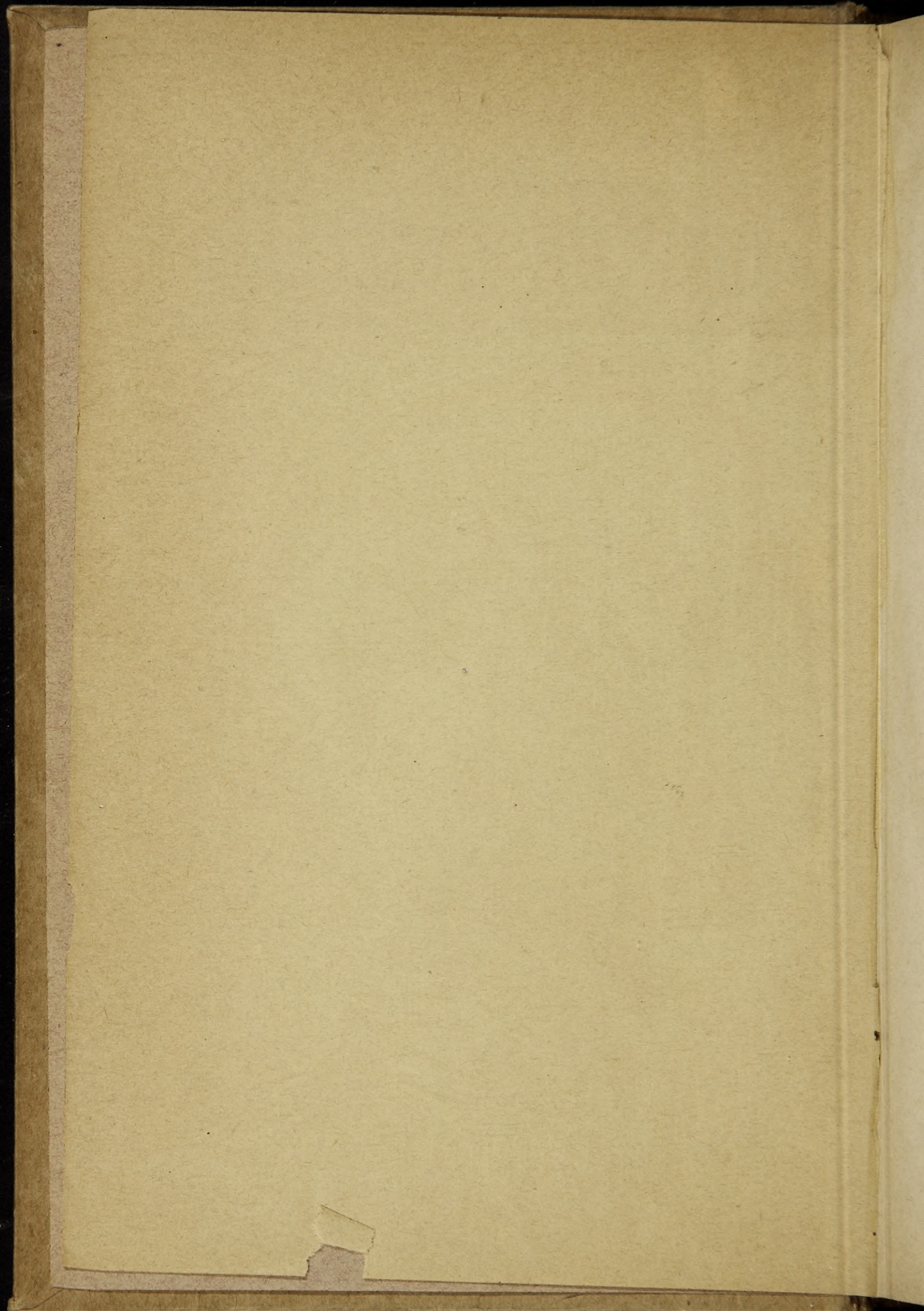

FLICKOR EMELLAN

of
Gerda Meyerson

STOCKHOLM
LOOSTRÖM & KOMP'S FÖRLAG.

Flickor emellan

Berättelse för ungdom

AF

GERDA MEYERSON

FÖRF. TILL »I JULLOFVET»

STOCKHOLM
LOOSTRÖM & KOMP:S FÖRLAG

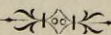

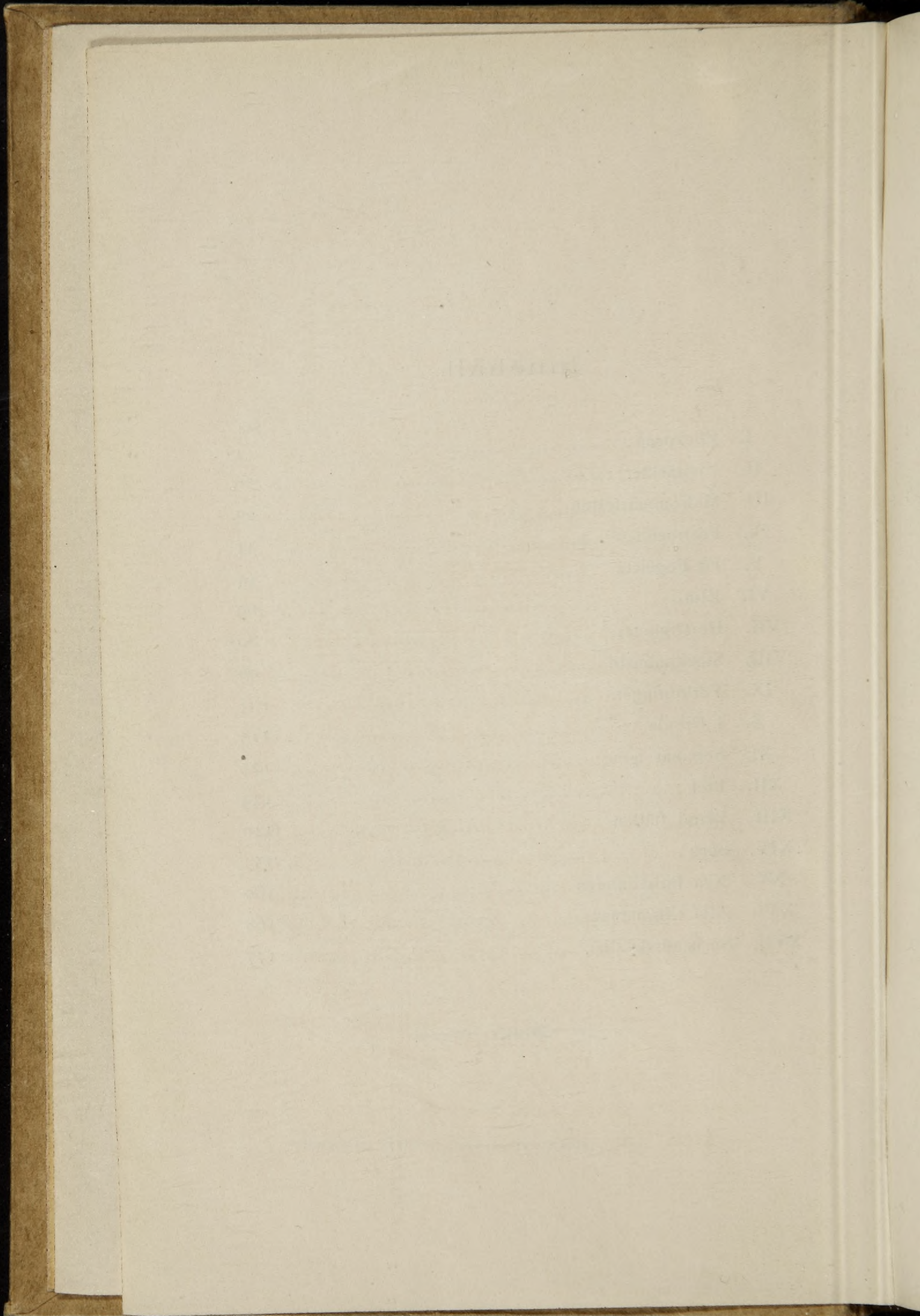

Innehåll.

	Sid.
I. Flickorna	I
II. Upptäckter	16
III. Midsommarfesten.....	29
IV. Förtroenden	41
V. På Fogelsta	54
VI. Elsa	69
VII. Hemligheter.....	80
VIII. Stockholmslif	96
IX. Förlofningen	104
X. I Upsala	115
XI. Sommar igen	124
XII. Bref	133
XIII. Bland fjällen	140
XIV. Sorg	153
XV. Nya förhållanden	160
XVI. Alla tillsammans	168
XVII. Småstadsskvaller	177

I.

Flickorna.

Röken från den mekaniska verkstadens alla stora och små skorstenar hvirflade upp mot den blå sommarhimlen, bildade först ett tjockt, svart moln, blef efter hand allt ljusare och försvann slutligen, lämnande plats åt nya rökpelare.

Utanför förvaltar Borgs trädgård stod en karl och grönmålade det nyuppsatta staketet. En omkring tretton års gosse, i stort blått förkläde, hjälpte honom, i det han först med en pensel målade gubbar på de hvita spjälorna och sedan suddade öfver dem med den tjocka målarborsten. Då och då tittade han utåt landsvägen, men när ingen syntes till, fortsatte han hvisslande att måla.

Plötsligt kastade han bort penseln; en stor gul hund kom springande med en korg i munnen.

— Leo, kom hit, Leo! Leo, min gosse!

Men Leo gjorde ingen min af att lyda utan rusade vidare uppåt byggnaden till.

— Rätt så, Leo, det var bra! — ljöd i det samma en andfådd röst och en lång flicka med flygande hår, hatten i nacken samt skobanden hängande nedanför den urvuxna kjolen, följde efter hunden.

— Ser du, Ville, så klok han är! — ropade hon.

— Klok! — Ville ryckte hånfullt på axlarna.

— Hvad var det i korgen för slag, Elsa?

— Bakelser. Och ser du här! — Hon höll upp en stor påse.

— Karameller, hva'?

Elsa nickade.

— Tag hit ett par!

— De äro för Marias främmande.

— Åh, sjäpa dig inte! Tag hit, säger jag!

Men Elsa hade med otrolig snabbhet skratande kilat af upp till byggnaden. Och fastän Ville var pojke, hann hon likväl först fram och in i salen, där fru Borg och Maria dukade kaffebordet.

— Hu, hvad jag sprungit! Usch, hvad det är varmt! Här äro karamellerna, Mia! Tag dem, så är du snäll, de äro så klibbiga så! — Och Elsa sjönk ned på en stol, kastande sin hatt i ansiktet på Ville, då denne i det samma visade sig i dörren.

— Men Elsa — började Maria, hvilken som äldre syster vanligtvis var medlerska, då Elsa och

Ville gnabbades, hvilket icke alltid aflopp så lugnt
Och finnande bästa sättet att stifva fred, räckte
hon fram påsen mot brodern.

— Vill du ha en karamell?

— Det var just det jag ville! — och tagande
icke en, utan en hel mängd, kilade han ut igen,
i förbifarten snattande en kaka från skålen på
bordet.

Elsa satt fortfarande och pustade, eldröd i
ansiktet, under det Maria lade upp karamellerna
och fru Borg tog en sista öfverblick af det pryd-
liga kaffebordet.

Fru Borg hade varit en skönhet i sina unga
dagar och såg ännu mycket bra ut, ehuru håret
var grånadt och den ståtliga figuren mistat sin
forna smidighet. Alla hennes barn liknade henne,
i synnerhet hennes äldste son, Harald, som låg i
Upsala och studerade och öfver hvilken hon var
mycket stolt. Om sina döttrar fick hon ofta
höra — och det tyckte hon om — att de sågo
bra ut, men aldrig kunde bli så vackra som deras
mamma varit.

Maria var lång och ljus. Hon hade samma
bruna ögon som modren, men uttrycket var mera
djupt och tankfullt än hos denna. Hon hade
äfven samma bestämda drag kring munnen, men
groparne i kinderna, hvilka ännu hörde till fru
Borgs förnämsta behag och hvilka gått i arf
till alla de öfriga barnen, saknades hos Maria.
Därför såg hon också så allvarlig ut, hvilket
jänte hennes stilla, saktmodiga sätt gjorde, att

man gärna tog henne för ett par år äldre än hon var.

— Elsa var både till lynne och utseende raka motsatsen till sin tre år äldre syster. Hennes lifliga, frihetsälskande natur uppreste sig ännu vid sexton år mot sådant tvång som uppsatt hår och långa kjolar. Hon kunde aldrig lära sig att gå städadt, utan sprang hälst, när hon kunde komma åt, och hennes språk och fasoner voro mindre vårdade. Men hon var allas bortskämda gunstling, som gjorde nästan allt hvad hon behagade, och förebråelser beto icke mycket på henne. Men ehuru hon var mycket slarfvig med sina tillhörigheter, tyckte hon om fina kläder samt hade särdeles väl reda på hvad som klädde henne. Nu hade hon också knapt fått svalka sig en smula, förr än hon utbrast: — Men det är sant, jag måste ju snygga mig litet, innan flickorna komma.

— Ja, det är bäst — medgaf fru Borg. — Kamma om dig, knyt skobanden och tag ett rent förkläde!

Elsa gjorde en min af komisk förvåning. Och mamma tror verkligen att jag vill visa mig för Julia, pariserfröken, i den här gamla kjolen och en halfsmutsig blus! Nej, jag tackar! Och förkläde! Maria, *du* tänker väl inte uppträda i förkläde?

Maria sköt undan den tvifvelaktigt rena hand, hvarmed Elsa fattat tag i hennes hvita, broderade förkläde. — Hvarför skulle jag inte ha förkläde i dag så väl som annars? — sade hon lugnt.

— Tror du jag generar mig för Julia, för det hon varit i Paris?

— Nå, så vill inte *jag* se gammalmodig och småstadsaktig ut, åtminstone! Jag såg Julia, när hon kom, jag. Åh, hvad hon var stilig! Lång grön reskappa med snörmakerier, så här smal var hon om lifvet — därvid höll Elsa händerna ett par tum ifrån hvarandra — en stor grå halmhatt med plym och ett mörkt flor öfver hela ansiktet. Jag har hört att ingen förstår så bra att knyta ett flor som en fransyska, Julia har väl lärt sig konsten, kan jag tro och . . .

— Kära Elsa — afbröt fru Borg litet otåligt — hann du se allt det där på ett ögonblick?

— Ja då! — skrattade Elsa. — Jag ser alltid med det samma hvad folk har på sig, utan att jag ser efter precis. Men hör du, Mia — hejdade hon sig i dörren, just då hon skulle gå ut. — Det var ju rätta sorten karameller?

— Ja tack!

— Ja, ser du — Elsa hoppade fram till bordet och stack fingrarne bland karamellerna — den här bruna sorten kände jag genast igen, den knaprade ni ju på alla år i »Fyrväplingen». En sådan förening! Ja, du och Lisen Ström voro nog intresserade af böckerna, men de andra två gjorde då ingenting annat än pratade och snaskade.

— Elsa, *skall* du klä om dig? — Fru Borg tog på sig en sträng min.

— Ja visst, lilla mamma! — och glömmande hatten rusade Elsa på dörren.

— En sådan slarfva hon är — sade Maria och tog upp hatten. — Jag undrar när hon en gång skall bli fullvuxen.

I det samma hördes röster utanför, och Maria gick att ta emot sina gäster.

Det var Märta Holmer och Lisen Ström, som kommo tillsammans; de bodde båda inne i staden.

— Vi kommo så tidigt, ty vi ville vara här före hedersgästen — ursäktade Märta, en flicka med ett gladt och trefligt, äkta småstadsutseende.

— Har du inte träffat henne än, Maria?

— Nej, kära du, jag hade ju inte tid att gå till stationen, och hon for direkt ut till Fogelsta. Jag är så nyfiken på henne; hur var hon?

— Ja, jag vet verkligen inte så noga. Hela hennes familj var ju där, så jag kunde bara hälsa henne välkommen. Men hon såg söt ut.

— Litet docka, tyckte jag -- inföll Lisen, en mörk, mager, litet kantig flicka, som efter att ha hälsat på fru Borg genast kastat sig öfver ett par nya böcker, hon fått syn på. — De måtte väl inte ha förstört henne därute; hon var en sådan präktig tös förr i världen.

— Ja, hvad jag tycker det är länge sedan vi voro skolflickor — sade Maria med en liten suck — och ändå är det bara två år, sedan vi fyra konfirmerades tillsammans. Mins ni, så trefligt vi hade sedan på sommaren, när vi gjorde upp planer och byggde luftslott. På hösten reste Julia till pensionen och Lisen och jag till Stockholm för att studera.

— Och jag, stackare, fick stanna hemma och sköta hushållet! — Märta försökte se beklagansvärd ut, hvilket totalt misslyckades.

Lisen skrattade. — Stackare — ömkade hon — det är alldeles rysligt hvad du har haft tråkigt. Du har ju blifvit riktigt mager och melankolisk af det. Och hvad dina bref voro melankoliska sedan! Fick man inte *på*, så kunde man åtminstone *mellan* raderna läsa en viss häradshöfdings namn.

— Så du pratar! — protesterade Märta. — Inte skref jag så mycket om honom, inte!

— Åhnej — Maria smålog på sitt stilla sätt. — Och så har du ju blifvit en så skicklig liten husmor, säger mamma. Jag undrar alls inte på din häradshöfding.

— Min! Nej, vet du hvad! — och Märta gick till fönstret för att slippa vidare tal i ämnet. Hon kom lagom för att få se en nätt korgvagn, dragen af en eldig, liten häst, köra fram till grinden, som Ville öppnade. Den kördes af en elegant ung dam och betjentpojken bakpå bar baron von Lindens på Fogelsta livré. Maria sprang ner för att ta emot henne, under det Märta anförtrodde Lisen, att hon kände sig riktigt blyg för Julia, som var så utländsk, och Lisen kritiskt observerade hur tillgjordt Julia omfamnade Maria samt kysste henne på båda kinderna.

Det var en fullkomligt parisisk uppenbarelse, som nu sväfvade in på högklackade skor, i en luftig spetsklädning och en liten eldröd kapott-hatt, under hvilken syntes ett täckt ansikte med

samma lilla uppnäsa och samma närsynta, kisande blåa ögon, som den forna skolflickan, Julia von Linden, hade. Efter en behagfull bugning för fru Borg, som hjärtligt hälsade henne välkommen, ville Julia omfamna Lisen, men denna undvek det och kramade endast eftertryckligt den smala, i en lång fransk handske inneslutna handen, som räcktes henne.

— God dag, Lisen! — hälsade Julia — och god dag, Märta! — fortfor hon, kyssande henne. — Åh, hvad du har embellerat! Jag fick ju inte se på er riktigt vid stationen. Nå, hur må ni? — Och hon räckte dem åter med mycken liflighet hvar sin hand.

— Tack bra, kära du. — Lisen var den enda, som var obesvärad, ty Märta stirrade förundrad på Julias toilette, och Maria gick ut efter kaffet för att dölja den förlägenhet hon kände inför den så förändrade väninnan. — Är du trött efter resan?

— Nej inte alls, vi hvilade oss ju i Köpenhamn; men nog har jag varit litet échauffée efter alla välkomsthälsningar. — Hon sade detta litet tillgjordt, i det hon gick fram till en spegel, där hon tog af sig hatten samt mycket omständigt började ordna sin lugg. I det samma kom Elsa. Med sin vanliga odygdighet stannade hon på tröskeln, slående ihop händerna med ett så uppriktigt uttryck af häpnad och öfverraskning i sitt leende ansikte, att Lisen brast ut i gapskratt, just då Julia långsamt fortfor: — Men ni kunna inte tro

hvad jag är charmée att se alla gamla vänner åter. — Hon vände sig förvånad vid Lisens skratt och i det samma rusade Elsa fram.

— Jag är också charmante, charmée, menar jag, att se dig! God dag, Julia, välkommen!

— Nej, se Elsa, du har ju blifvit stora damen!

— Jag fyller sjutton år i nästa vecka. O, hvad du är stilig! — Och så började Elsa med mera uppriktig än grannliga beundran granska Julias toilette in i minsta detaljer.

De hade likväl alla litet svårt att komma in på den gamla förtroliga tonen från forna dagar. Men när så kaffet var drucket, fru Borg dragit sig tillbaka och flickorna slagit sig ned på verandan, började pratet komma i gång. Det fans så många minnen att upplifva och så många nyheter att berätta från dessa två år, som förflutit sedan föreningen »Fyrväpplingen» upplöstes. Maria, Lisen och Märta hade sina ordenstecken på sig. Julia beklagade att hon ej visste hvart hennes fyrväppling tagit vägen.

— Nå, du bryr dig väl inte om sådana barnsligheter längre, du, som sett så mycket af världen? — menade Lisen, som alltid var litet skarp.

— Flickor — sade Maria på sitt stilla sätt — vi hade ganska mycken nytta af den där föreningen ändå. Vi lärde oss att tänka öfver åtskilligt, som andra skolflickor inte brydde sig om.

— Gjorde vi? — skrattade Märta. — Det var egentligen du och Lisen, som skötte tankarne och det litterära?

— Ja, à propos, Lisen — inföll Julia —
skrifver du ännu vers?

— Ja, den ovanan blir jag väl aldrig af med.

— Ovanan?

— Nå ja. — Lisen tyckte aldrig om, när man talade om hennes »kludd», som hon kallade det, och antog ofrivilligt en öfverlägsen ton. — Om det roar dig att veta, så ämnar jag egna mig åt den litterära banan. Men — fortfor hon vänligare — vi skola inte tala om mig. Julia skall väl berätta litet om Paris för oss.

— Ja, Paris, le grand Paris, det är allt världens hufvudstad, som man säger — började Julia. — Bara att veta att man bott där nära två år, är en njutning. — Och så fortsatte hon att utbreda sig i förtjusta beskrifningar öfver allt hvad hon sett.

Hon berättade verkligen väl, ty hon hade alltid haft lätt att uttrycka sig, och till och med Lisen, som likväl ej kunde låta bli att förarga sig öfver att hon begagnade så många franska ord, njöt af att höra om muséerna, teatrarne, folklifvet och boulevarderna. Elsa, som blifvit utkallad för att hjälpa till med dukningen, kunde inte hålla sig länge inne i salen på en gång, utan sprang fram och tillbaka. Då hon hörde ordet »boulevarderna», kom hon springande med en knif i ena handen och brödet, som skulle skäras, i den andra.

— Hvad det måtte vara förtjusande på boulevarderna! Gick du ofta där och spatserade, Julia?

— Åh nej, vi fingo inte gå så ofta, det är inte comme il faut för unga damer, ser du. En lärarinna och några flickor följdes åt ibland.

— Usch då, att alltid bli vallad! — Och Elsa försvann igen.

— Ja, de franska pensionärerna fingo inte alls gå så ofta som de utländska, och de fingo aldrig gå på teatern. Det är inte comme il faut för unga flickor, de få vänta, tills de bli gifta.

— Så löjligt! — utbrast Märta.

— Men så gifter man också bort dem mycket tidigt — fortfor Julia — med någon gammal marquis kanske, som de knappast sett.

— Så afskyvärdt! — Maria hade sin allvarsamaste min på sig; men Elsa stod åter i dörren.

— Jag skulle vilja ha en gammal, mycket rik marquis, som lät mig göra allt hvad jag ville! — ropade hon.

Julia sprang upp och kysste Elsa. — En sådan rolig liten sötunge du är! Du skulle ha varit med mig i boutiquerna, i Bon Marché, au Printemps, Louvren. Det är något, det! Quelle luxe! Sådana saker! Jag passade på att få litet af hvarje, när jag hade pappa med mig; den här roben och korsetten och armbandet och en hel massa saker, som jag har hemma. Det skall väl synas, att man varit i Paris.

— Åh ja, det hörs också, du kan ju inte tala ren svenska! — utbrast Lisen, som inte kunde tåla bjefs och som förargade sig åt att de andra,

till och med Maria, betraktade parisersakerna med beundrande och intresserade blickar.

— Vraiment? — Julia tog det för en komplimang. — Men det går nog öfver så fort. — Hon suckade lätt.

Lisen var nära att bryta ut igen, men bytte hastigt om samtalsämne. — Du skall väl komma upp till Stockholm i vinter, Julia; du har ju släktingar där?

— Ja visst. Min moster skall föra ut mig i societeten; hon är presenterad vid hofvet.

— Då hoppas jag att vi skola träffas ibland, — sade Maria. Lisen och jag äro inackorderade på ett sådant trefligt ställe och ha ett stort rum ihop. Vi studera tillsammans, fastän jag är seminarist och hon läser på studenten.

Julia gjorde en grimas — Är det inte rysligt att läsa så mycket?

— Rysligt! — utbrast Lisen, men Maria afbröt henne. — Inte om man har intresse för hvad man läser. Fast nog är det skönt att ha lof och ännu skönare blir det att ha tagit sin examen och fått sitt betyg som lärarinna.

Ja, den ena har lust för det och den andra för det — menade Märta. — Jag för min del skulle nu aldrig duga till att läsa. Men hvad tänker Julia göra?

— Göra?

— Ja, mins du inte, hur du i »Fyrväpplingen» brukade tala om att du skulle arbeta och göra nytta, när du blefve fullvuxen?

Julia smålog. — Gjorde jag? Ja, vi hade många funderingar på den tiden. Men nu tänker jag först och främst roa mig.

Här afbröts pratet af Ville, som varit vid verkstaden med förvaltaren och som sprungit hem före, för att berätta att pappa hade bedt några ingenjörer komma med hem till supén.

Fru Borg såg inte riktigt belåten ut, men fick genast mera att styra om i köket, och Elsa skickades att ta fram bästa punschen, som pappa sagt till om.

Strax därpå anlände herrarne. Förvaltaren, fet och gladlynt som vanligt, låtsades inte märka sin hustrus misslynta blickar, utan skämtade med flickorna, i synnerhet med Julia, som han kallade mademoiselle Julie.

Ingenjörerna voro alla unga och glada, mycket nyfikna på fröken von Linden, om hvars hemkomst från utlandet det länge talats i den lilla staden.

Efter supén — förvaltaren hade från sockerbagaren låtit skicka hem glace, på hvilken man naturligtvis måste ha ett glas godt vin att dricka Julias skål i — började man dansa.

Vagnen från Fogelsta fick vänta länge, ty ju mer de unga dansade, desto ifrigare blefvo de att fortsätta.

Förvaltaren gick omkring helt strålande; det roligaste han visste var att ha främmande. Då och då tog han sig ett litet hvarf vals, men han

orkade inte mycket. Han hade verkligen blifvit bra fet på sista tiden.

Fru Borg satt i förmaksdörren och virkade, ännu litet missnöjd med hela tillställningen. Borg var allt bra slösaktig! Att han tagit hem herrarne med sig var godt och väl, ungdomen kunde gärna få roa sig. Men därför hade man väl inte behöft tända ljus i kronorna och ta fram så mycket punsch. Och efterrätt från sockerbagaren. Som om de inte kunnat vara nöjda med hennes supé ändå. Ja, Borg började verkligen bli *för* slösaktig! I vinter hade de haft ej mindre än tre stora supéer; det hade kostat en liten nått summa. För att inte tala om alla småtillställningar och spelpartier. Man finge allt vara sparsam, när man hade fyra barn att sörja för. Harald skulle ju hållas i Upsala och Maria, som prompt ville bli lärarinna, i Stockholm.

Elsa hade ju redan i vinter varit mycket med; nästa år behöfde hon en ordentlig utstyrelse, hon hade vuxit ur allt hvad hon hade. Och Ville, som skulle bli artist; det kostade vackra slantar, men det var, förstås, långt dit ännu.

I alla fall måste de hädanefter lefva sparsamare, hon måste säga det till Borg. Minsann dansade han inte nu igen; det var då för oförståndigt!

Förvaltaren slog sig, röd och andfådd, ned i en stol bredvid sin hustru.

— Men kära du — fru Borg var litet generad för Lisen Ström, som stod bredvid — det går inte an att du dansar och i denna värme till!

Inte trodde jag att du kunde vara så oförsiktig efter hvad doktorn sist sade om fettbildningen kring hjärtat.

— Åh, doktorn ville bara skrämma mig! — pustade förvaltaren och tömde ett glas vatten. För öfrigt bör man aldrig tro någon läkare. Eller hur, fröken Lisen?

— Jo, det bör man visst, det. Men nu är det så sent, och Ville har somnat ute på verandan, så det är bäst vi tacka och säga adjö.

Och därmed började Lisen afskedstagandet, hvarefter man skildes åt med ömsesidiga löften, att ofta träffas under sommaren.

II.

Upptäckter.

Det var förfärligt varma dagar; redan före midsommar full rötmanadshetta. Den lilla staden låg så tyst och dammig. Kanalens vatten var tjockare och lugnare än vanligt. Många familjer hade rest bort, och de som voro kvar syntes ej mycket till annat än om kvällarne, då man promenerade i alléerna utanför staden. Vid mekaniska verkstaden var brådska och lif trots värmen; de, som hade med den att göra, voro upptagna från morgon till afton.

Hos Borgs lefde man tystare nu än på länge. Där var inte främmande oftare, än då några af ingeniörerna kommo af sig själfva. De blefvo alltid väl mottagna och rikligt undfågnade; förvaltaren tyckte om att lefva godt. Och om också hans hustru brummade emot en smula, så förstod hon sig utmärkt på matlagning.

Förvaltaren plågades förskräckligt af värmen, men miste icke sitt goda humör för det; han gick omkring i hvita linnekläder, så att han såg ännu tjockare ut, pratade, svettades samt gick in till sina bekanta här och hvar för att få sig något att dricka. Han hade en outsläcklig törst om sommaren.

Fru Borg hade mycket att styra med, ty Harald väntades hem till midsommar och innan dess måste tvätt och rengöring vara undanstökade. Hon beklagade sig ibland öfver att hon hade så liten hjälp af sina stora döttrar, men hur det var, så ville hon helst göra allting själf. Det var otroligt hvad hon allt kunde finna på att göra, tjänstflickorna hade minsann inga latmansdagar hos henne, och fastän hon någon gång talade om att man borde kunna nöja sig med *en* jungfru, skulle hon hafva haft arbete nog åt tre, om hon haft dem.

Maria var ledsn att hon var sin mor till så föga hjälp, men dels roade hushållsbestyr henne ej och dels tyckte hon att det var så skönt att få hvila sig efter den sista tidens ansträngande läsning, att hon ännu ej kommit sig för med att deltaga i sysslorna hemma. Hon gick gärna ut om morgonen med en bok och ett arbete och satte sig på någon skuggig plats i skogen, där hon ofta fördröjde sig ända till middagen. Om eftermiddagarne var hon mycket tillsammans med Lisen och Märta, men Julia träffade de endast sällan, ty på Fogelsta var fullt af gäster. De

hade varit där ute en gång på visit, men då hade Julia varit ute och åkt och kommit hem först, när de skulle gå igen.

Elsa var inte häller mycket hemma. Hon hade ett litet koteri af jämnåriga, som svärnade för sport. Och trots värmen tillbragtes dagarne med roddturer, promenader och lekar i det fria. Elsa hann knapt få kaffet i sig på morgonen, förr än någon kom och hämtade henne och likadant var med middagen. Att hinna sy eller läsa något kom aldrig i fråga. Mamma bannades; *något* borde väl flickan göra hela långa guds dagen; men pappa tyckte att hon gärna kunde få roa sig. Tids nog finge hon tråkigt. Och tack vare pappa fick Elsa hållas.

Wille hade börjat att läsa litet engelska för Maria, men eljest höll han mest till i verkstaden, då han inte fick ett anfall af ritpassion och vandrade bort med sitt album för att taga skizzer, åtföljd af Leo. Det var hela familjens stolta hopp, att Wille med tiden skulle bli en stor artist.

Och så gick den ena dagen efter den andra under oföränderligt vackert väder och oföränderligt hög temperatur. Och vattnet i kanalen sjönk och jorden såg torr och törstig ut, och landtmännen suckade efter regn, åtminstone en liten smula före midsommar.

En mycket varm dag, när Maria efter en promenad kom hem på förmiddagen och just skulle söka modren ute i köket, fick hon se att dörren till förvaltarens rum var stängd.

— Pappa måtte väl inte ha blifvit sjuk — var hennes första tanke, ty det var så ovanligt att fadren var hemma denna tid på dagen och eljest stod hans rum alltid öppet. Men så fick hon höra högljudda röster därinifrån.

Att förvaltaren blef häftig, slog handen i bordet och med några kraftuttryck gaf luft åt sin förargelse öfver en eller annan sak, var ingenting ovanligt. Dessa små vredesutbrott brukade gå öfver på ett par ögonblick, och på sista tiden förekommo de mera sällan.

Men så hördes fru Borgs röst, äfven den häftig och upprörd, och den tystnade som i en qväfd snyftning, tyckte Maria. Hon stod slagen af skräck. Hvad kom det åt hennes mamma, hennes lugna, sansade mamma, som visserligen brukade brumma och bannas litet, men aldrig bli häftig och öfverila sig? Och hvad kunde det ha händt, ty något måste ha händt, när pappa kom hem så där midt på förmiddagen och var så ond? Tyst, nu talade han igen! Maria tänkte ej på det orätta i att lyssna, därtill var hon allt för upprörd, och för öfrigt skrek förvaltaren så.

— Det är ditt fel att Harald fick sin vilja fram och fick studera, då han i stället kunde ha fått en bra plats och varit sin egen herre nu! Och du har skämt bort honom, därför har han fått så fina vanor att inga pengar någonsin förslå åt honom! Men nu är det slut; jag skickar honom ingenting den här gången!

— Alltid skall du vara orättvis, när det är fråga om Harald — fru Borgs röst lät lugnare än nyss — du ville lika gärna som jag att han skulle studera, och inte rår han för att den juridiska kursen är så lång. Du tycker ju aldrig att Marias uppehälle i Stockholm är dyrt; det går ju ändå till en rätt vacker summa och är egentligen ganska onödigt!

— Det är skilnad på Maria — afbröt förvaltaren — det är en heder af henne att vilja bli lärarinna, men det är en vanheder för Harald att vara tjugutre år och inte kunna förtjäna ett öre själf!

— Han har ju gifvit lektioner hela vintern.

— Ja, tre timmar i veckan. De slantar han fått för det, voro nog utgifna, innan han hade dem. Han, som har så förbaskadt lätt att ge ut pengar!

— Kära Adolf, tänk på dig själf; du har precis lika lätt för den saken.

— Jag! Nå, det må väl vara skilnad på mig, vill jag hoppas! Har jag inte rättighet att ge ut mina egna pengar? Men han är en pojke! Och jag skall tala om att jag inte har råd att hjälpa honom längre.

Det blef ett ögonblick tyst där inne. Maria hörde fadren gå med hårda steg fram och tillbaka i rummet. Hans röst var lugnare, då han åter talade.

— Inte för att det var så mycket den här gången, att jag inte skulle kunna skicka honom

det, men för principens skull vill jag det inte. Jag har ju sagt honom en gång för alla att han aldrig skulle få något extra mer, och så skrifer han ändå och begär.

— För sista gången, skrifer han ju. Du vill väl inte att han skall sätta sig i skuld. Och du brukar aldrig neka flickorna något, hvarför skall du då vara så sträng mot Harald? Vi ha ju gladt oss så mycket att få hem honom, och han säger att han inte kommer annars.

Hvad förvaltaren svarade, hörde Maria icke, och det väckte henne till besinning af det ogrannlaga i att lyssna till föräldrarnes samtal. Rodnande öfver sig själf sprang hon hastigt till sitt rum.

Hela dagen hade hon haft en aning om något ledsamt, men hon hade sagt sig att det var denna tunga, åskdigra luft, som gjorde en så beklämd. Och nu *hade* det händt något.

Det var icke för förtjänstens skull som Maria ville bli lärarinna. Det var bara, emedan hon hade en sådan lust att arbeta och emedan det alltid roade henne att undervisa. Men hon hade aldrig tänkt vidare på att hon kostade sina föräldrar mycket genom sitt vistande i Stockholm. Hon visste visserligen ingenting om sin fars ekonomiska ställning, men hon hade aldrig haft orsak att tro annat än att den var god. I hennes hem hade ju aldrig saknats något, som gjorde lifvet bekvämt, om också ingen lyx rådde där, och barnen hade sällan haft någon icke allt för orimlig önskan, hvilken ej fadren sökt uppfylla.

Han var själf så glad och tyckte om att se alla glada omkring sig. Det var en allmän mening att han skämde bort sina barn — det visste Maria — men hon hade aldrig tänkt på att han kanske inte hade råd därtill. Och när modren ibland satte sig emot en eller annan utgift, brukade barnen ofta tycka att hon var snål. Elsas stående argument, när fru Borg nekade henne något, som för öfrigt inte ofta hände, var: »då går jag till pappa, han säger inte nej.»

Tankarne löpte fram och tillbaka i Marias hufvud. Skulle Harald nu inte komma hem till midsommar? Och nekade pappa honom pengar för att *hon* kostade så mycket? Då kunde *hon* ju försöka förtjäna litet själf. Ge lektioner nu i sommar till exempel. Hur mycket Harald fick af fadren hade hon ingen idé om, men hon antog att det var ungefär lika mycket som hon själf hade att lefva på i Stockholm. Ja, kanske litet mera, när hon tänkte närmare på saken, ty när han någon gång varit i Stockholm och hälsat på, hade han alltid bjudit henne på teatern och supé ute efteråt. Alldeles som pappa själf gjorde, då han var i Stockholm. Om hon bara kunnat hjälpa Harald ändå, men hon ägde inte ett öre, utan hade just tänkt be pappa om litet. Men nu skulle hon inte begära, utan skaffa sig lektioner och förtjäna i stället. Här hade hon ju gått och latat sig från morgon till qväll i öfver fjorton dagar. Nu skulle det vara slut med sötbrödsdagarne. Märta skulle nog kunna hjälpa henne att få ele-

ver; hon kände hela staden och visste nog reda på barn, hvilka behöfde läsa i lofvet.

Maria kom till middagen med ett mycket tankfullt utseende, litet ängslig att möta föräldrarne, ty hon kunde inte befria sig från en viss skuldmedvetenhet öfver att ha lyssnat till deras samtal.

Det blef också en mycket otreflig middag. I salen, där solen låg på, var det qväfvande hett, hvarför förvaltaren, som eljest hade en ofantlig aptit, endast rörde litet vid maten, och fru Borg, som såg trött och ledsen ut, åt ännu mindre. Elsa hade hufvudvärk efter en roddturi solgasset och måste efter första rätten gå och lägga sig, hvilket föranledde Wille — den ende som gjorde heder åt middagen — att säga att det var rätt åt henne för att hon morskat sig, då hon begaf sig af.

Maria kände sig nästan gråtfärdig, det var den förfärliga hettans skull, och så pinade det henne så att se föräldrarne så där slutna och betryckta. »Om jag skulle tala om att jag hört deras samtal och be pappa skicka Harald pengar bara denna enda gång, så att han kommer hem» — tänkte hon. Men hon kom sig icke för att säga något alls under hela middagen, utan satt där tyst och funderade, och då Wille — som ensam var vid ett briljant humör — sade något till henne, flög hon upp, som om hon gjort något ondt och blifvit ertappad. Wille skrattade, men råkade i det samma slå vattenkaraffinen i golvet, så att den gick sönder. Fru Borg, som eljest

brukade ta sådana små olycker mycket häftigt, sade ingenting, men förvaltaren blef, mot sin vana vid dylika tillfällen, mycket ond och Wille skickades från bordet. Nu blef stämningen om möjligt ännu otrefligare, och hur det hela slutat är icke godt att säga, om inte Wille, som försvunnit ned i trädgården, strax kommit tillbaka med det jublande ropet: det regnar, det regnar!

I det samma kändes en svalkande luftström från verandan, vinden hade vändt sig, åskan gick och regnet föll i stora, tunga droppar. Alla drogo en suck af lättnad, och efter en stund var det som hade den efterlängtrade regnskuren sköljt bort allt misshumör. Fru Borgs ansikte ljusnade, under det hon skyndsamt ställde ut sina blomkrukor i regnet; förvaltaren tände gnolande en cigarr.

Elsa kom ned och bad om en kopp kaffe och Maria kände sig ej längre så beklämd. Hon blef ännu lättare till mods, då hon hörde sin far säga, i det han beredde sig att gå till verkstaden: »Nå, mamma lilla, det är väl bäst jag skrifver till Harald med det samma jag kommer ner på kontoret; det hjälps väl inte med mindre än han kommer till midsommar.» Hvad modren svarade, hörde Maria inte, men af hennes förnöjda utseende förstod hon att allting åter var godt och väl. Hon brann af längtan att få veta något om saken, men sprang först öfver till Märta på en timme och talade med henne om sin plan att skaffa sig elever. Märta var lifvad för saken, tyckte att Ma-

ria var förständig, som ville öfva sig i undervisning, samt lofvade att göra sitt bästa.

Hemkommen fann Maria sin mor i färd med att sätta upp rena gardiner i Haralds rum.

— Låt mig räcka dig knappålarne mamma — började Maria — så slipper du böja dig ner. Jag kan hälsa från Märta; hon hade också stök till midsommar.

Fru Borg såg genast intresserad ut; husliga flickor tyckte hon om och Märta, som nu i två år skött sin fars hushåll, var hennes särskilda favorit. Hon började genast berömma henne, tala om hur väl hon förstod att ordna allt för fadren och undra hvar hon lärt sig ordning och hushållssysslor, hon, som förlorat sin mor redan då hon var liten.

— Jag önskar jag vore huslig — suckade Maria — men jag har nu en gång inga anlag i den vägen. Jag tror inte jag skulle ha tålmod att sköta ett hushåll i åtta dagar.

— Du skulle inte duga till det heller. Och du bryr dig ju aldrig om att ta reda på något i huset; Elsa försöker åtminstone någon gång.

— Mamma ber mig ju aldrig om hjälp, när jag är hemma. Och inte behöfver jag kunna hushållssysslor på seminariet.

Fru Borg hade det ena fönstret färdigt och Maria flyttade stegen till det andra. Då modren väl kommit upp på den, fortsatte Maria:

— Men ser mamma, nu tänker jag inte gå och lata mig längre. Om jag inte duger till att

hjälpa mamma, så duger jag till att ge lektioner, och Märta har just lofvat skaffa mig elever till efter midsommar. Det skall bli så roligt att förtjäna litet, ty jag kostar ju pappa rätt mycket genom att jag bor i Stockholm.

Fru Borg släppte knappålsbrevet i golfvet och betraktade forskande Maria, som stod där helt röd, ty de sista orden hade det varit litet svårt att komma fram med.

— Men, min snälla flicka, det var ju meningen att du skulle hvila dig i sommar. Sista vintern vid seminariet är ju alltid ansträngande.

— Åh, jag hinner mycket väl hvila mig ändå, och det skall bli så roligt att förtjäna något själf. Dessutom behöfver jag öfva mig i att undervisa, ty har man gjort det förut, är det lättare att få anställning som lärarinna.

Fru Borg satte sig på stegen. — Jag tror inte du behöfver ta anställning som lärarinna — sade hon långsamt. — Jag skulle inte tycka om det. Och det har ju egentligen aldrig varit meningen.

Maria stod tyst ett par minuter. Det var inte första gången hon och modren resonnerade i denna sak, och Maria blef alltid ledsen, då den kom på tal, fastän hon aldrig kunde undvika den.

— *Min* mening har det alltid varit, kära mamma — sade hon i undfallande ton. — Hvad skulle det tjäna till att bo i Stockholm och läsa och arbeta i tre år, om jag inte skulle bli lärarinna sedan?

Fru Borg började åter vecka gardinen. — Du fick din vilja fram och fick resa till Stockholm därför att det är nyttigt för flickor att vara hemifrån en tid. Men vi ha alltid tänkt oss, att du skulle komma hem igen, då du tagit din examen.

— Hvad skall jag göra med min examen, då?

— Alltid kan du ge privatlektioner här i staden. När man inte precis behöfver det, är det då en galenskap att vilja bli lärarinna i en skola.

— Behöfver jag det verkligen inte, mamma?

Marias röst darrade en smula, då hon gjorde denna fråga. Det var dit hon velat komma hela tiden, men nu föreföll det henne så ogrannlaga, otacksamt, ja, nästan näsvist, att hon ångrade sig i samma ögonblick orden kommit öfver hennes läppar. Hon tyckte att hon alls inte ville ha något svar, hon fruktade det på samma gång som hon önskade att modren ville tala riktigt öppet och förtroligt med henne om dessa saker, som hon först i dag fått klart för sig att hon borde veta något om. Hon kände sig därför på samma gång lättad och besviken, då fru Borg undvikande svarade så som hon många gånger förut svarat på andra frågor.

— Du skall väl gifta dig en gång, kära Maria!

— Alltid kommer mamma med det. Jag vill mycket hellre bli skollärlarinna än gifta mig.

Fru Borg skrattade. — Det säger du nu. Men fråga Märta till exempel, hvad hon säger

om det. Få se om inte häradshöfdingen friar till henne, när han kommer tillbaka från Porla.

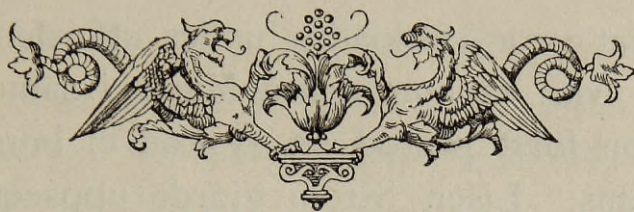
— Porla — ljöd det i det samma från dörren, Elsa hade den ovanan att alltid komma sättandes, när man minst önskade det. — Åh, då vet jag, hvem ni tala om! Han lär ha förskräckligt dålig mage! Tror mamma Märta skall ha honom?

— Så där ja, nu kan man inte tala allvar längre — tänkte Maria. Hon hade väntat sig så mycket af detta samtal med modren och kände sig nu förargad både på henne och sig själf, emedan det icke blifvit hvad hon tänkt sig. Men hon behärskade sig, kanske var det bäst som det var. Kanske skulle det vara bättre att tala med Harald, när han kom hem.

Och Maria lät därför Elsa berätta om häradshöfdingen och diskuterade länge med henne och modren den intressanta frågan, huruvida Märta verkligen vore kär i honom eller ej.

Men hon låg vaken halfva natten och grubblade öfver hvarför — som hon inbillade sig — hennes mor icke velat tala med henne om deras ekonomiska förhållanden. Och fastän hon icke ville tro det själf, kom hon till den öfvertygelsen, att de vore sämre än någon visste af.

III.

Midsommarfesten.

Midsommaraftonen kom med strålande vackert väder. De unga ingenjörerna vid verkstaden, eller »eleverna», som de kallades, hade fest, utfärd i båtar på kanalen och sedan dans på värdshuset.

En stor mängd människor hade samlats vid verkstadsbryggan för att se ungdomen ge sig af i de flagg- och löfprydda båtarne. Det dröjde också länge, innan hela sällskapet fått ordna sig. Julia v. Linden kom, elegantare än någonsin, åkande i sin lilla vagn, och ungherrarne täflade om hvem, som skulle hjälpa ned henne, samt hade svårt att komma öfverens om hvem, som skulle få ha henne i sin båt.

Häradshöfding Nelson, som till allmän öfverraskning kommit från Porla på morgonen, fick ta hand om den enda frun, Märtas gifta syster,

som lofvat vara »förkläde» under utfärden. Och hur det var, så kom också Märta i samma båt, ehuru hon först påstod att syskon ej borde sitta tillsammans. Lisen Ström gjorde uppseende genom ett eldrödt tricotlif och en ofantlig turisthatt, hvilken hon förklarade sig ha köpt emedan den gjorde parasoll öfverflödig. Flickorna Borg kommo i sista minuten, åtföljda af Harald, som anländt på morgonen och som såg mycket bra ut i sin hvita studentmössa. Han måste hälsa på alla och bli välkomnad af alla, och därvid blefvo äfven hans båda systrar mycket uppmärksammade. Maria i en ljusgrå ylleklädning, ny för dagen, med den stora svarta halmhatten, som klädde henne så bra, såg yngre och gladare ut än hon eljest brukade, och Elsa riktigt strålade af glädje och lif i sin blåa kattunsklädning, som hon efter mycken ansträngning lyckats ändra och drapera likt en af Julias pariserdräkter.

Ändtligen voro alla i båtarne och man lade ut under viftningar och hurrarop. Efter en timmes trefflig rodd var man framme vid Grönvik, ett förtjusande ställe, dit utfärder ofta brukade företagas från staden, och där värdarne för festen låtit resa en präktig majstång samt duka kaffebord i det fria.

Lisen Ström var en af de första, som hoppade i land, och då Maria kom strax efter, drog hon denna med sig; de hade inte träffats på ett par dagar.

— Vet du, Mia, jag har något så roligt att berätta dig; jag kan inte ha det bara för mig själf längre. Kom med mig en minut, skall du få höra!

Maria följde genast med ett stycke uppåt stranden.

— Kära Lisen, hvad du gör mig nyfiken. Är det om Märta, du var ju i samma båt som hon?

Lisen skrattade. — Nej, det är inte Märta den här gången, fast nog har jag mina tecken att *det* inte kommer att dröja så länge. Det är något om mig själf nu. — Och hon satte sig med en mycket hemlighetsfull min under en stor ek samt tog af sig hatten.

Maria glömde inte att omsorgsfullt draga den nya klädningen slät, innan hon satte sig, hur nyfiken hon än var. Men så fick hon då veta den stora nyheten, att Lisen skickat en af sina berättelser till en tidning och genom ett mycket smickrande bref från redaktören — hvilket hon visade Maria — fått den antagen samt blifvit ombedd att snart skicka något mera. — Det värsta är — hviskade Lisen, då Harald i det samma, åtföljd af Elsa, kom fram till dem — att när jag nu tänker på berättelsen, tycker jag att den är så dum, så. —

— Den är nog bra. Hvad jag är glad att du har kommit så långt — hviskade Maria tillbaka. — Men du har visst inte hälsat på Harald än — tillade hon högt och såg beundrande upp på sin länge broder, hvars mustascher blifvit

längre och mörkare och gäfvö honom ett manligare utseende än han förr haft. Och Maria lade märke till att det var utan minsta anstrykning af sin forna pojkaktighet som han nu bugade sig för Lisen, ja, hon fann till och med att hans röst hade blifvit behagligare, då han sade:

— Jag borde egentligen ha kommit långt för detta och bokat mig samt tackat för sist i Stockholm, men jag har inte kommit åt. Och nu tycks jag visst störa någon hemlighetsfull konferens?

Lisen hade aldrig just tyckt om Harald Borg; hon brukade säga åt hans systrar att de skämde bort honom, och själf dref hon alltid med honom för hans snobbighet. Men då han sist under påsken var och hälsade på Maria i Stockholm, hade de blifvit bättre vänner. Lisen hade nämligen upptäckt att den »snobbige» kandidaten hyste ett varmt intresse för litteraturen och egde ett mycket godt omdöme i den vägen. Han visste sedan gammalt att hon skref, och det gemensamma intresset hade gifvit upphof till några innehållsrika samtal. I synnerhet ett af dessa samtal tänkte Lisen ofta på. Harald hade nämligen narrat af henne ett löfte att få läsa en af hennes berättelser, om hvilken hon ofrivilligt kommit att nämna några ord. Det var denna berättelse, som nu skulle bli tryckt, och Lisen undrade om Harald glömt alltsammans om den. Äfven hon fann honom förändrad till hans fördel, men ville icke låta märka det. Hon betraktade honom därför kri-

för kritiskt genom pince-nezen, som hon visste att han afskydde, och sade i samma mästrande ton, som hon förr alltid begagnat mot Marias bror:

— Nå, det var ju roligt att få se er landtlig och naturlig, utan röda handskar, snobbkäpp och glänsande cylinderhatt! Ni stör oss visst inte; slå er ner och var treflig!

Harald lydde genast, och ehuru han rynkade pannan åt pince-nezen och vanvördigt kastade boll med Lisens stora hatt, var han en mycket artig kavaljer. Han serverade flickorna kaffe och bjöd Lisen på en cigarrett, hvilken hon icke försmådde; han fäste med nålar upp Elsas klädning, som naturligtvis gått sönder, och hämtade en sjal åt Maria nerifrån båten.

Då han kom tillbaka med sjalen, hade man emellertid börjat dansa kring majstången. Sedan följde »sista paret ut». Harald fångade Julia, som ej var så skicklig i att springa, och de sågo tillsammans på hur Elsa, vig som en killing, sökte komma undan »enkemannen».

Julia hade riktigt förälskat sig i Elsa, det berättade hon nu för Harald. — Är ni inte glad, att ha en sådan söt syster? — frågade hon.

— Ja, hon är inte så oäfven — medgaf Harald. — Så där ja, nu fick kamrern fatt i henne ändå! Jag trodde jag skulle ha större heder af dig — sade han till systemen, då denna med sin kavaljer ställde sig framför honom. — Du skall inte låta fånga dig så lätt!

— Pyttsan! — genmälde Elsa med en skälmaktig blick på sin flämtande vis-à-vis. — Kamrern fick allt gno, skall jag säga!

Kamrer Askblad var en nära fyratio års man, han umgicks mycket hos Borgs och hade känt flickorna sedan de voro små, hvarför han var mycket familjär i sitt sätt mot dem.

— Gno! — upprepade han förebrående. — Jag undrar hvad syster Maria skulle säga om ett sådant ord, fröken Elsa?

— Det var just rätta uttrycket — skrattade Elsa. — Eller kallar ni kanske det att gno, när Harald sprang efter Julia? Hå, hvad det såg roligt ut! Det såg ut som när man leker med ett litet barn och springer så långsamt man kan för att inte hinna fatt det för snart!

Julia skrattade med, hon tyckte att allt hvad Elsa sade var förtjusande. — Comme elle est drôle! — hviskade hon till Harald.

Men så var det deras tur att springa ut igen, och Harald lämnade Julia i sticket för att få det nöjet att strax därpå fånga Lisen Ström.

— Mins ni ert löfte? — frågade han henne.

— Jag glömmer aldrig något! — blef svaret.

— Man skall aldrig säga aldrig! När får jag läsa novellen?

— Ni får läsa den tryckt om några dagar.

— Tryckt! Det var mer än jag beredt mig på! Jag har den äran att gratulera!

— Gratulera mig inte, förr än ni läst den. Jag är riktigt rädd för er kritik, men jag vill höra

er mening om ett par af mina berättelser; ni förstår er ju så bra på språket.

— Mycket förbunden, jag står till tjänst när som hälst. Men se, där föll Maria omkull!

Och Harald skyndade bort för att hjälpa systemen på fötter igen.

Maria hade inte gjort illa sig, men tog likväl Haralds arm och gick litet afsides med honom.

— Hvad det är skönt att ha dig här! — sade hon hjärtligt. — Jag har så mycket att tala med dig om!

— Har du? Låt mig få litet af det nu, medan vi hvila oss.

Maria visste ej hur hon skulle börja. Men så fann hon en utväg.

— Vet du af att vi skola ha stor middag i morgon? — frågade hon.

— Ja, pappa sade något om det. Än se'n då?

— Jag vet inte så noga, men jag tror att pappa ger ut mera än han egentligen borde. Jag tror åtminstone att mamma tycker det. Hon sade en gång, att vi hade främmande alldeles för ofta.

Harald skrattade. — Är det öfver det du går och ser så fundersam ut? Bry dig inte om att tänka på affärer, kära Maria! Inte i dag åtminstone.

Maria suckade. — Det är så svårt att inte få tala om hvad man inte kan låta bli att tänka

på. Men du har rätt, första dagen du är hemma borde du få slippa höra något tråkigt. I dag skola vi bara roa oss.

— Och i morgon med! »Sörj ej den gryende dagen förut, njut af den flyende hvarje minut!» — gnolade Harald och svängde sin studentmössa i luften.

Och så slöto de sig åter till de andra, hvilka just satt en munter nigarpolska i gång. Hej, hvad det var för lif, för ett nigande och skratande! Alla, äfven de trögaste, måste vara med; det såg ut som en lång brokig orm, som slingrade sig mellan träden. Och sedan tog man i ring och dansade åter kring majstången samt fortsatte i långdans ner till båtarna.

— Låt oss svalka oss litet, innan vi ge oss ut på sjön — föreslog någon, — annars kunna vi förkyla oss. — Och så satte de sig i större och mindre grupper under hängbjörkarna vid stranden.

Hur det var, så gaf den ystra, uppslupna stämningen snart vika för en lugnare, och hur det var, började den ena efter den andra att beundra naturen. Inte en fläkt rörde sig, sjön hade en mjuk, ljusgrön färgton och krusades endast lätt. Den motsatta stranden höjde sig i gröna kullar med röda stugor här och där; bakom tycktes den mörka granskogen räcka ända upp till det blåa, molnfria himlahvalfvet.

Det låg en underbar stillhet öfver hela taflan. Båtarna vid stranden vaggade så sakta fram och åter, och från alla trädtoppar kom fågelsången,

dämpad och vemodig, som vågade de små sångarne icke sjunga ut med full hals för att icke störa stämningen i naturen.

De sutto där så tysta, alla de glada ungdomarne, under flera minuter. Flickorna blefvo helt svärmiska till mods, men ungherrarne började plötsligt röra på sig, och snart ljöd en dubbelkvartett af friska stämmor, öfverröstande fågelsången. »Vårt land, vårt land, vårt fosterland, ljud högt, o dyra ord!»

Det var ett förträffligt slut på festen i det gröna, och på hela hemvägen aflöste den ena sången den andra. Båtarne gled o snabbt och ljudlöst på vattnet, årorna höjdes och sänktes i god takt och alla sjöngo; både de som kunde och de som icke kunde, gnolade de med till sist. Man ville knapt tro det, när man var framme vid värdshusets brygga, så fort hade det gått. Och fast danssalen stod tillreds däruppe, var det dock många af de unga, som gärna hade dröjt ute ännu en stund.

Men nu ljöd en uppmaning från värdarne, att herrarne skulle bjuda damerna armen, och med musiken i spetsen tågade man, par om par, upp för den långa allén in på värdshuset, där genast en sprittande vals vidtog.

Ett par tycktes likväl ha föredragit att stanna ute, ty ännu vid fjärde dansens början var Märta Holmer ingenstädes att finna och häradshöfding Nelson var likaledes försvunnen.

Lisen märkte det först; hon dansade icke polka och hade därför tid till iakttagelser. Hon visste att doktor Holmer, Märtas far, var där bland andra äldre personer, hvilka kommit för att se på dansen, och hon beslöt att söka upp honom samt fråga efter Märta. Men just då hon skulle gå ut ur salen, ryckte någon henne i armen. Det var Elsa.

— Lisen, jag kan inte tåga längre! — hviskade hon. — Jag var nere i trädgården; den där dumma kamrer Askblad, som aldrig kan låta mig vara i fred, narrade mig med sig för att vi skulle svalka oss litet. Se'n ville han inte låta mig gå in, när det spelades upp till polka, och då sprang jag ifrån honom. Och vet du hvad, jag höll på att springa rakt på Märta och häradshöfdingen; hon satt i hans knä, med båda armarne om hans hals, därinne i syrenbersån, du vet. Så nu äro de väl riktigt förlofvade till sist, kan jag tro!

— Tyst, där äro de!

Det låg ett sådant skimmer af lycka öfver Märtas ansikte, öfver hennes nedslagna ögon och glödande kinder, där hon dansade med honom, som hennes vänner visste att hon hållit af nästan redan då hon gick i skolan, att till och med Lisen — som inte just var lättrörd af sig — fick tårarne i ögonen, då hon såg på henne. Och då hon senare på kvällen träffade Märta ensam ett ögonblick, kunde hon inte låta bli att krama henne litet, hvilket hade till följd att hon genast fick del af den stora hemligheten. Häradshöf-

dingen hade mycket riktigt friat i syrenbersån och fått ja.

Lisen försökte spela öfverraskad, hvilket dock misslyckades, och Märta sade:

— Pappa och min syster veta redan af det; de äro så glada. Vill du vara snäll och säga det till Julia och Maria, ty jag vill att ni tre skola vara de första, som höra det. Se'n kan hvem som helst gärna få veta det, ty vi eklatera det i morgon; hvarken Wilhelm eller jag tycka om hemliga förlofningar.

Och hemlig blef den inte länge, ty vid supén togs det till allmän öfverraskning, och utan värdarnes vetskap, in champagne, och doktor Holmer steg fram samt klingade på sitt glas. Han bad att som ett passande slut på den glada midsommarfesten få tillkännagifva sin dotters förlofning med häradshöfding Nelson. — Det var icke meningen att det skulle eklateras förr än i morgon — sade han, — men klocken har redan slagit tolf, och jag tror inte att det är de unga tu emot, om deras vänner redan nu få veta deras lycka.

Och så dracks de nyförlofvades skål under hurrarop och gratulationer, kyssar och handtryckningar. Och alla tyckte om öfverraskningen utom Julia v. Linden; hon fann det vara långt ifrån chic att förlofva sig så där midt i natten på ett värdshus.

Men när Elsa, som för hvem som ville höra på berättade hvad hon sett nere i syrenbersån,

gick hem med sina syskon, sade hon helt snusföruftigt:

— Ja, det är annat, det, Mia lilla, att förlofva sig än att bara studera, som du och Lisen göra. Märta var den första af fyrväpplingen. Låt nu se att ni andra snart följa efter!

IV.

Förtroenden.

Gfter midsommar följde en mulen och regnig tid, under hvilken hvar och en mest höll sig för sig själf. Vägarne voro för blöta till promenader, kanalbåtarne medförde för få resande, för att man skulle bry sig om att gå ner och titta på dem, och bjudningar gjordes inga, inte ens kafferep; de fingo stå öfver till namnsdagsveckan.

Hos Borgs hade det ju varit stor middag midsommardagen, men sedan dess hade ingen varit där, inte ens ingenjörerna, och det fastän sonen i huset nu var hemma. Det brukades eljest alltid göras så mycken affär af Harald, men i år tycktes förhållandena vara annorlunda. Man trodde sig veta att Borgs affärer voro dåliga. Ty i stället för att hvila sig och njuta af ferierna, läste kandidaten nästan hela dagarne. Och fröken

Maria hade ju skaffat sig så många elever. Om hon intet behöfde förtjäna, så vore det ju en galenskap att undervisa tre, fyra timmar dagligen. Men förvaltaren var sig lik; med sitt glada ansikte och sitt muntra skratt såg han då rakt inte ut som om några bekymmer tryckte honom. Och skvallret angående hans ekonomi tystnade snart i brist på näring.

Det var fasligt dödt i den lilla staden. Nu hade man ju inte en gång Märta Holmer att sysselsätta sig med, ty hon hade med sin fästman rest till hans föräldrar. De ansågos för öfrigt för ett mycket tråkigt förlofvadt par, ty det fans ingenting att anmärka mot dem, allt hvad de gjorde var så passande och korrekt.

Julia von Linden visade sig sällan inne i staden. Hon for ibland till en närbelägen brunnsort på några dagar för att roa sig samt hälsa på släktingar, som vistades där. Hon hade dessutom en kusin från Stockholm hos sig, hvarför hon just ej visade sig mycket angelägen om sina forna väninnors sällskap.

Det passade ju också ganska bra, ty den enda af dem, som skulle ha haft tid att vara tillsammans med Julia var Lisen Ström, och hon var nu för upptagen af litterära intressen för att ha lust med något annat.

Lisen Ström var den af flickorna, som under uppväxtåren haft det minst treffiga hemmet. Hennes far var rektor vid stadens gosskola. Han var en man med strängt utseende och barskt sätt, men

med ett godt hjärta under den bistra ytan. Han hade gift sig mycket ung med en norsk målarinna och de hade lefvat några lyckliga år i utlandet, tills döden plötsligt gjorde ett oväntadt slut på lyckan genom att rycka bort den unga hustrun från mannen och ett två-årigt barn.

Det var i Rom de hade lärt känna hvarandra; där hade hon målat sina bästa taflor och han gjort sina intressantaste fornforskningar, där hade deras barn blifvit födt och där måste han nu begrafva hustrun under de blommande kamelie-träden, de så ofta tillsammans beundrat. Och då det var gjordt, återvände han, åldrad och bruten, med sin lilla flicka till fäderneslandet.

Åtta år därefter — just då han fått den rektorsbefattning han ännu innehade — gifte han om sig, ty han behöfde någon, som skötte om hans hus och den tio-åriga Lisen, nu när hans tid blef så strängt upptagen.

Den andra fru Ström var en fullkomlig motsats till den första. Hon var en enkel, praktisk kvinna, som lefde endast för sina plikter och hvars värld just ej sträckte sig långt utom hemmets gränser. Hon hade gift sig med rektorn för att få ett hem, icke af kärlek, men hon höll af honom och tyckte synd om den lilla moderlösa flickan, som blef så illa eftersedd. Hon tviflade icke på sin förmåga att uppfylla en moders plikter mot henne, och i yttre afseende blef Lisen sedermera aldrig försummad, oaktadt det efter hand kom sju små styfsyskon till världen.

Men det blef aldrig något innerligare förhållande mellan styfemor och styfdotter. Fru Ström förstod icke och lärde sig aldrig förstå Lisens reflekterande natur, och fastän hon alls icke motsvarade den afskräckande bild barnet med sin lifliga fantasi gjort sig af en styfemor, så lyckades hon likväl aldrig anslå annat än en uppfostrande och undervisande ton mot flickan.

Lisen var mer än de flesta barn i behof af kärlek och mildhet, men hon var mycket skygg, och det fordrades tålmod för att vinna hennes förtroende. Fru Ström ägde icke detta tålmod och gaf sig för öfrigt icke tid att egna sig åt Lisens andliga utveckling; rektorn var alltför upptagen samt alltför opraktisk och tankspridd för att sysselsätta sig med ett så svärbegripligt barn, och följdén blef att Lisen växte upp under känslan af att stå ensam och vara oförstådd inom hemmet.

Maria Borg blef hennes första vän och detta vänskapsförhållande blef till stor nytta för Lisen. Det trotsiga och inbundna i hennes karaktär, mjukades småningom upp af den ljufva tillfredsställelsen att ha någon att hålla af och förtro sig åt. Saker och förhållanden fingo ett helt annat utseende, då man talade om dem med en jämnårig och då de granskades icke blott från Lisens mörka utan äfven från Marias ljusa synpunkt. Böckerna — ty Lisen läste allt hvad hon kom öfver och mycket mer än som var nyttigt för henne — förlorade något af sin dragningskraft, då de ej mera voro det enda trefliga sällskapet.

Och de dåliga böckerna lästes allt mera sällan, ty Lisen miste snart smaken för att läsa sådant, som hon instinktmässigt kände att hon inte kunde tala med Maria om.

Senare, då »Fyrväplingen» bildades och äfven Julia och Märta upptogos i vänskapsförbundet, kom en helt annan sida af Lisens karaktär i dagen. Hon blef nämligen medveten om sitt goda hufvud samt fick lust för att visa sig på styfva linan, om ej för annat, så för att öfverglänsa väninnorna. Det var från den tiden hon egentligen började sysselsätta sig med att författa, och poemer och berättelser i massa frambragtes af hennes penna. Men undantagandes hennes skolkrior, hvilka alltid fingo mycket beröm, briljerade Lisen aldrig utom »föreningen» med sitt författarskap. Icke ens i hemmet visade hon sina litterära försök.

Men när hon slutat skolan och bad sin far att få resa till Stockholm och läsa på studenten, då erinrade rektorn sig att Lisens lärare en gång frågat honom om hans dotter författade, och han framställde denna fråga till henne. Lisen visade honom då några af sina bästa arbeten, och det var egentligen faderns öfverraskande beröm, som först bragte henne på tanken att egna sig åt den litterära banan.

Förr än denna sista vinter hade hon likväl ej på allvar bestämt sig därför, ehuru hon ofta i andanom sett sina berättelser tryckta, sina små teaterstycken uppförda och sitt namn berömdt. Vistelsen i hufvudstaden hade öppnat nya om-

råden för hennes fantasi, det själfständiga lifvet och studierna hade mognat och utvecklat henne, hon var fast besluten att bli författarinna.

Och nu hade hon kommit hem denna sommar med föresats att använda de månader, under hvilka hon skulle slippa ifrån latin, matematik och andra besvärliga ämnen till att skrifva, bara skrifva och författa, så att hon till julen möjligtvis skulle kunna ge ut en liten novellsamling. Hennes första försök att få något tryckt i en tidning hade ju krönts med framgång; nu gällde det endast att arbeta, sade hon sig.

Men just efter denna första framgång, ty den lilla berättelsen i tidningen gjorde lycka, greps Lisen af tvifvel på sin förmåga; hon tyckte plötsligt att allt hvad hon skrivit var så dumt. Om hennes far varit hemma, skulle hon ju ha kunnat be om hans råd och kritik; men han var i Ronneby och skulle ej återkomma förr än i Augusti. Fru Ström hade nog en god omdömesförmåga, men henne kunde det likväl ej bli fråga om; hon var allt för upptagen af huset och de sju barnen för att intressera sig för författarskap, och Maria var alldeles för mild i sitt omdöme för att duga till kritiker. Hon tyckte om allt hvad Lisen skref, den enda anmärkning hon gjorde var att det mest var sorgliga saker. Men i Harald Borg trodde sig Lisen ha funnit hvad hon behöfde, en person, som med förstånd och intresse kunde läsa igenom hennes pennas alster samt säga henne sin mening om dem.

Redan ett par dagar efter midsommar hade de haft sin första »lektion», som Harald kallade det. Han visade sig också uppgiften vuxen. Först och främst angrep han hennes språk. Det var alltför tungt och gammalmodigt, sade han, för långa meningar och för tvära vändningar. Nej, så skulle det låta. Och Lisen blef förvånad öfver hur mycket klarare framställningen blef efter hans ändringar.

Det dröjde likväl länge, innan hon nästa gång bad om hans kritik, ty utan att vilja det, hade hon ändå blifvit litet sårad i sin fåfånga och mist ej så obetydligt af sitt mod. Hon tyckte sig vara så okunnig och oskicklig, att hon ej kom sig för att arbeta på många dagar. Men så grep hon verket an. Det var en berättelse, till hvilken hon länge haft stoffet, som hon nu skref, och hon skref den i en helt annan stil än sin vanliga, ty hon tänkte hela tiden på Haralds råd. Det var en helt enkel historia, en historia ur hvardagslifvet om en ung flicka, som blindt älskar och beundrar sin far samt anser honom för den bäste man på hela jorden, men som en dag blir beröfvad alla sina illusioner, då fadern begår en ohederlig handling samt därefter tar lifvet af sig, lämnande dottern ensam i världen, utblottad på allt äfven sitt goda namn och sin tro på det goda.

Lisen kände med sig att denna berättelse var bra, den skulle bli den första i novellsamlingen, tänkte hon; hon gladdede sig åt att få visa den för Harald och likväl sköt hon oupphörligt upp det

Så var det en eftermiddag. Fru Ström hade gått bort med de äldre barnen, och de två yngsta spelade krocket på gården. Lisen satt vid sitt öppnade fönster för att kunna ha ett öga på syskonen på samma gång som hon slutade en bok. Men boken var allt för intressant, för att hon ens skulle minnas att barnen funnos till, då hon läst i tio minuter. Hon hörde inte heller fotsteg på sanden och märkte ej att Harald stod nedanför fönstret, förr än en stor ros föll ner i hennes bok.

Då for hon upp. — Åh, är det ni! Jag hörde er inte komma.

— Nej, men jag väckte er med min ros. Det var rysligt länge, sedan vi träffades, fröken Lisen. Maria undrar hvad i all världen ni har för er, som aldrig hälsar på.

— Ja, jag riktigt skäms. Maria har ju sökt mig två gånger, när jag var ute. Men jag har skrivit så mycket, att jag ej kommit mig för med något annat.

Harald tog ett tag i fönsterposten, hoppade upp och satte sig på den. — Har ni skrivit! Nå, det var roligt att höra. Vet ni, jag började bli ängslig för att ni ej ville ha någon mera lektion. Jag är rädd att jag var för skarp sist. Jag sade hvad jag tyckte, men jag är ju ingen kompetent bedömare, och ni skall inte tro att jag ovillkorligen hade rätt, fröken Lisen.

Lisen rodnade. Hade han genomskådat henne? Hon hade verkligen emellanåt tänkt att hon inte

behöfde bry sig så mycket om hans anmärkningar, han var ju bara en student. Men han fick för ingen del ana att han sårat hennes stolthet. Och Lisen blef ifrig.

— Jo, jag tror ni hade rätt i det mesta ni sade om mitt skrifsätt — sade hon. — Jag har en berättelse nu, som jag så gärna vill höra er tanke om. Vill ni komma in?

Harald kom och hon läste sin berättelse högt för honom, ty hon ville att han skulle ha den i ett sammanhang, innan han började kritisera den. Först läste hon illa, men så glömde hon allt annat för sin hjältinna. Då det var slut, sutto de båda tysta några ögonblick.

Så sprang Harald upp. Han hade ingenting behöft säga, så tydligt kunde man se på honom hvad han tänkte, men det mest sirliga beröm kunde ej ha gjort Lisen gladare, än när han nu skakade hennes hand med ett ärligt: — Det var styft, fröken Lisen!

— Ja, jag visste den var bra, — sade Lisen enkelt — det är det bästa jag skrivit. Fel fins det naturligtvis, vill ni visa mig dem nu.

— Det kan jag inte!

— Kan ni inte?

— Nej inte nu! Följ med mig ut och gå, så skall jag berätta något för er.

— Ser ni — började Harald, då de utan någon egentlig öfverenskommelse styrt kosan ner till kanalen samt vandrade mellan de höga träden. — jag har själf en gång drömt om att bli för-

fattare. Då jag var skolgosse, skref jag hela luntor med vers. Jag skulle bli en ny Tegnér eller Runeberg, det var då säkert. Men mina kamrater, hvilka alla voro af helt annat skrot och korn än jag, gjorde narr af mig, kallade mig »blåstrumpan» och retades alltid med mig öfver att jag skref vers. När jag kom i de högre klasserna, fick jag så mycket att läsa, att jag ej hade tid med mitt författarskap, men jag lade aldrig ner det riktigt. Och jag drömde då alltjämt ljusa drömmar om att en gång bli en stor skald.

Köpman ville jag inte bli och lyckades också öfvertala pappa att låta mig studera. Utan lust för någon särskild vetenskap valde jag juridiken, såsom häradshöfding kunde jag kanske komma att bo på landet, tänkte jag, och jag har alltid svärmat för vacker natur.

Emellertid började jag, så snart jag kom till Upsala åter att skrifva, mest vers, men också en och annan berättelse. Juridiken kom jag inte mycket långt med de första åren, svenska var det enda jag studerade grundligt. Kamraterna inbillade mig att jag hade en stor författartalang och höjde mig till skyarne. Jag blef deras stående festpoet, och som jag äfven var sångare förde jag ett mycket angenämt lif i Upsala. Pappa undrade att jag aldrig blef färdig med examen, men jag hade alltid något att skylla på. Och då fick jag alltid höra att det varit bättre om jag valt ett praktiskt yrke, då jag var så där lat med studierna.

Att jag skref vers i stället för att studera, hade de naturligtvis ej reda på här hemma.

I vintras ville jag emellertid öfverraska dem genom att ge ut en diktsamling, om jag uppträdde som skald skulle de nog inse att det ej passade för mig att pluggläsa. Men jag fick erbjuda mina dikter åt förläggare efter förläggare utan framgång och det minskade i hög grad min tro på min talang. Slutligen miste jag den alldeles. Medan jag gått i spänning och väntat på förläggarnes svar, hade jag hvarken skrivit eller studerat, jag hade ej haft ro att arbeta utan bara latat mig och gjort af med pengar.

Men som jag skämdes att begära mer af pappa, som gaf mig mycket ändå, tog jag mig till att ge lektioner i svenska ett par timmar i veckan åt några skolgossar, som annonserat efter en lärare. Dessa lektioner roade mig. Jag förvånade mig öfver hur kritisk jag var, hur skarpt öra jag hade för oegentligheter i språket, och mina elever funno mig både sträng och småaktig. Deras far — han var redaktör för en Upsalaidning och önskade att hans söner skulle bli goda stilister — berömde mig emellertid mycket, och på hans uppmaning skref jag, fast utan egentlig lust, en och annan bok-kritik i hans tidning.

Han tycktes intressera sig för mig, och en dag visade jag honom mina stackars försmådda dikter samt bad honom om hans omdöme. Han var mycket uppriktig. — Till skald duger ni inte — sade han — och kommer troligtvis aldrig att

göra det, men en duktig tidningsskrifvare skulle ni kunna bli, och det bör ni bli, om ni har lust därför. — Emellertid råde han mig att först ta min hofrättsexamen. — Det skadar inte för en tidningsman att ha läst juridik, det kan han alltid ha nytta af.

Jag visste inte riktigt hvad jag hade lust för nu, men med en kraftanstängning tog jag åter till mina studier, med hvilka jag delvis måste börja om. Nu har jag föresatt mig att vara riktigt flitig hela sommaren, hösten och vintern, så att jag kan ta examen till nästa vår. Till dess har jag lofvat mig själf att inte skriva en rad vers. Men så snart jag läser någon bra bok eller skildring som nyss t. ex., när ni läste er berättelse för mig, griper mig åter lusten att skriva och skapa.

Lisen hade lyssnat, djupt intresserad. — Har ni talat med er far om saken?

— Nej, han skulle inte förstå mig. Jag vill ta hofrättsexamen, kosta hvad det kosta vill. Sedan skall jag bestämma mig om jag kanske blir tidningsman.

— Ni skall bli det ni har mest lust för naturligtvis.

— Ja, det är ju det jag inte vet. Men vill ni låta mig få visa er några af mina litterära alster och inte tycka att jag tråkar ut er, om jag ofta talar med er om detta?

Lisen sträckte fram sin hand. — Ja, låt oss komma öfverens om att vara uppriktiga mot

hvarandra, ni, när ni läser mitt och jag, när jag läser ert.

— Ja, allt blir bättre, när man har en förtrogen. Vill ni vara min?

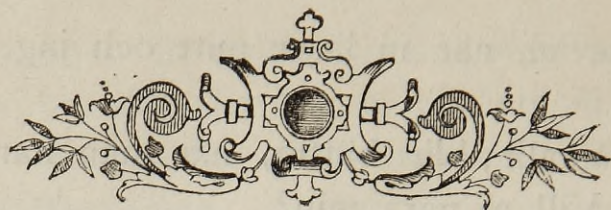
— Ja! — Ett kraftigt handslag bekräftade öfverenskommelsen.

Sedan träffades de ofta och hade båda mycket nöje af sina litterära konferenser. Titlarne lades bort och de umgingos på ett trefligt, kamratligt sätt. De öfverenskommo att under vintern fortsätta att skriftligen meddela sig med hvarandra om sina arbeten. Harald var till hälften beslutad för att bli tidningsman, och Lisen gjorde allt för att intressera honom för denna bana.

Maria var mycket glad öfver att hennes bror och hennes väninna blifvit så goda vänner. Hon hade alltid önskat det. Men ändå kände hon en liten, liten gnista afund öfver att — som hon märkte — Harald hade mera förtroende för Lisen än för henne.

V.

På Fogelsta.

ch sommaren gick. Maria skötte sina lektioner med lif och lust och för hvarje dag blef hon allt mer öfvertygad om sin lämplighet för lärarinnekallet. Märta sydde på sin utstyrsel, hon skulle gifta sig redan i Oktober och hade förfärligt mycket att styra med. Lisen skref; hon slets mellan inspirationen och tviflet på sin begåfning, hon insåg, att författarskapet kräfde mycket mer arbete än hon trott, och planen att redan till julen publicera sina noveller hade hon uppgifvit. Harald fick nu läsa allt hvad hon författade, men han var inte längre så sträng i sin kritik. Han måste i stället ofta uppmuntra henne, då hon var nedslagen öfver sin oförmåga; då spådde han henne på sitt lifliga sätt en lysande framtid i så ståtliga ordalag, att hon ovilkorligen måste skratta och bli glad igen.

Tiden riktigt flög bort, flickorna voro icke så mycket tillsammans som de ämnat, men när de träffades, hade de alltid mycket att språka om, ty hvars och ens lif hade denna sommar fått mera innehåll än förut.

Och Julia? Ja, äfven för henne hade ju lifvet förändrat sig. Hon njöt i fulla drag af sin frihet. Det regelbundna, enformiga pensionslifvet hade ej varit i hennes smak, och så synnerligen fördelaktigt tycktes det ej heller ha varit för henne. Men *ett* godt hade det likväl haft med sig. Vistelsen utomlands hade lärt Julia att sätta värde på sitt hem. Aldrig hade Fogelsta syntts henne så vackert som denna sommar, aldrig förr hade hon tänkt på huru ömma och kärleksfulla hennes föräldrar voro. Hon hade alltid blifvit mycket bortskämd. Som enda barnet hade hon varit van att anses för hufvudpersonen i hemmet; föräldrar, släktingar, guvernant och tjenare, alla hade de täflat om att uppfylla hennes minsta önskan. Ja, hade Julia inte fått gå i skolan inne i staden och därigenom kommit bland andra flickor, hade hon säkert blifvit förstörd af all denna klemmande och fördärfliga ömhet.

Hennes föräldrar insågo också att skol- och kamratlifvet gjorde henne godt och gladde sig däråt. Sedan kostade det dem en svår strid, innan de kunde besluta sig för att skiljas från Julia och skicka ut henne i pensionen. Men de ansågo båda att en ung dam, som ej varit i en fransysk pension, ej fått någon god uppfostran.

Friherrinnan hade själf varit tre år i ett kloster. Julia måste ut, det kunde inte hjälpas.

De två år, under hvilka Julia varit borta, hade gått mycket långsamt på Fogelsta, friherrinnan hade måst göra några Stockholmsbesök för att förströ sig. En gång hade föräldrarne varit i Paris och hälsat på Julia samt tagit henne med sig på en månad till Trouville. Men denna resa hade blifvit ödesdiger för friherrinnan v. Linden, ty hon hade förkyllt sig på hemvägen och kunde aldrig bli fullkomligt botad för den sjukdom, hon ådragit sig. Därför hade hon ej kunnat resa med ut och hämta Julia. Och hvad värre var, hon skulle ej heller kunna fara till Stockholm på vintern för att själf föra ut sin dotter i societeten.

Julias förestående Stockholms-sejour, var nu ett stående älsklingstema för samtalen på Fogelsta, och själf undrade hon, hur hon väl skulle kunna släpa sig igenom hela den tråkiga hösten, ty först i Januari skulle hon fara till hufvudstaden.

När hon träffade Lisen och Maria, talade hon alltid med dem om Stockholm, hur roligt det skulle bli där, hur hon skulle bjuda dem på teatern, på bal hos sin moster, till sockerbagaren och på allt möjligt trefligt. Men ingen af flickorna visade sig synnerligen intresserad eller tacksam för dessa utlofvade nöjen. — Vi få så mycket att göra — menade Lisen och — det är så långt till vintern — sade alltid Maria. Därmed afkydde de också vanligtvis Julias ifver.

Den, som däremot aldrig tröttnade att höra på hennes prat om nöjen och toiletter, det var Elsa. Hon beundrade Julia utsägligt, ehuru hon mycket väl förstod huru ytlig hon var, och Julia hade fattat ett sådant tycke för Elsa, att hon trufdes bättre i hennes sällskap än i de jämnåriga väninnornas. Elsa var ständigt på Fogelsta, sporten och det glada ungdomskotteriet öfvergafs. Nog var det roligare att åka ut med Julia samt lära sig köra hennes pony än att marschera en mil i sträck. Och nog var det trefligare att segla i baron v. Lindens vackra kutter än att sitta och ro i solgasset med en hop stojande skolgossar och flickor. Det var tid på att hon började bli fullvuxen nu — tyckte Elsa själf, — hon hade ju blifvit konfirmerad i våras.

Den 20 Augusti var baron v. Lindens födelsedag, och det hade länge varit meningen att fira den med en stor bal. Men Julia var icke nöjd med bara en bal, hon ville ha en öfverraskning åt sin far, och hon funderade hit och dit för att hitta på något extra nytt. Hon rådgjorde med Elsa och denna föreslog att de skulle be Harald hjälpa sig; han hade varit med om så mycket roligt i Upsala.

Harald blef genast lifvad för saken; han hade läst och knogat så flitigt hela sommaren, att han väl behöfde friska upp sig litet, och han sade att Lisen Ström borde väljas in i rådet, så kunde hon skrifva texten till det, som skulle uppföras, ty någon gammal utsliten teaterpjäs skulle man inte taga.

Nu följde dagar med öfverläggningar, repetitioner och ordnande af kostymer. Idén till det hela kom från Harald, Lisen skref verserna och Julia utvecklade en mycket framstående arrangeringsförmåga. Det värsta var att det behöfdes så många uppträdande och att man hade så kort tid på sig; men det fans godt om ungdom, som gärna roade sig, och sommardagarne voro långa; dessutom behöfde man inte se på några kostnader, hade friherrinnan sagt. Tur var det också att baronen måste resa bort dagarne närmast före födelsedagen, hvarför de unga utan hinder kunde ha sina sammankomster ute på Fogelsta.

Så kom den stora dagen. Redan kl. fyra på eftermiddagen körde en stor, löfvad höskrinna in på Fogelstas gård, och dess innevånare lockades ut af en vild zigenarsång, ackompanjerad af alla möjliga och omöjliga instrument.

Då sången var slut, framträdde Harald, klädd som zigenarhöfding, och höll ett tal till baronen, i hvilket han sade sig vara anförare för en berömd taskspelartrupp, hvilken på kallelse af prinsessan till Fogelsta — här visade han på Julia, som klädd i en grann österländsk kostym trädde ut på balkongen till ett af slottets hörntorn — nu hade kommit för att på aftonen gifva en stor föreställning, hvartill de inbjödo baronen med hela hans hus jämte så många gäster han för öfrigt ville medtaga. Härefter tillkännagaf Julia från balkongen, att om höfdingen med sitt följe ville stiga ur vagnen, skulle hon snart föra

dem till Thalias tempel; först måste de likväl tömma en välkomstbägare i hennes slott.

Det var ett brokigt sällskap, som nu kom fram ur skrindan; det såg verkligen riktigt landstrykaraktigt ut med alla knyten och bylten, som det hade med sig. Julia i sin vackra kostym såg också ut som en prinsessa bland dessa zigenare och zigenerskor, hvilka alla spelade sina roller särdeles naturtroget, under det de drucko välkomstdrycken, d. v. s. kaffe.

Sedan tågade de sjungande med Julia i spetsen till en stor lada strax vid gården, hvilken de förut iordningställt till teaterhus, och baronen förbjöds högtidligt att gå utanför sina trädgårdsgrindar. Detta förbud behöfdes också, ty han var så förtjust öfver öfverraskningen, att han förklarade sig ej veta hur han skulle kunna styra sin nyfikenhet till kvällen.

Kom man i närheten af ladan, hördes än ett trefligt stimmande af röster, än ifrigt hamrande, än musik, och Wille Borg sågs oupphörligt springa ärenden mellan teatern och slottet.

Baron v. Linden tyckte att timmarne gingo förfärligt långsamt; han ställde sig ofta i Willes väg, då denne kom bärande på ett eller annat, och sökte narra ur honom något af hemligheten.

Wille förrådde ingenting, han var med som hjälpreda och hade inte mycket reda på hela tillställningen, men genom en händelse kom också han att bereda baronen en öfverraskning på denna dag.

Han blef skickad till det lilla lusthuset strax bredvid slottet för att hämta en stol, men under stolen hittade han olyckligtvis en färglåda.

Allt hvad färger hette hade nu en gång en alldeles underbar dragningskraft för Wille; han glömde genast allt annat för att undersöka färglådans innehåll, hvilket såg så ypperligt ut, att man riktigt kunde få lust att försöka det. Wille dopade penslarne i den ena färgen efter den andra samt såg sig omkring. Lusthusets väggar voro släta och ljusgrå, det var allt för frestande för det unga artistämnet, och ett, tu, tre hade han kluddat en hel massa besynnerliga streck på den ljusa ytan. Och strecken växte. Efter tio minuter satt där på väggen ett porträtt af stället ägare i röd mössa och med pipa i munnen, sådan han kom mit ut, när zigenartruppen anlände.

Det skulle ha varit ett utmärkt porträtt, som gjort artisten all heder, om inte skolpojken varit framme och karrikerat, så att baronens förnäma örnnäsa blifvit ännu större och mera böjd, hans ögonbryn och mustascher ofantliga samt hans något krokiga ben ännu krokigare än de voro.

Ja, där stod Wille och målade, glömmande både teater och allt annat för sin konst. Och han skulle kanske stått där ännu längre, om inte ett kraftigt »hm, hm» plötsligt låtit höra sig bakom honom. Då vände han sig blixtnabbt och lät i förskräckelsen både färger och penslar falla till golvet. Ty bakom honom stod baron

v. Linden, i festdrägt med ordnar på bröstet, och betraktade sitt konterfej.

Wille var pionröd, hans första ingifvelse var att springa sin väg, den nästa att stryka öfver karrikatyren, men han kom sig inte för med någondera.

— Det — det — det var inte meningen — stammade han.

— Att jag skulle få se det här — brummade baronen.

— Ja — nej — Wille visste inte hvart han skulle vända sig; tårarna stodo honom i ögonen.

Baronen betraktade fortfarande målningen. Så vände han sig till den förskräckte gossen.

— Är det här också en del af öfverraskningen?

Wille bara teg, han hörde hur någon ropade honom nere i trädgården och var så rädd att Harald skulle komma och få se hvad han gjort. Så brast han i gråt.

Då började baronen skratta. — Se så, se så! Jag tror du är rädd för mig, unge man? Så går det, när man glömmer sig i artistisk ifver. Jag borde egentligen vara mycket ond öfver det där, eller hur?

— Joo. — Snyftningar.

— För det första emedan du förstört väggen för mig och för det andra emedan du målat mig på ett mindre fördelaktigt sätt. Och jag *skulle* också vara mycket ond, om det inte vore så bra gjordt, det där. Begriper du?

— Jaa! — Wille såg litet modigare ut nu; han erinrade sig att baron v. Linden var känd som en stor konstvän. Men han visste inte hvad han skulle tro, då baronen sade:

— Du kommer hit i morgon förmiddag och målar detta färdigt, så sätter du ditt namn och dato inunder och sedan — ja, sedan få vi talas närmare vid. — Därmed sköt han den förskräckte gossen före sig ut genom dörren, stoppade nyckeln i sin ficka samt gick att ta emot de första gästerna, hvilkas vagnar just kommo uppför alléen.

Wille återvände till »teatern», där man, medan detta lilla intermezzo försiggått, arbetat flitigt, så att allt var i ordning. Han fick bannor för sitt långa dröjsmål, men det fans ingen tid till förklaringar.

Kl. åtta började föreställningen. En gammal tomte i hvitt hår och skägg kom in på den mörka scenen. Det var Lisen; man kände igen hennes röst, då hon började prologen:

»När natten sakta breder sin dunkla slöja ut
och mänskobarnen trötta gå till hvila,
när dagens sorl förstummas, dess äflan tager slut,
de trogna tomtar fram ur gömslen ila.
Ty tomtarne de verka än som i forna dar
med samma tysta glädje, samma ifver,
och fast den tack dem unnas än alltid ringa var,
dock deras verksamhet densamma blifver.

Att vaka öfver hemmen, att sprida trefnad där
och ordning ifrån vind till källarhållet,
att hålla vakt om natten, det tomtens uppgift är,
och göra mänskan nytta, det är målet.

Till detta mål vi sträfva så gladt med all vår makt,
 åt våra tomtebarn vi se'n det lära,
 att de uti sin ordning må hålla trogen vakt
 och häfda tomtens goda namn och ära.»

Under det sista hördes musik utanför scenen, och så kom en hel rad småtomtar indansande med lyktor på mössorna. De sjöngo en sång till en treflig polkamelodi om tomtarnes glädje öfver att göra människan nytta, och de klara barnrösterna — det var trädgårdsmästarens barn och några andra småttingar från Fogelsta ägor, hvilka Julia med mycket besvär öfvat in — ljödo så trefligt, under det att de små fötterna ordentligt stampade takten.

Nu följde en glad scen, i hvilken den gamle tomten berättade för småtomtarne att följande dag var det deras husbondes födelsedag, samt frågade dem om de inte ville fira honom, hvilket de naturligtvis gärna gingo in på. När de höllo på att öfverlägga om bästa sättet för firandet, blef det plötsligt alldeles ljusst ibland dem och en fé framträdde. Det var Julia; hon sade sig vara baronens skyddsengel, som följt honom från hans barndom; hon var nöjd med honom, och för att visa honom det, ville hon nu hjälpa tomtarne att fira hans födelsedag på ett värdigt sätt.

Hon berättade så i ett samtal med den gamle tomten om olika händelser ur baronens lif, berömde hans goda egenskaper, skildrade hans verksamhet som officer, som riksdagsman,

som konstvän, egendomsägare och husbonde. Då och då berörde féen med sitt trollspö en klippa mellan tvänne träd, d. v. s. ett förhänge, som drogs bort, och visade en tafla, efter hvilken hon sade att tomtarne följande dag borde göra lifvande bilder. Dessa taflor, illustrationer till féens föredrag, voro tablåer, i hvilka en mängd ungdom uppträdde, och de voro mycket väl arrangerade, ty man hade icke sparat kostnader och besvär. Då och då gick ett sorl af beundran genom åskådarnes led och utrop hördes, som lockade en och annan statist att skratta, men det hela gick mycket bra.

På en tafla fick man se Amor skjuta sina pilar på en ung officer — här var baronen framställd af Harald — som förstulet betraktar en ung flicka, läsande ett bref. Elsa var som den unga flickan så lik ett ungdomsporträtt af friherrinnan och så vacker, att baronen ofrivilligt ropade »Sofie» — hans hustrus namn. På en annan tafla såg man »Entusiasmen» tala till riksdagsmannen, på en såg man »Konsten» tacka för mecenatens vänliga beskydd, men den sista och vackraste framställde »Välgöreheten» och »Människokärleken», ty baron v. Linden var vida känd som en varm vän till alla behöfvande, och hans underlydande afgudade honom. I denna sista tablå voro alla de uppträdande med: små barn, tigargubbar och bondfolk bidrogo att göra den målerisk.

Så svängde féen åter med några ord sitt trollspö. Och »Lyckans gudinna» framträdde i

fonden lofvade i en vacker sång belöning åt den dygdige. Det var Maria; hennes altröst lät förträfflig, och så stämde alla de öfriga in i en vacker kör, som avslutade det hela.

Åskådarne voro rörda och applåderna ville aldrig taga slut. Men det störde ingalunda stämningen att féen rusade ut från scenen och kastade sig i sin fars armar och att småtomtarne följde henne och i vild förtjusning dansade omkring bland publiken.

Sedan hade alla naturligtvis ofantligt roligt. Både gamla och unga deltog med lif och lust i dansen, och af den vid fester på Fogelsta vanliga stela stämningen märktes denna gång intet spår.

Det fans likväl *en*, som inte hade roligt, och det fastän det var första gången i sitt lif han var med om en så storartad tillställning. Det var Wille. Ju mer han tänkte på det där ödesdigra porträttet i lusthuset, dess ängsligare blef han till mods. Hur skulle han kunna tala om hemma hvad han gjort? Pappa skulle bli förfärligt ond; baronen var ju en af direktörerna för verkstaden. Och mamma och Harald och systarna, hvad skulle de säga? Elsa, som var så god vän med Julia v. Linden. Kanske kunde Elsa säga åt Julia, att hon bad sin far att Wille finge måla öfver den där dumma karrikatyren, så att ingen finge se den. Kanske? Men Elsa var så omringad af herrar. Hur skulle han kunna få tala med henne?

Efter flera misslyckade försök kom han till sist att under supén fästa Elsas uppmärksamhet på sig och bad att få tala med henne litet.

— Du har gjort någon dumhet, det ser jag på din ängsliga min — sade Elsa genast.

— Elsa, hjälp mig så är du snäll! — Och han berättade hviskande alltsammans för henne.

— Jo, det här var just treffigt! Hur kunde du bära dig så dumt åt? — Men Elsa kunde inte låta bli att skratta åt Willes beskrifning på karrikatyren. — Det skulle vara lifvadt att se den, du — menade hon.

Men nu var det Wille, som var allvarsam.

— Söta, snälla Elsa, kan du inte hjälpa mig ur klämman; jag skall göra hvad du vill sedan — bad han.

— Hvad är det? — Maria kom fram till dem; hon hade gifvit akt på syskonen och märkt att de öfverlade om något.

— Skall jag tala om det för Maria? — frågade Elsa.

Men i samma ögonblick klingade baronen på sitt glas och det blef tyst i salen.

— Mina vänner — började han sitt tal. — Jag har blifvit så hedrad och firad i dag, att jag är alldeles öfverväldigad. Jag kan inte nog tacka alla dem, som haft besvär för min skull och hjälpt min dotter med den lyckade föreställningen, men jag ber dem vara öfvertygade om jag aldrig skall glömma denna dag.

En sak måste jag likväl anmärka emot, det är att ni smickrat mig alldeles för mycket. Hvarför vilja ni göra mig fåfång öfver mina små förtjänster?

Men, mitt herrskap, ni veta inte att det midt under allt ert smicker har gått mig som de romerska segrarne, hvilka under sina triumfer alltid påmintes om sin dödlighet. En finnes, som i dag, i stället för att smickra mig, förlöjligat mig. Först var jag verkligen en smula förargad på honom, men nu är jag honom tacksam, ty han har hindrat mig från att yfvas öfver all den förträfflighet, som man velat pådikta mig. Därnere i mitt lusthus, på en af de ljusa väggytorna, har han i ett obehagadt ögonblick målat en karrikatur af mig, som utom sina konstnärliga förtjänster äfven har den, att den städse skall påminna mig om den mänskliga ofullkomligheten. För att visa den unge artisten min tacksamhet, gör jag nu i denna festliga stund ett löfte, att om han kommer att välja den konstnärliga banan och någon gång behöfver hjälp, skall han få den af mig. Och nu dricker jag en skål för Wille Borg! Måtte han med tiden bli en stor konstnär, som inte nedlåter sig att måla karrikatyren.

Allas blickar riktades mot den plats, där syskonen Borg stodo, ty Harald hade under baronens tal kommit fram till de andra. Wille var så förlägen, att han inte visste hvart han skulle vända sig; han kröp bakom sina systrar och lät Elsa besvara Haralds och Marias ifriga frågor.

Men när baronen kom fram till dem och med ett vänligt: »du var allt bra rädd för mig, min gosse, men nu ser du att jag inte är så farlig», skakade hans hand, då glömde Wille sin förlägenhet. — Lefve baron v. Linden! Hurra! — ropade han så det genljöd i salen, och hurraropen ville sedan aldrig taga slut.

I staden hade man sedan i många dagar förfärligt mycket att prata om angående festen på Fogelsta, men mest talade man om Wille Borgs bedrift. Det fans många, som ansågo att han förtjänat ett kok stryk för hvad han gjort, i stället för beröm; andra åter spådde att han med tiden skulle bli en stor målare, hvars ära skulle återglänsa på hans fädernestad.

Förvaltaren blef först ond på sin okynnige son, men då han sett karrikatyren, kunde han inte låta bli att skratta, ehuru han naturligtvis bad baronen om ursäkt å Willes vägnar.

Denne själf var mycket generad öfver att baronen talat om saken så där öppet, ty alla människor skämtade med honom öfver att han blifvit ryktbar. Men han tröstade sig snart, då pratet efter hand upphörde, ehuru han i hemlighet hela sommaren grufvade sig öfver hur skolkamraterna på hösten skulle komma att drifva med honom. Ty att de inte glömde så fort, det var han säker på.

VI.

Elsa.

Det var en söndag i Oktober. Elsa låg på soffan i brinnande hufvudvärk och stirrade envist ut i trädgården, där träden stodo gula och aflöfvade. Hon ville inte tänka, men tankarne snurrade rundt, så det värkte i hjärnan, och ju mer hon stretade emot, dess värre blef det.

— Om Maria ändå vore hemma! — suckade hon oupphörligt. — Hon skulle förstå hur gränslöst olycklig jag känner mig. Men hon har det bra, hon bor i Stockholm, har fullt upp att göra och slipper ifrån allt odrägligt skvaller och prat. Att Julia inte kan begripa hur otrefligt jag tycker det är, och hur det pinar mig! Och mamma! Jag törs inte tala med mamma om det. Hon tycker ju att den där odräglige kamrer Askblad är trefflig. Jämt sjunger hon hans lof. Men inte har jag tänkt på att det är för min skull, som

han har varit här så ofta. Och så skall folk komma och säga att han är kär i mig! Så fånigt! — Och Elsa kramade och slet i sofdynan för att på något sätt ge luft åt sin förargelse.

Det hade då bara varit tråkigt hela tiden, sedan Harald och Maria reste. Syltning och saftning och stök och rengörning och fult väder, och Wille i skolan hela dagarne. Ingen att vara tillsammans med, ty Julia bodde för långt bort, för att man skulle kunna träffa henne ofta. Och just igenting att göra. Visst hjälpte hon till en smula i hushållet, det hade hon måst lofva Maria att göra, och så sydde hon och läste franska, men dagarne voro ändå så långa.

Elsa fick tårar i ögonen af bara medlidande med sig själf. Fans det väl någon, som hade så tråkigt som hon? Och så skulle man till på köpet gå och prata så där om henne och kamrer Askblad. Han var ju gammal nog att vara hennes pappa. Elsa hade aldrig kunnat med honom; nu var hon säker på att hon inte tålde honom. Alla andra människor tyckte så bra om honom, nog var det besynnerligt allt. Och mamma och pappa, som alltid ville att hon skulle vara så artig mot kamrern. Men nu skulle hon minsann inte vara det längre. Han skulle ju komma i dag till middagen. Gud ske lof att hon hade ondt i hufvudet och kunde skylla på det.

Elsa nekade bestämdt att komma ut till middagen, fastän föräldrarne bådo henne göra litet våld på sig och försöka.

— Jag skulle bara vara odräglig och ser för resten ut som ett riktigt spöke — sade hon. Och de gåfvo henne rätt; hon var verkligen rysligt blek med blåa ringar under ögonen. Så låg hon kvar på sin soffa och filosoferade. Hon kunde inte låta bli att tänka på hvad hon dagen förut hört: att hela staden talade om att kamrer Askblad ville gifta sig med henne. Hon var ju bara ett barn än, hade nyss gått och läst, och gifta sig, det ville hon inte göra på många, många år än. Det var så löjligt att man både kunde skratta och gråta åt det, tyckte Elsa.

Efter middagen kom Wille för att höra hur det var med henne. Han var helt uppspelt och pratade så fort, att Elsa knapt förstod hvad han sade. Kamrern hade genast frågat efter Elsa och sett riktigt ledsen ut, då han hörde att hon var sjuk. Men han hade varit så trefflig vid bordet och berättat historier, som man kunde skratta sig fördärfvad åt.

— Det var väl att jag slapp höra dem — sade Elsa matt. — Jag kan aldrig skratta åt hans dumma historier.

— Och vet du — fortsatte Wille — kamrern sade att han skall vara marskalk på Märta Holmers bröllop, och du skall vara hans tärna. Och så talade han om att marskalkarne skola ha en tillställning andra lysningsdagen. Och de vilja så gärna hitta på någon öfverraskning åt brudparet. Kamrern undrar om du inte vill komma

in och försöka hjälpa honom att hitta på något roligt.

Elsa låg, till utseendet alldeles likgiltig, och lyssnade. Skulle hon nu ha honom till marskalk också! Då ville hon mycket hellre slippa vara tärna. Men inte kunde hon säga nej till Märta. Och det skulle bestämdt bli roligt; hon hade aldrig varit brudtärna förut. Och marskalkarnes tillställning! Så stiligt! Om hon bara kunde slippa ifrån kamrern!

— Men Elsa då — Wille stannade midt i sitt prat — du hör ju inte på hvad jag säger, du ligger där och stirrar, som om du inte brydde dig ett dugg om alltsammans. Eller är du sjuk? Du ser så blek och konstig ut.

— Mitt hufvud värker så; låt mig vara ensam, det är bättre!

— Hvad skall jag säga kamrern då?

Elsa mumlade något och vände sig mot väggen.

Wille kunde inte gå än. Hvad kom det då åt Elsa i dag? Hon brukade ju hoppa och dansa af förtjusning, så snart något nöje erbjöd sig. Nu låg hon där alldeles tyst. Han vände sig med handen på dörrlåset. — Men Elsa, är du inte glad, tycker du inte det skall bli roligt att få vara med, då?

Elsa svarade inte, hon hade så lätt till tårarne i dag; de stodo henne redan i ögonen, hon visste själf inte hvarför.

Efter en liten stund kom fru Borg. Wille hade sagt att systemen var så blek och besynnerlig samt inte brydde sig om att svara en gång.

Elsa reste sig upp, då modren inträdde, och försökte le, fastän kinderna ännu voro våta af tårar.

Fru Borg blef orolig. Var detta hennes glada flicka, som aldrig brukade vara sjuk eller ledsen?

— Hur är det fatt, min vän, hvad är det?

— Det är bara hufvudvärken, mamma.

— Bara hufvudvärken, ingenting annat?

— Ne-nej — kom det litet dröjande.

— Och så har du naturligtvis legat och blifvit melankolisk här i ensamheten och inbillat dig att du är sjuk, i stället för att komma ut och bli upplifvad. Vi riktigt skrämde oss, när Wille sade att du inte blef glad öfver alla tillställningarna. Kamrern blef så orolig, att han bad mig genast gå och se hur det var med dig. Jag kan då trösta honom med att det inte är något farligt.

Elsa satt och vred sin våta näsduk mellan fingrarna, under det modren slog i ett glas vatten åt henne.

— Jag... jag bryr mig inte om honom, mamma.

Fru Borg log; hon hade också hört det rykte, som gick i staden, och anade hvar skon klämde.

— Åh, han, som är så snäll och artig emot dig — sade hon.

— Jag kan inte med honom! — kom det häftigare.

Fru Borg såg på Elsa. — Hvad vill det säga? — rösten var litet skarpare nu. — Han är ju så älskvärd, uppmärksam och hygglig; och tycker så mycket om dig, se'n!

— Ja, men det tycker *jag* inte om. Jag vill inte att han skall komma hit jämt, jag vill inte att folk skall prata om oss, jag vill inte ha honom till marskalk. Jag vill vara i fred, jag tål honom inte, jag blir sjuk om han plågar mig längre!

— Elsa — sade fru Borg, satte sig bredvid soffan, tog Elsas hand och försökte få henne att se på sig — nu talar du så barnsligt och oförståndigt, att jag riktigt blygs öfver dig. Många flickor skulle i ditt ställe vara stolta att bli uppmärksammade af en sådan man som Askblad. Jag säger man, ty han är ju ingen pojke, som Grip och Köhler och de andra.

— Men jag tycker mycket mer om Grip och Köhler och de andra; de äro inte alls så där... så där som Askblad. Märta kunde väl ha låtit mig få en af dem till marskalk. — Och Elsas tårar började åter rinna.

Fru Borg kunde inte låta bli att småle, ty Elsa såg ut som en liten barnunge, där hon satt med håret, hvilket hon numera bar uppsatt, nerfallet och ansiktet rödstripigt af gråten. Och det var också ett barns egensinne i hennes röst och åtbörder, då hon plötsligt kastade näsduken ifrån sig och utbrast: Anade det mig inte att mamma skulle hålla med honom! Men jag skall be pappa

att han talar med honom, jag. Och så skall jag be pappa att jag får resa härifrån, hvart som helst, där man kan få vara i fred.

Men nu blef fru Borg allvarsam. — Kära min lilla flicka, du skall inte tala oförståndigt. Folk skulle prata mycket mer om du ett, tu, tre reste din väg. Och hvad skall kamrern tro, om du inte blir hans tärna på bröllopet. Du skall få se så roligt, du får. Föröfrigt måste du lofva mig att vara vänlig mot honom och försöka hålla af honom litet. Bara försöka, förstår du, ty det är allt sant att han tycker om dig, och vi kunna inte önska dig en bättre man, rik, skicklig och angenäm, som han är. Du är gammal nog att förstå det, Elsa. Jag var inte äldre än du, när jag förlofvade mig. Men du förstår väl att vi aldrig skulle vilja tvinga dig, barn — fortsatte hon, då Elsa icke svarade. — Och för resten har han ju inte sagt något själf, det är ju bara andra, som ha pratat och gjort dig ledsen. Så du kan väl åtminstone lofva mig att vara en smula vänlig och artig emot honom.

— När jag inte tycker om honom!

— Men du vill nog försöka att göra det. Var mot honom precis som du förut varit; det är ganska nyttigt att lära lägga litet band på sig. Kryp nu i säng och sof bort hufvudvärken till i morgon, så ska' vi gå till sömmerskan och beställa dig en klädning till festen. Hvad säger du om en hvit tyll; skulle du tycka om det?

— Ja-a. — Elsa kunde inte tillbakahålla ett förtjust leende vid utsikten till en sådan toilette.

Och modren strök hennes hår samt nickade belåten till afsked. — Så där ja, nu känner jag igen min glada flicka.

Elsa gick till sängs, men både bedröfvelsen och hufvudvärken hade lagt sig betydligt, och hennes tankar sysselsatte sig mer och mer med de förestående festligheterna. Till sist nästan skrattade hon åt sig själf. — Att jag kunde vara så dum och gråta för det — tänkte hon. — Kamrern kanske inte bryr sig ett dugg om mig; folk inbillar sig så mycket; han kommer nog hit för att träffa pappa. Giftna mig! Så fånigt! Inte får någon mig till det på mycket, mycket länge. Hällre gör jag, jag vet inte hvad.

Men fru Borg hade, sedan kamrer Askblad gått, ett allvarligt samtal med sin man. Förvaltaren hörde ovilligt på henne. Han tyckte inte om allvarliga samtal, hans princip var att taga dagen som den kom; det var onödigt att oro sig i förtid. Man skulle vara glad och njuta af lifvet, så länge man kunde; hvad var det värdt att bråka; en vacker dag fans man icke mer. Skulle Elsa giftna sig med Askblad, hvilket Gud bevars var mycket önskvärdt, var det ju tids nog att tänka på det, när han friade till henne. Flickan var ju bara barnet än; mammor hade då alltid så fastligt brådtom att bli af med sina döttrar. Han hade tänkt att få behålla Elsa hemma länge än;

det var mycket nog att Maria och Harald redan flugit ur boet.

Detta höll fru Borg med om, men det var nu stor skilnad på att flyga ur boet för att gifta sig och att göra det för att arbeta. Och det var en stor skilnad på Maria och Elsa. Maria var tung och allvarlig, hon hade behof af sjelfständighet och arbete. Det enda, som intresserade henne, var studier; gifta sig ville hon inte ens höra talas om. Tänk bara, hur hon arbetat med sina elever hela sommaren! Och så lycklig som hon var, när hon vid sin afresa fick slutlig tillåtelse att bli skollärlarinna, som hon nödvändigt ville.

Men Elsa, hon passade till att få en rik man och ett fint hem, till att roa sig och ha det bra. Och kamrer Askblad vore ju ett utmärkt parti för henne; han var visserligen inte så ung, men det betydde ingenting; kärleken kunde vara lika stark för det. Männer växte verkligen icke på träden i våra dagar, och man kunde vara glad att få en af sina döttrar försörjd i dessa dåliga tider.

Förvaltaren hade suttit i gungstolen, med pipan i munnen, under det hans hustru talade. Nu drog han ett djupt bloss och sprang upp.

— Dåliga tider! alla människor ska' då prata om dåliga tider. Den ene har förluster här, den andre där, alla gnälla de. Jag har nog också haft förluster, men ser lika glad ut för det. Och inte ska' mina flickor behöfva gifta sig för att bli försörjda; ännu har jag, Gud ske lof, råd att föda

dem. Hällre än de gifta sig för pengar, må de då själfva arbeta för sitt uppehälle.

Sedan talades icke mer i detta ämne på lång tid, ty det timade helt oförmodadt en händelse af så stor betydelse för den lilla staden, att den försatte allas sinnen i en feberaktig spänning. Kungen lät nämligen veta att han skulle komma på besök och dröja hela två dagar, dels för att jaga i trakten, dels för att bese den mekaniska verkstaden. Nu gällde det alltså att öfverlägga och rusta sig i ordning, på det att hans majestät måtte få ett värdigt mottagande; och stora och små, rika och fattiga talade nu knapt om annat än det väntade kungabesöket. En kommitté tillsattes att ordna festligheterna; kamrer Askblad, som var känd för sin goda arrangeringsförmåga, valdes in i den. Han var inte litet viktig öfver denna utmärkelse och hade så många bestyr, att han ej ens fick någon tid öfrig att uppvakta Elsa, hvilket denna ej alls sörjde öfver.

Genom hans bemedling fick hon emellertid vara med om alla festligheterna; stå hvitklädd vid stationen jämte en mängd andra unga flickor och kasta blommor, när konungen anlände, så fick hon gå på borgarbalen, som staden gaf, och slutligen sjöng hon med i den kör af herrar och damer, hvilken hälsade konungen välkommen vid hans besök i verkstaden.

När så alla förberedelser — toilettbestyr, sångöfningar och sammankomster med ty åtföljande små danstillställningar — ty man dansade gärna

vid alla tillfällen — voro öfver, när själfva kungabesökets två dagar, under hvilka litet hvar gick som i ett rus, voro förbi, så följde omedelbart Märta Holmers lysnings- och bröllopfester. Ungdomen hade riktigt kommit i farten att roa sig; för hvarje dag hittade man på något nytt, och Elsa var med om allt.

Under vanliga förhållanden skulle fru Borg kanske ej ha tillåtit detta, men nu var det en helt annan sak. Askblad var nämligen också med öfver allt, han tycktes nästan ha föryngrats på de sista veckorna, och den orden han fått under kungens besök, gaf honom ökadt anseende. Visserligen hade fru Borg sällan tillfälle att se honom och Elsa tillsammans, och tala om honom tordes hon ej, när flickan ingenting sade själf, men skvallret i staden fick åter fart, och hon var öfvertygad om att de hade rätt, som spådde att lilla Elsa skulle få den afundsvärda lotten att heta fru Askblad.

VII.

Hemligheter.

November är då den otrefligaste månaden på hela året — suckade Maria, när hon en ruskig dag kom hem från seminariet. — Regn och blåst och dimma, aldrig är det annat. Min kjol är alldeles genomblöt; hur är det med din, kära Lisen?

Lisen satt med pince-nez på näsan och skref; hon hade knapt gifvit sig tid att hälsa, när Maria kom in. Nu reste hon sig, sträckte på lederna och gäspade.

— Min kjol! Jag har verkligen inte känt på den. Jag kom hem för en timme sedan och har skrivit hela tiden. Men kors — utbrast hon, då hon böjde sig för att ta upp ett papper från golvet — här är ju en riktig liten sjö under min stoll! Då måste jag ändå ha varit bra våt. — Och Lisen skrattade, så att hon fick tårar i ögonen och

narrade Maria att skratta med. — Ja, hade jag inte dig, som tog en smula vara på mig — fortsatte hon, medan de båda bytte klädningar — då vore jag väl både smutsig och trasig, kan jag tro, ty jag har verkligen blifvit fasligt vårdslös med min toilett på sista tiden. Jag har hvarken lust eller tid att öda några tankar på sådant där, ser du.

— Men det måste du, kära Lisen; det är ens skyldighet att vara snygg och ordentlig och att se så bra ut som möjligt. Hade du tänkt på det, så hade du inte gått och klippt håret kort på dig. — Och Maria skakade ogillande sitt hufvud, medan hon slätade dess glänsande ljusa fläta, som var så omsorgsfullt uppsatt.

— Är du nu där igen! Om du bara visste hur lätt och ledigt och bekvämt det är att ha kort hår, så grälade du inte jämt på mig, utan ginge strax och gjorde sammaledes. Och när du vet att jag blir lika ful, hur jag än bär mig åt, så kan du gärna låta bli att tala om hvad, som klär mig eller inte. Tala i stället om hur det gick med proflektionen i dag; du har ju haft ett svårt arbete, innan du fick den som du ville. Voro ungarne snälla?

— Åja, det gick bra. Rektorn sade, att det märktes att jag hade vana att undervisa; det kan jag tacka mina sommarlektioner för. Och tack vare dig, som lärt mig en smula latin, kunde jag förklara ett långt latinskt tänkespråk, som stod skrifvet i en flickas bok och som hon frågade

om, troligtvis för att vara kitslig emot mig. Det är inte alla seminarister, som ha tur att bo ihop med en studentska på latinlinien.

Lisen hade återvändt till skrifbordet och bläddrade i sina papper. — Men, mitt nöt — ropade hon — här är ju ett bref till dig! Höll det inte på att komma bort bland mina luntor! Det är Elsas kråkfötter; skynda dig, så hinner du nog läsa det före middagen.

Det var ett digert bref på hela tre ark, skrifvet ute på Fogelsta, ty Elsa hade, som hon skref, »tiggt sig till» att få bo där en vecka. »Julia ville så gärna ha mig, och så är jag säker på att inte kamrer Askblad kommer dit, ty han är så efterhängsen, att jag inte vet någon råd. Före och under det kungen var här, var han något så när hyggelig, ty då hade han så mycket att göra. På Märtas bröllop var han också skaplig, och jag undvek honom så mycket jag kunde. Men sedan . . . Det har olyckligtvis varit så litet att göra vid verkstaden, affärerna gå skralt, och kamrern kan utan fara ta sig ledigt och promenera, när han behagar. I förgår mötte jag honom i allén, och han vände naturligtvis om och följde mig. — »Jag har något att tala med fröken Elsa om», sade han och såg så besynnerlig ut, vet du. Jag blef så rädd så. »Nej, säg ingenting!» bad jag. Då skrattade han, vet du, och så sade han: »Inte ska' Elsa vara rädd för mig! Ni vet ju att jag älskar er, och jag tror mig veta att ni också håller af mig en smula». Och så tog han fast i

min hand, du. — Det fans ingen människa på vägen, Maria, men om det också funnits någon, hade jag bestämdt skrikit lika högt som jag då gjorde: »nej! nej!» Och så började jag att gråta, jag kunde inte låta bli, för jag var så förargad. »Jag håller inte af er, aldrig i världen kan jag hålla af er, jag försäkrar, att jag inte kan det», sade jag. Men han stod kvar och höll i min hand och klämde på den och såg så otäckt på mig och pratade något, som jag inte hörde. Och vet du hvad jag sade? Jo, jag sade: kan ni inte låta mig vara i fred! Jag tål er inte! Men då såg han så ond ut, att jag blef riktigt rädd och snyftade: »Jag kan ju inte hjälpa att jag inte håller af er; jag är så ledsen, men jag kan verkligen inte hjälpa det!» Usch, hvad Askblad då var blek och han släppte min hand. Men så bad han mig att försöka tycka om honom; han ville inte uppge allt hopp. Han skulle snart resa bort och inte återkomma förr än på nyåret, och då skulle han tala med mig igen. Och så gick han. Vet du, jag har inte berättat det här ens för mamma; hon hade bestämdt blifvit ond på mig; men jag tror att jag får stanna hos Julia, tills kamrern har rest. Och vet du hvad jag har tänkt? Jo, att jag skulle få följa med Julia, när hon far till Stockholm, och bo hos er. Pappa har ju en gång lofvat mig att jag skulle få fara, bara jag hade gått och läst. Att inte ha varit i hufvudstaden är verkligen en skam. Och hälst, när du inte kommer hem till jul, så kan jag väl få resa och

hälsa på dig. I december, när mamma reser till tant Ellen, måste jag ju vara hemma och sköta hushållet; det *låter* husligt och gentilt, men jag *får* också göra det.

Men, käraste Maja, jag ville så gärna att förslaget skulle komma från dig; kan inte du skriva och be att jag får resa? Jag tycker att det skulle vara så förskräckligt roligt att få det. Svara mig snart om du vill, och om det fins plats hos er. Visa inte detta fåniga bref för någon, beder din dumma syster

Elsa.

— Jaså, hon är rädd att jag skall visa det för Lisen — tänkte Maria. — Stackars lilla Elsa, som redan haft en friare!

Lisen hade observerat Maria, under det denna läste brefvet, och förstätt att det innehöll något af vikt. Själf hade hon genom ett bref från sin styfemor samma dag fått del af det skvaller, som var i omlopp om Elsa, och var därför en smula nyfiken. Och hon såg inte alls förvånad ut, när Maria med en mycket fundersam min sade:

— Lisen du, Elsa har fått en idé att hon vill följa med Julia till Stockholm på nyåret. Hvad säger du om det?

— Jaså, hon vill komma hemifrån — nickade Lisen. — Hur var det med Askblad?

Maria for upp och rodnade på Elsas vägnar. — Hur kan du veta det?

— Mamma skref att han gör henne sin kur. Vill hon ha honom?

— Hur kan du sätta något sådant i fråga?

Lisen skrattade. — Tag inte vid dig så förskräckligt! Värre har man ju hört; det är ett bra parti.

Nu blef Maria riktigt ond. — Så du kan prata! Elsa är ju bara sjutton år och ett riktigt barn. Hon vet ingenting hvarken om äktenskap eller kärlek.

— Nå, hvad vet du?

Maria rodnade öfver hela ansiktet. — Prata inte dumheter nu, Lisen, utan hjälp mig att fundera. Askblad har friat till Elsa, men hon har inte berättat det för föräldrarne, ty de — jag tror egentligen mamma — skulle visst ha blifvit ledsna öfver att hon gifvit honom korgen. Nu vill hon att jag skall skriva och be att hon får komma hit. Men hvad skall hon göra här?

— Se Stockholm, förstås.

— Ja, men hvar skall hon bo? Vi ha verkligen bra trångt.

— Ja, men löjtnant Harder tänker ju flytta till nyåret.

Åter blef Maria blossande röd. — Det har jag inte hört.

— Jo, det är sant. Fru Anderson vill inte ha några herr-inackorderingar längre; de komma alltid hem så sent på nätterna och störa alla andra. Och jag för min del är rätt glad att vi bli af med honom.

Maria svarade ingenting och i det samma blefvo de kallade ut till middagen.

Utom flickorna och löjtnant Harder bestod sällskapet af värdinnan, hennes tre barn samt en gammal döf fröken Broman.

Lisen satt bland barnen, hvilka voro mycket förtjusta i henne, Maria bredvid värdinnan, som alltid hade för mycket bestyr med maten och serveringen för att samtala, och vid Marias andra sida hade löjtnanten sin plats. Han såg mycket bra ut samt hade ett gladt och lifligt sätt. När han var hemma voro måltiderna trefligare än annars, det måste äfven Lisen medgifva, ehuru hon från första stunden känt antipati mot honom. Han tyckte häller icke om henne; mot Maria däremot visade han sig särdeles uppmärksam. Det var egentligen mellan dem två, som konversationen vid bordet fördes, och det var förvånande hur löjtnanten kunde få den eljest så blyga och allvarliga flickan att skratta och prata. Han var liksom hon musikalisk, och om kvällarne brukade de ofta spela à quatre mains eller sjunga tillsammans. Lisen, som icke var ett grand musikalisk, satt då för det mesta i sitt rum och skref, men på sista tiden hade hon kommit under fund med att dessa musikaftnar ej voro bra för Maria, hvarför hon på allt sätt sökte hindra dem. — Om Maria skulle gå och bli kär i den där löjtnantsfjanten, som naturligtvis bara roade sig med henne. Det vore just trefligt! tänkte Lisen. Och under

det hon nu vid bordet pratade med barnen om deras skola, gaf hon noga akt på sin väninna.

Maria var först mycket tyst, men som vanligt lifvade löjtnanten snart upp henne, ehuru hennes ansikte bibehöll det där allvarliga draget, som klädde henne så illa och som nu mera så sällan syntes till.

Löjtnanten märkte det också. — Ni ser inte glad ut i dag, fröken Maria — sade han. Lisen rynkade pannan; åt *henne* fick han då aldrig säga annat än fröken *Ström*. — Men jag har något, som skall lifva upp er! — och han tog fram en teaterbiljett, som han lade framför henne.

Maria hade på morgonen kommit att nämna, att hon aldrig sett »Konung för en dag», hvilken skulle gifvas på aftonen, men hon hade icke tänkt på att gå och se den. Och nu hade han tagit biljett. Det var visserligen mycket snällt af honom, men . . .

Maria såg upp helt röd och förvirrad. Löjtnanten hade kastat en annan biljett tvärs öfver bordet till Lisen.

— Fröken Ström är nog snäll och gör oss sällskap?

Oss! han tänkte alltså gå med. Lisen ville då visst inte bli bjuden af honom.

— Tack, — sade hon kallt och räckte biljetten tillbaka — jag har omöjligt tid.

— Inte? Nå, då går nog fru Anderson med?
— han såg inte alls ledsen ut öfver afslaget.

— Men jag vet verkligen inte — började Maria äntligen.

— Åh, *ni* får inte göra några invändningar, *ni* måste ha tid. — Han såg bevekande på henne med sina vackra ögon, Don Juans-ögon, som Lisen kallade dem.

— Jag skulle skriva hem.

— Det får ni göra, innan vi gå. Det är en förtjusande musik och inte sent slut. — Och han började gnola: »Om jag vore kung, du skulle drottning blifva!»

Lisen drog upp ögonbrynen och skakade på hufvudet åt Maria, men denna låtsade ej förstå meningen.

— Jag är *så* tacksam för er vänlighet, löjtnant Harder — sade hon — och om fru Anderson ville gå med, så. . . .

Om fru Anderson ville; hon var förtjust.

— Då träffas vi strax efter sju, mina damer. — Och Harder bugade sig och försvann för att på ett kafé midt öfver gatan dricka kaffe och läsa tidningarna, som hans vana var.

Maria var rädd att Lisen skulle bannas och ville genast gå in i sitt rum. — Jag måste skriva till Elsa med det samma — sade hon.

— Skulle du inte först fråga fru Anderson om rummet? — menade Lisen.

— Jo, det är sant! — Maria fick tillbaka sin allvarsamma min och gick efter värdinnan ut i serveringsrummet. Lisen kastade på sig sin kappa för att gå till länbiblioteket och hämta en bok åt

fröken Broman, på det att denna ej skulle störa henne på aftonen. Som regnet upphört, tog hon sig en promenad på samma gång, och när hon kom tillbaka, uppfriskad och vid godt humör, höll Maria redan på att kläda sig.

— Det var bra du kom — ropade denna emot henne. — Kan du tänka dig, jag fick nyss ett bref från Harald, att han är i staden och kommer hit vid niotiden. Han reser igen tidigt i morgon bittida och jag skulle så gärna velat rådgöra med honom om Elsa. Nu kan jag inte träffa honom.

Lisen såg glad ut och försökte icke dölja det.

— När kom han till Stockholm?

— Kl. 3, han har ett ärende, skrifver han. Vill du läsa hans bref, så ligger det där? Men snälla Lisen, vill du fråga honom om han tycker att jag kan be att Elsa får komma hit, han vet bättre än jag hvad vi ha råd till. Och så säg honom att jag omöjligt kunde stanna hemma. Och var inte ond på mig för att jag går med Harder, det blir nog första och sista gången.

— Ond, jag är visst inte ond! Det var fasligt, hvad du klädt dig fin! — Och Lisen gjorde sig i ordning att läsa på sina läxor. — Hur var det — sade hon i det samma — skall löjtnanten flytta?

— Ja, nej, det vill säga, det är inte alldeles afgjordt än. Men Elsa får i alla fall bo här, om hon kommer. Hälsa Harald tusen gånger, jag undrar hvad han kan ha att göra i Stockholm! —

Och Maria skyndade ut, då fru Anderson just ropade på henne.

— Hvad han kan göra i Stockholm, det vet jag — tänkte Lisen, ty såsom öfverenskommet skrefvo hon och Harald till hvarandra.

Lisens novellsamling hade ej blifvit färdig, men hon arbetade flitigt på den, så mycket studierna tilläto. Dessutom skref hon ibland korrespondenser till en Upsalatiidning, hvilket gick genom Haralds bemedling, och deras brefväxling, hvaraf Lisen icke gjorde någon hemlighet, var egentligen en fortsättning på sommarens litterära konferenser.

Men i sitt sista bref hade Harald meddelat Lisen något, som hon ej fick berätta ens för Maria — ty Maria fick ofta del af brodrens bref till Lisen — och det var något, som gjort Lisen mycket glad. Harald hade bestämt sig för att, så snart han tagit sin examen, slå in på tidningsmannabanan, och han hade med godt hopp om att få den, sökt en till våren ledig plats som resande korrespondent för ett större Stockholmsblad. Lisen anade att det var med anledning häraf, som han nu kommit till hufvudstaden. Hon önskade så mycket att han skulle få platsen och kunde ej låta bli att oupphörligt tänka därpå, hvarför historieläxan föreföll ovanligt lång och svår. Men hon *måste* kunna den, innan han kom. Och med en kraftig viljeansträngning samlade hon sina tankar, satte fingrarne i öronen för att icke störas af barnens støj i rummet bredvid samt

kunde just franska revolutionen som ett rinnande vatten, då det ringde på tamburdörren och Haralds röst hördes fråga efter fröknarna.

— Han frågar efter mig också! — Och Lisen öfverraskade sig själf genom att ofrivilligt kasta en blick i spegeln. Skrattande nickade hon åt det glädjestrålände ansikte, hon där såg, och skyndade ut i tamburen.

Sedan de första hälsningarna och förklaringsarna öfver Marias bortvaro voro öfver, slogo de sig ner i familjens förmak, där fröken Broman satt och frossade af »Herr Derblays giftermål» så ifrigt, att hon ej gaf sig tid att hälsa.

— Kunna vi inte få vara ensamma? — frågade Harald.

— Hon är så döf, så hon generar oss inte — skrattade Lisen. — Men hvad ni blifvit mager! Har ni läst så förfärligt? — och hennes skarpa ögon fingo ett oroligt, nästan ömt uttryck.

— Ingenting att tala om. Men ni har tappat håret, tycks det. Har ni läst så förfärligt? — härmade han henne. — Det klär er inte! — fortsatte han och rynkade pannan.

— Nå, hvad gör det?

— Det gör mycket, det stöter mitt skönhetsinne.

— Nå, kanske det var dumt af mig att klippa af det — medgaf Lisen. Det hade hon aldrig förut tyckt.

— Men Harald drog plötsligt sin stol närmare hennes, det såg ut som om han brunne af

otålighet att berätta något, och så frågade han sakta: Kan ni gissa hvarför jag är här i dag?

— För den där platsens skull! Ni ser så glad ut, har ni fått den, Harald?

Han kastade otåligt med hufvudet. — Åt skogen med platsen. Jag tror knapt att jag får den, det kommer icke att afgöras på länge än. Gissa vidare!

Hvad han såg besynnerlig ut. Han var sig så olik mot i somras. Lisens hjärta började klappa fortare och hon skakade på hufvudet. — Jag kan inte gissa.

— Försök! — Han hade tagit upp ett porträtt ur fickan och höll det framför henne. Förvånad stirrade hon på det och såg bilden af en ung flicka, som kokett lutade hufvudet i handen, så att en tjock lugg föll ner öfver ett litet täckt ansikte med ett par stora ögon och en något spotskt leende mun. På en sekund hade Lisen uppfattat detta ansikte, det behagade henne ej, och frågande såg hon på Harald. — Det är . . .

— Min fästmö — hviskade han triumferande. — Är hon inte förtjusande söt?

— Hvad? — hon stirrade på honom, som om han varit från vettet. — Harald, ni skojar väl inte med mig? Är det sant?

— *Om* det är sant? Nu vill jag lofva att ni blef öfverraskad! — Han skrattade åt hennes bestörta min och kysste porträttet. — Men det är hemligt, ser ni, och blir det, tills jag tagit min

examen. Lilly är bara sexton år, ingen vet det mer är hennes mamma.

Lisen hade rest sig och skrufvat ner lampan, nu drog hon skärmen så, att hennes ansikte kom i skuggan. — Hvarför berättar ni det för mig, om det är en hemlighet? — frågade hon kallt.

— Jo, alldeles ensam kan jag inte bära min lycka, och jag hade föresatt mig att välja er till förtrogen. Om Maria varit hemma, hade jag skrivit det till er, ty henne säger jag ingenting till ännu, hon skulle genast tänka på att jag inte har någon inkomst och allt annat ledsamt. Vänta nu, skall ni få höra hur det gått till.

Lisen försökte se intresserad ut, men hon föreföll mycket likgiltig, medan Harald berättade hur Lilly för några veckor sedan kommit till Upsala, hur han träffat henne på en bjudning och genast blifvit förälskad, hur söt och naiv hon var, hur han dagligen varit tillsammans med henne, hur han först ämnat vänta med att förklara sig tills efter sin examen, men vid ryktet om att hon i Stockholm hade många beundrare, skrivit och friat samt denna eftermiddag själf hämtat hennes ja.

— Hela jullofvet hade jag ju ändå tänkt tillbringa i Stockholm. Nu blir det dubbelt så härligt. Läsa skall jag för brinnande lifvet, nu blir jag för resten gärna jurist, om det är nödvändigt. Hur tycker ni hon ser ut? — Åter lade han porträttet framför Lisen.

— Som en liten docka. — Hennes röst lät så skarp, att hon själf märkte det.

— Ja, jag kallar henne också »min lilla docka», ty hon är så liten och ljus och nätt. Men nu måste jag gå, jag skall se till att jag får träffa Maria ett ögonblick utanför teatern, då hon går därifrån. Jag kan ju lita på att ni tiger?

— Ja, det kan ni.

Han tryckte hennes hand med ett hjärtligt tack, och så gick han, lika strålande glad, lika pratsam och ifrig, som han kommit.

Lisen följde honom ut i tamburen. Hon hade satt pince-nezen på sig och betraktade satiriskt hans eleganta, ljusfodrade öfverrock, glänsande hatt och sprättaktiga promenadkäpp.

När han gått, stod hon ett ögonblick kvar med samma satiriska leende på sina läppar och stirrade på dörren, genom hvilken han försvunnit.

Plötsligt ryckte hon till och rodnade, ty gamla fröken Broman hade kommit ut i tamburen, utan att Lisen märkt det.

— Har han gått nu? — frågade hon med sin gälla röst.

— Ja. — Lisen ville gå in till sig, men den gamla höll henne kvar.

— Hvem var det?

— Marias bror.

— Jaså, er bror, — nickade fröken Broman. — Kunde just tro det, när han var så där förtrolig.

— Det var Marias bror! — skrek Lisen.

— Ja, ja, jag hör ju att det var er bror, jag skall visst ingenting säga. Men oartig var han,

för nog kunde han ha sagt adjö åt mig, när han gick, det var bara det jag ville säga. — Och därmed återvände gumman till sin bok.

Lisen gick in till sig för att läsa. Hon knäppte upp klädningen, tog af sig kängorna och gjorde sig bekvämt i soffhörnet, som hon brukade. Hon slog upp latinska grammatikan, men i stället för att titta i den, satt hon flera minuter och betraktade spegeln, där ett fult, blekt och missnöjdt ansikte, omgifvet af mörkt borstaktigt hår, visade sig.

Plötsligt strök hon sig öfver pannan. Hvad var det hon hade glömt? Jo, att tala med Harald om Elsa. Hvad var det egentligen värdt att fråga honom om det? Han tänkte nog bara på sig själf nu.

Men löjligt var det i alla fall, att alla tre syskonen Borg skulle ha kärleksaffärer på samma gång.

— Kärleksaffärer! Dumheter! Galenskaper! — Hon nickade ironiskt åt sin bild i spegeln, skrattade till ett litet tag och började läsa. — Tacka vet jag den, som är förständig!

VIII.

Stockholmslif.

Det hade först mött svårigheter för Maria att utverka tillåtelse för Elsa att komma till Stockholm; deras mor ville ingenting afgöra, förr än efter sitt besök hos sin syster, där hon, som bestämdt, vistades en tid i början af december.

Men efter besöket där, var ingen ifrigare än fru Borg själf att Elsa skulle vara ur vägen, då kamrer Askblad återkom. Hon hade nu alldeles ändrat tanke med afseende på önskvärdheten af ett giftermål mellan honom och hennes unga dotter. Ty hon hade nu på nära håll i sin olyckliga systers äktenskap sett ett förhållande, där mannen var 20 år äldre än hustrun, hvilken på sin tid blifvit öfvertalad att gifta sig med honom. Nu var han en svartsjuk, knarrig och giktbruten gammal gubbe, under det hustrun ännu var ung

och lefnadsfrisk. Han plågade henne genom sitt kält, förbittrade hennes lif genom sin svartsjuka och pinade henne på allt sätt genom sin snålhet, ehuru han var förmögen. Och därtill förolämpade han henne ständigt genom att säga, att hon icke begärde bättre än att bli enka.

Fru Borg återvände i en mycket allvarlig sinnesstämning, tacksam för sitt eget lyckliga hem och fast besluten att aldrig öfvertala sina döttrar till giftermål. Men sin beredvillighet att låta Elsa resa förklarade hon med, att flickan förtjänade någon belöning för den oväntadt utmärkta ordning och omtanke, hvarmed hon skött hushållet under moderns bortvaro.

Och då julen var öfver och den sedvanliga lilla danstillställningen hos Borgs på nyårsaftonen, hvilken förvaltaren ej ville höra talas om att afstå ifrån, fastän Harald och Maria ej voro hemma, gått af stapeln, begåfvo sig Julia och Elsa af till hufvudstaden.

Kom fröken v. Linden med en blaserad undran om Stockholm kunde erbjuda något för den, som vistats på kontinenten, så kom lilla Elsa Borg i stället med så mycket gladare förväntningar, kännande sig ovanligt liten och oerfaren inför allt det underbara hon skulle få se.

Hvad hon njöt, hvad hon pratade, hvad hon undrade och frågade de första dagarne!

Med henne kom det lif och rörelse i fru Andersons lilla hem, och denna förklarade sig också

i den glada flickan ha fått en utmärkt ersättning för löjtnanten, som flyttat.

Elsa ville först vara ute ifrån morgon till kväll. Harald, som ju också vistades i Stockholm, måste hämta henne till långa promenader, men dessa blefvo ej alltid så trefliga som Elsa ville, ty hon fann brodern förändrad, tystare och inte på långt när så munert som förut.

I sitt stilla sinne undrade Elsa häröfver och tyckte sig snart finna, att Harald visade Lisen Ström en påfallande uppmärksamhet, att de hade ofantligt mycket att tala med hvarandra om samt hälst ville vara ensamma. Lisen var sig dock alldeles lik — kanske var hennes tunga ännu skarpare än förut — och hur mycket Elsa än sökte bry henne för Harald, lyckades hon dock ingenting få veta, som kunde ge henne minsta aning om att hon gissat rätta skälet till broderns förändrade sätt.

Maria åter tycktes ha blifvit lifligare och gladare. När banan på Nybroviken öppnades, beslöt hon till de öfrigas förvåning att lära sig åka skridsko; löjtnant Harder hade nämligen lofvat att hjälpa henne därmed. När så äfven Julia hvarje dag infann sig därnere, voro de snart ett stort sällskap.

Lisen afstod dock efter några få gånger från skridskoåkningen. Harald hade nämligen på isen presenterat sin lilla fästmö för henne. Hon var mycket missbelåten med sin roll som hans förtrogna. Så länge han bara *skref* om sin förtju-

sande Lilly, gick det ändå an, men att jämt höra honom tala om henne och se dem tillsammans, var mer än Lisen kunde stå ut med i längden. I väntan på att han inom kort tid skulle återvända till Upsala, slutade Lisen att delta i skridskopartierna, förklarande, att de ej roade henne, då det var mest kurtis och minst kroppsöfningen, som lockade ungdomarne till Nybroviken.

Man tröstade sig också lätt öfver hennes frånvaro. Harald hade ju Lilly, Elsa och Julia voro ständigt omringade af sina nya herrbekanta, och Maria njöt i dubbelt mått af Harders sällskap, när hon icke hade Lisens skarpa blick fäst på sig.

Det rädde beklagligtvis icke längre samma förtrolighet som förr mellan de två väninnorna, ty medvetandet om att Lisen spionerade på henne gjorde Maria skygg, och aningen om att hennes bästa vän hade hemligheter för henne, gjorde Lisen bitter och orättvis.

Maria slöt sig i stället allt mer till Julia v. Linden. De träffades dagligen, och den flitiga seminaristen tröttnade aldrig på att höra den firade baldrottningen, som endast roade sig, berätta om sina fester och triumfer. Att det var, emedan löjtnant Harders namn — ty han var med öfverallt i societeten — så ofta förekom i dessa skildringar, som Maria fann dem så intressanta, anade Julia ej.

Lisen sökte ersättning i Elsa, hvares liflighet och glada lynne tilltalade henne. Hon visade henne muséer och samlingar, gick med henne på teatrar

och föreläsningar samt öfvertalade henne till sist att gå igenom en kurs i gymnastik. Maria röstade för språklektioner, men Lisens förslag behagade Elsa bättre; snart var hon med lif och lust inne i gymnastiken. Nu fick hon full sysselsättning om förmiddagarne; bland gymnastikskamraterna gjorde hon många trefliga bekantskaper, blef ofta bortbjuden samt njöt ofantligt af sin Stockholmsvistelse.

Hennes bref till hemmet andades idel belåtenhet; de voro så olika Marias ordentliga, men tråkiga veckorapporter och Haralds brådskande små biljetter. Elsas bref voro så lika henne själf, att man tyckte sig höra henne tala, när man läste dem.

»Vore det inte för mammas och pappas skull, ville jag helst aldrig mera återvända till vår kära lilla småstadshåla!» — skref hon.

»Jag har blifvit så förståndig» — lät det en annan gång. — »Maria behöfver mycket sällan ge mig moralkakor nu mera, men så har hon inte håller tid därtill.»

I ett annat bref sade hon: »O, hvad det är förtjusande att gå på teatern! Jag svärmar för skådespelaryrket och skulle riktigt ha lust att bli aktris. Slår allting annat fel, blir jag det bestämdt. Men alla tycka att jag skall hålla mig till gymnastiken, och därför har jag lagt in en ansökan om plats vid Centralinstitutet; men det kan dröja åratal, innan jag kommer in där, så du kan vara lugn, lilla mamma. Jag känner en sådan lust

att få verka och arbeta och själf förtjäna mitt uppehälle. Men *nu* har jag emellertid så roligt, så roligt af allt hvad jag ser och företar mig, och jag kan inte vara nog tacksam för jag fick resa hit upp. Jag hoppas få stanna mycket länge än.»

Detta sista bref anlände till Borgs i början af mars. Några dagar efter dess ankomst, satt förvaltaren på eftermiddagen och roade sig med att åter läsa igenom det. Fru Borg gick ut och in, sysselsatt med att lägga bort tvätt.

— Är du inte färdig med det där snart? — frågade förvaltaren flera gånger och betraktade sin hustru med ett skälmaktigt leende, som hade han något upptåg i sinnet.

— Jo, strax! Hur känner du dig i kväll, min gubbe?

Förvaltaren hade för en envis hostas skull måst hålla sig inne större delen af vintern; nu hade han emellertid varit ute några dagar.

— Jag känner mig alldeles bra i kväll. Men det är tråkigt att vara ensam.

— Ja, hvar dag kan du ju inte ha spel-partier.

Fru Borg hade nu satt sig hos honom med sitt arbete. — Och vi två gamla ha blifvit alldeles öfvergifna, sedan Wille börjat med sina målarlektioner. Men då de äro för hans nytta, och han dessutom har så trefligt med den där artisten på Fogelsta, få vi väl finna oss i att vara på tu man hand, min gubbe.

— Kalla mig inte gubbe, — skrattade förvaltaren; — man är inte äldre, än man gör sig! — Hör du, — han ställde sig framför henne med händerna på ryggen — hvad skulle du tycka om att fara upp till Stockholm på ett par dagar och öfverraska ungdomarna?

— Nej, vet du, — hela fru Borgs utseende var en protest — det vore allt bra oförsiktigt, då du nyss kommit ut efter din sjukdom.

— Just därför. Jag behöfver minsann något att muntra mig med; det skall nog göra mig godt att byta om luft.

— Ja, men inte vill *jag* resa med; det blir så dyrbart.

— Slidder, sladder. Kom nu inte igen och tala om hvad allting kostar, för jag orkar inte höra det! Barnen tro visst att vi äro utfattiga, sedan du fått den där vanan. Harald arbetar ju för brinnande lifvet; jag vet inte hvad det kommit åt honom, ty han är lat af naturen. Maria är så sparsam, att det riktigt kan reta en, och till och med Elsa tycks ha fått några galna idéer om att förtjäna sitt uppehälle på gymnastik eller hvad det var.

— Det tycker jag är mycket förståndigt af Elsa.

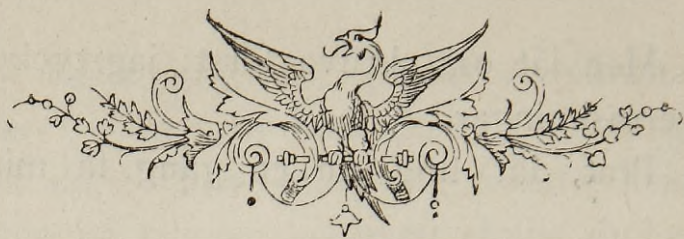
— Ja, ungdomen nu för tiden är då så förständig, att man kan må illa af det. Men jag längtar efter ungen, och i öfvermorgon resa vi till Stockholm och hälsa på henne.

— Men låt oss skriva först; jag tycker inte om öfverraskningar.

— Prat, låt mig nu en gång få min vilja fram!

Och därmed gick förvaltaren att som en extra öfverraskning för sin hustru skriva till Harald, att han skulle möta dem i hufvudstaden.

IX.

Förlofningen.

Nerr och fru Borgs korta vistelse i Stockholm hade en hälsosam inverkan på alla de unga, hvilka — hur bra de än trufdes hvar och en på sitt håll och hur mycket det själfständiga lifvet än behagade dem — likväl emellanåt med ett visst vemod kände styrkan af det band, som förenade dem med hemmet.

Förvaltaren gjorde anspråk på att icke endast hans egna barn, utan äfven Julia och Lisen skulle vara så mycket som möjligt tillsammans med honom och hans hustru, och de små missälligheter, som funnos mellan de unga, glömdes alldeles bort under dessa glada dagar, då man beständigt talade om hemmet och sina kära. En hvar ansträngde sig att vara så glad och älskvärd han kunde, och funno de gamla också en och annan af de unga något förändrad, föreföll det

dem likväl som de aldrig sett dem så lyckliga och belåtna.

En afton, ungefär en vecka efter sedan Borgs återvändt hem, suto Lisen och Maria hemma i sitt rum. Elsa var på en konsert, till hvilken Maria ädelmodigt afstått sin biljett åt systemen. Hon gjorde ofta så på sista tiden; hon sade sig ej hafva tid för några nöjen.

Lisen satt nu och skref på en novell — »Nygifta» — hvartill hon fått stoffet i några bref från den öfverlyckliga Märta Nelson. Då och då såg hon upp och gaf akt på Maria, som satt vid bordet med en hög trasiga strumpor framför sig, men ofta lät arbetet sjunka ned i knät och drömmande blickade ut i rymden.

Efter en stunds tvekan lade Lisen bort pennan och gick fram till henne.

— Kära, älskade lilla Maja, — sade hon med för henne ovanlig ömhet — det är förfärligt snällt af dig att sitta och stoppa mina strumpor. Jag vet inte hur jag skulle bära mig åt utan dig, men inte behöfver du sitta och falla i drömmar öfver hålen på mina hälar, inte! *Hvad* tänkte du på nyss?

Maria rodnade svagt och smålog. — Inte på något särskildt just! — Åter ville hon böja sig ner öfver arbetet, men Lisen tog hennes hufvud mellan sina båda händer.

— Inte tänkte du då på strumporna! Se på mig nu; jag har en mycket skarp psykologisk

blick! Var du på Nybroviken, då du gick från seminariet i middags?

— Ja, jag träffade Julia.

— Voro ni ensamma?

— Först, men sedan kom löjtnant Harder och åkte med oss som vanligt.

— Som vanligt! — upprepade Lisen begrundande. — Hör du, det är visst bara för motionens skull, som du går dit hvar enda dag?

Men nu ville Maria ej besvara några vidare frågor. I stället sporde hon:

— Hvad är det du skrifver, är det novellen eller latinet?

— Och det frågar du! — utropade Lisen. — Känner du mig inte tillräckligt för att veta att jag inte kan tänka på läxor, när jag har något skrifveri i görningen. Visste jag, att jag kunde få min bok utgifven i vår, skulle jag bara arbeta på den och ge hela studentexamen på båten!

— Det vore då bra oförståndigt, nu när det är så kort tid kvar. Det är mycket bättre att vänta med boken till efter examen.

Lisen gick fram och tillbaka på golvet. Det hände så sällan att hon talade med Maria om sitt författarskap numera. — Du behöfver inte oroa dig — sade hon. — Jag törs inte erbjuda den åt någon förläggare. Jag känner på mig att det är något, som fattas i hvar enda berättelse.

— Vet du hvad! — utbrast Maria. — Du skulle alldeles låta bli att skriva på en tid. Jag har hört att det skall vara så bra. Låt bli att

se på dina noveller, låt bli att ens tänka på författarskap, tills du tagit studenten.

— Nej, vet du! — Lisen fortsatte med rynkad panna sin promenad. Plötsligt stannade hon framför Maria och lade händerna på hennes axlar. — Om jag ändå skulle försöka! — sade hon. — Du och jag skola lofva hvarandra en sak. *Jag* lofvar *dig* att inte tänka på författarskap, och *du* lofvar *mig* att inte tänka på . . . löjtnant Harder under ett par månader.

— Lisen då! — I det samma knackade någon på dörren och med en suck af lättnad, men med röda kinder gick Maria och öppnade.

Det var Julia. Hade Maria inte varit en smula upprörd, skulle hon nog ha förundrat sig öfver ett sådant besök så sent och lagt märke till det strålande leende, som låg öfver hela Julias ansikte och som kom henne att synas riktigt vacker i den skumma belysningen.

Lisen däremot observerade att det måtte vara något särskildt med Julia. Gick inte hon, som eljest var så varm och trött efter de fyra trapporna, i stället för att taga af sig kappan och sätta sig ner och prata som vanligt, gick inte hon där omkring i rummet och småtrallade. Och hvad hon såg hemlighetsfull ut. Nu stannade hon vid skrifbordet. Och innan Lisen kunde förhindra det, läste hon högt ur papperen där: »säll och darrande af hänryckning tryckte han en kyss på hennes läppar.» Och så brast hon ut i ett klingande skratt.

Lisen hade rusat fram och ryckt papperet

ifrån henne. — Låt bli att nosa i mina manuskript, för då . . . — men varseblifvande Julias min, glömde hon allt annat. — Hvad *är* det, Julia? — frågade hon.

Då kastade Julia hufvudet bakåt och med jublande röst, ropade hon: Gissa hvad som har hänt mig? Jag är förlofvad!

— Förlofvad? — upprepade Lisen och Maria. Julia kastade sig i Marias armar. — Gratulera mig! Han friade på isen!

Men denna var alltjämt en bild af förvåning. — Isen, hvem? — stammade hon.

Julia skrattade. — Har du ingenting märkt? Och sett oss tillsammans hvar enda dag! — Åter ville hon kyssa Maria, men Lisen drog henne bort.

— Kom nu och sätt dig och tala om alltsammans! Du skrämde oss ju riktigt.

— Ja, vet ni, jag blef riktigt skrämmd själf, när han friade. Jag hade nog märkt att han var artig, men det ha ju så många varit. Så i dag på Nybroviken, strax sedan Maria gått, förklarade han sig. Och jag kände genast att jag kommer att bli alldeles rysligt kär i honom!

Maria hade icke satt sig, utan gick omkring och sysslade i rummet. — Kära Julia! — sade hon flera gånger.

Hur kan hon visa sig så onaturligt lugn — tänkte Lisen, som icke lemnade Maria ur sikte. — Men hur kunde du säga ja med det samma, utan att betänka dig? — vände hon sig till Julia.

— Betänka mig! Hvad skulle det ha tjänat till, jag visste ju att jag ville ha honom. I kväll skulle jag egentligen ha skrivit till mamma, men jag kunde inte motstå lusten att springa hit och tala om det för er.

Nu kom Maria fram. — Kära, lilla Julia! — sade hon och klappade henne.

Julia pratade och pratade om hur förtjust hennes fästman var i henne och om hur många flickor, som hon visste varit eller voro kära i honom. Tänk, så afundad hon skulle bli!

— Besynnerligt, — utbrast hon till sist — att ingen af er blef kär i honom, när han bodde här!

Lisen var den, som svarade. — Åh, vi hade allt annat att tänka på. Vi ha inte tid med sådant.

— Julia skrattade i det hon gjorde sig i ordning att gå. — Jaså, ni tänka inte på sådant? Kanske inte Maria. Men du skrifver ju om kyssar och allt möjligt. Men nu måste jag säga adjö. Träffas vi på isen i morgon, Maria?

— Jag vet inte om jag får tid.

— Ja, vi äro inte angelägna om ditt sällskap; nyförlofvade vilja naturligtvis helst vara ensamma. Gustaf lofvade mig att ta uniformen på sig; det är så stilt.

— Kanske kommer jag ner ett slag och ser på er; jag behöfver studera efter naturen — sade Lisen och följde Julia ut.

Hon dröjde med flit en stund, innan hon gick

tillbaka till Maria. Men huru förvånad blef hon ej att vid sin återkomst finna denna helt lugnt sitta och stoppa strumpor. Hon visste att Marias böjelse för Harder varit allvarlig; det lugn denna visade, skrämde henne därför mer än tårar skulle ha gjort, ty hon kunde likväl i det bleka ansiktet läsa en förtviflan, som kom hennes eget hjärta att sammankrympas. Först tordes hon ingenting säga, men slutligen kunde hon ej behärska sig längre, utan sprang på sitt stormande sätt fram och slog armarne om Maria. — Gråt nu! Gråt bara! — hviskade hon. Men Maria grät inte, hon smålog matt och sköt Lisen ifrån sig.

Då blef denna häftig. — Sade jag inte att han inte var värd att bry sig om? Bad jag dig inte att låta bli att tänka på honom? Så nedrigt handladt! — och hon stampade i golvet. — Gå där och spela kär i en flicka och kurtisera henne och narra henne att tycka om honom, och så ett, tu, tre förlofva sig med en annan, för att hon har pengar!

Maria försökte afbryta henne, men Lisen fortfor:

— Det skall också vara en sådan der fjant som Harder, som kan föredra Julia framför dig! — Och hon slog handen i bordet. — Förbaskade löjtnant!

— Men Lisen då! — Och nu brast Maria i gråt.

Då var det slut med Lisens häftighet. Hon drog väninnan till sig och smekte henne med en

ömhet, som man ej kunnat tro den kantiga och stela flickan om. Och då började Maria att tala; det gjorde henne godt att helt och hållet öppna sitt hjärta. Och hon berättade nu sin kärleks korta historia. Hur lycklig hade hon ej varit först, men hur olycklig på sista tiden, då hon började ana — ehuru hon ej ville tro det — att Harder ej menat uppriktigt. Flera gånger hade hon trott sig märka, att han sökt visa att han ej brydde sig om henne, men hon hade sagt sig att det var inbillning. Hon hade varit blind och egenkär, och hon hade blottat sina känslor allt för tydligt.

Länge sutto de tillsammans. Lisen lyssnade tåligt; då och då hviskade hon ett tröstande ord. Maria grät icke längre, men fann lättnad i att bikta sig och visa hur dåraktig hon varit.

De blefvo helt förvånade, då klockan slog tio och Elsa i det samma visade sig i dörren med ett: Tjänare, flickor! Åh, hvad det var roligt! Han sjöng som en ängel!

— Har *du* hört några änglar sjunga? — frågade Lisen ironiskt.

Men Elsa var i riktig extas. — Retas inte, Lisen; du kan i alla fall inte förstöra nöjet för mig — sade hon. Där var så mycket folk och så mycket fint folk, och en sådan musik! Jag hade samvetskval flera gånger, att jag tagit Marias biljett.

— Kära du, jag hade ju hört den där musiken förr.

— Ja, inte bara för musiken — Elsa började fläkta sig med solfjädern och såg mäkta hemlighetsfull ut. — Men om du vetat hvem, som satt bakom mig och talade vid mig under pauserna, som gaf mig konfekt och följde mig hem, när det var slut, då hade du kanske ej låtit mig gå i ditt ställe.

Nu var Maria uppmärksam. — Elsa hade verkligen blifvit bra kokett på sista tiden; men så hade hon också fått göra precis, hvad hon behagade. — Och det låg hela den äldre systemens auktoritet i hennes röst, då hon strängt sade: har du uppfört dig slampigt nu igen?

Lisen kunde inte låta bli att skratta åt den förolämpade min, som efterträdde den nyss så triumferande i Elsas uttrycksfulla drag. — Hvem var det? — frågade hon vänligt.

Men Elsa var stött. — Det behöfver jag ju alls inte tala om, ifall jag inte vill! — sade hon näbbigt och vände sig på klacken.

— Jo, Elsa lilla, — Maria var mycket allvarlig — det är min rättighet att få veta det, det är jag som ansvarar för ditt uppförande.

— Inte rår du för om hon gör några dumheter — tröstade Lisen; men då hon i det samma fick se att Marias ögon stodo fulla af tårar, gick hon att tala förstånd med Elsa.

Då vände denna sig helt tvärt om. — Det var ju bara löjtnant Harder, vet jag. Så ni behöfva inte bråka!

Maria svarade ett torrt: ja så; men Lisens intresserade min, gjorde Elsa åter meddelsam.

— Åh, hvad vi pratade! — började hon igen. — Han var vid ett briljant humör. Och han talade om hur treffligt det var, när han bodde här; hoppades att jag trufdes lika bra i rummet som han hade gjort. Och så sade han att han snart skulle komma på visit.

— Gjorde han det?

— Ja, och då såg han så skälmaktig ut, så. Välkommen — sade jag, och här vid porten tog han först mig i hand och se'n Karin. Tänk, så vänligt att ta en jungfru i hand, ni!

— Sade han ingenting om Julia? — frågade Maria, som åter börjat arbeta.

— Jo, men hvad var det? Han frågade om hennes pappa var mycket gammal.

— Det vill han nog gärna veta — anmärkte Lisen torrt.

— Hvarför det?

— För att han är förlofvad med Julia. — Maria böjde sig djupt ner öfver arbetet då hon sade detta.

Elsa stod med gapande mun. Och Lisen tillade:

— I dag på middagen klockan half fyra på Nybroviken.

Ändtligen fick Elsa mål i munnen; sjunkande ned på en stol liksom öfverväldigad utbrast hon: Så fånigt!

— Fint sagdt! — skrattade Lisen. Maria glömde alldeles bort att bannas öfver det fula ordet.

Men nu var Elsa på benen igen. — Ah, hvad jag blef flat! Hur veta ni det? Har hon varit här? Hvad sade hon? Hur var hon? Hur såg hon ut? — Och hon skakade otåligt Marias arm. — Tala om då!

Lisen drog henne från Maria. — Låt henne vara. Hon mår inte bra. Kom hållre ut och ät, så skall jag berätta alltsammans för dig. Maria skall gå och lägga sig.

— Ja, jag är verkligen hungrig, trots öfverraskningen. God natt, Mia; har du nu hufvudvärk, stackare? Men så festligt! Nu ha två blad af Fyrväplingen gått åt!

Maria gaf systemen en kyss. — Glöm inte att laga din underkjol! — förmanade hon och kom därigenom Lisen att beundrande utropa: Du förnekar dig då aldrig!

Men de sågo henne ej, när hon blef ensam och låg och bet i soffkuddarne för att inte snyfta högt.

X.

I Upsala.

Uåren nalkades med hastiga steg. Isen på Nybroviken var för länge sedan borta, ångbåtar och vedskutor fylde nu den plats, där den muntra ungdomen lustigt svängt sig med stålsko på fot. Stockholms gator hade blifvit befriade från vintersmutsen och lågo nu, efter en tids ihållande regn samt några dagars solsken, rena och torra, inbjudande till promenader.

Och man promenerade också; hela Stockholm skulle ut, tycktes det. Granna parasoller och ljusa dräkter efterträdde vinterns dystrare färger hos de promenerande, försäljare af gutta-perkaballonger infunno sig, och barnen återtogo sina lekar i det fria.

Det låg vår i luften; man blef nästan litet yr i hufvudet däraf, och litet hvar önskade sig

nog vid de första vårkänslorna bort från stadsbul-
ler, stadsgator och mänskovimmel, ut i naturen,
där jorden nu tinade upp, gräset grodde och trä-
den började prydas af små svällande, gröna knoppar.

Det var under de första varma, tröttande
vårdagarne som Lisen gjorde sina studentskrif-
ningar och Maria tog sina första svåra examina.
Hela April, sedan Elsa återvändt hem, hade de
med fördubblad flit egnat sig åt sina studier och
nu, vid vårens inbrott, kände de sig båda något
slappa och medtagna. De beslöto därför att
hvila sig under påsken, och då ingen af dem
förut varit i Upsala och Harald flera gånger bedt
dem komma dit, föreslog Maria att de skulle
fara till universitetsstaden på ett par dagar, hälst
som en stor studentkonsert skulle gifvas där An-
nandag påsk.

Lisen hade ingen lust för denna utflykt; hon
ville ogärna träffa Harald. Med deras brevväx-
ling var det slut, ty då Lisen ej längre skref i
Upsalattidningen, var hon ej tvungen att tillskrifva
Harald, och då hans bref mest handlade om
Lilly, fans ingenting i dem att svara på. Och
när hon inte besvarade hans bref, skref Harald
icke längre. Men Lisen hade en smula samvets-
kval häröfver; hon hade ju lofvat att vara hans
förtrogna. Hon ertappade sig ofta med att undra
hur hans förhållande till Lilly nu stod, ty hon
visste att de unga tu ej skilts som vänner när
Harald återvände till Upsala efter jul. Han hade
då för Lisen beklagat sig öfver Lilly och sagt

att hon var ett illa uppfostradt barn, som bara ville ha roligt; Lisen hade spått att han snart skulle ledsna på den där lilla dockan. Men så hade han skrivit och berättat att de försonats; Lisen visste ju hur förtjusande söt hon var. Det var tre hela sidor bara med hennes lof, och Lisen hade icke svarat på brevet.

Hälst hade hon inte rest med till Upsala, men för Marias skull samtyckte hon, ty Maria såg så blek och öfveransträngd ut, och behöfde så väl litet ombyte. Alltså begåfvo de sig i väg Påskdagen på morgonen.

Maria tänkte på när hon sist varit nere vid stationen. Det var då Julia reste, åtföljd af sin fästman och sina föräldrar, hvilka vistats i Stockholm en tid. Förlofningen hade väckt mycket uppseende både i hufvudstaden och i Julias hemort, men också visat sig vinna allmänt bifall. Baron och friherrinnan v. Linden voro mycket belåtna med sin måg, och i Julias lycka tycktes intet fattas. När hon reste, hade hon blifvit öfverhopad med buketter; hennes vänner och bekanta hade trängts kring hennes kupé; Lisen och Maria, som träffat henne endast flyktigt, sedan hon förlofvat sig, hade med knapp nöd fått säga henne farväl. I alla fall hade de fått veta att bröllopet skulle stå på hösten och att löjtnant Harder efter mötet skulle vistas på Fogelsta hela sommaren.

Julia hade sagt att det skulle bli en förtjusande tid. »Och ni måste lofva att ofta hälsa

på mig denna sista sommar jag är hemma» — hade hennes afskedsord till Lisen och Maria varit.

Men ingen af dem hade svarat något på denna vänlighet, det kom Maria mycket väl i håg nu.

— Vet du, Lisen — sade hon, fullföljande sina tankar — jag har stor lust att söka mig en guvernantsplats öfver sommaren. När våren är öfver, kommer jag nog att känna mig starkare, till midsommar tänker jag vara hemma och hvila mig, men sedan skulle jag bra gärna vilja komma som guvernant i någon treflig familj. Jag skulle inte kunna vara hemma utan att träffa Julia och hennes fästman ibland, och du förstår väl . . .

— Ja, jag förstår — nickade Lisen. Men skulle du inte ha lust att resa i stället. Din pappa skulle nog bjuda dig, om du bad honom; jag önskar att *min* kunde och *ville* göra det samma. Jag skulle så väl behöfva komma ut och se litet af världen. Tänk, om vi två skulle resa tillsammans!

— Det få vi allt göra i tankarne. Hvart skulle du helst vilja fara?

— Till Amerika.

— Usch då, det var just likt dig! Nej, jag skulle då nöja mig med Schweiz eller Paris.

— Nåja, det kunde ju också gå för sig. Mins du, när Julia kom från Paris. Så tillgjord och fransysk hon var.

— Nå, det har ju gått af henne nu. Men hvad det förefaller länge sedan dess och är

ändå bara ett år. Jag tycker att jag blifvit så gammal på denna vinter. — Och Maria suckade.

— Åh prat, — tröstade Lisen. — Det är bara för att du är litet klen. Du skall få se att det snart går öfver! Början skall göras i Upsala, ungdomens och glädjens stad. Där skola vi slå alla ledsamma funderingar ifrån oss och se glada ut, Maja lilla!

Och Upsala hade också ett märkvärdigt upplifvande inflytande på dem bägge.

Harald tog emot dem, hans sätt mot dem var både hjärtligare och friare, än då de sist träffade honom, och han gjorde sitt bästa för att de skulle få roligt. De besågo domkyrkan, universitetshuset och botaniska trädgården samt togo en jång promenad genom staden, åtföljda af en hel rad studenter, hvilka efter hand slutit sig till dem.

Maria yppade visserligen några små betänkligheter om det passande häri, men Lisen var riktigt i sitt esse. Harald hade ej sagt ett ord hvarken om brefskrifningen eller om Lilly, men så undvek hon också sorgfälligt att ge honom tillfälle därtill. Hon såg att han flera gånger sökte bli ensam med henne, men hon ville inte, hon var i Upsala för att roa sig, ej för att höra Harald tala om sin fästmö. Hon njöt obeskrifligt af sin vandring med den muntra studentskaran, och då någon föreslog att de alla skulle äta middag tillsammans på Flustret, samtyckte hon genast, trots Marias invändningar att de

skulle få mycket trefligare ensamma med Harald på en mindre restaurant.

Lisen hade alltid varit svag för pojkar. Hon föredrog glada, okonstlade skolpojkar framför snobbiga ungherrar, och dessa studenter med deras uppsluppna, ogenerade sätt beredde henne mycket mera nöje än de stela Stockholmsherrar, hvilkas bekantskap hon gjort under vintern.

Hon satt midt ibland studenterna, skrattande och pratande af hjärtans lust; det var minsann inte ofta hon hade tillfälle att släppa sig lös så där, och hon såg på dem att de funno henne treflig. Dessutom sporrades hon omedvetet af att i Haralds ögon möta den gamla, halft beundrande, halft kritiserande blicken från den tid, då de först blefvo goda vänner.

Äfven Maria blef uppiggad, ehuru hennes tillbakadragenhet föll ännu mer i ögonen mot de andras munterhet, och hon blef sedan mycket trött, hvarför man bröt tidigt upp på kvällen.

Harald följde flickorna till deras hotell; Maria gäspade hela tiden, men Lisen var ännu i samma uppsluppna stämning.

Då sade Harald plötsligt: — Nu känner jag igen er, Lisen. Ni hade blifvit som en annan människa i Stockholm, riktigt tråkig, men i dag har ni varit er själf igen.

Då var det med ens slut med Lisens goda humör, en mörk skugga for öfver hennes ansikte och med ett hvasst: »tycker ni det?» förblef hon tyst ända tills de skildes.

Förgäfves frågade Harald om hennes författarskap; hon svarade bara ja och nej; och Maria måste berätta att hon lagt ned allt litterärt arbete tills efter studentexamen.

Sedan kunde Lisen inte somna, när hon lagt sig. Hon låg och förargade sig öfver sig själf och önskade att hon aldrig kommit till Upsala, så att hon sluppit träffa Harald. Ty hon kände att hon aldrig mer skulle kunna komma på den gamla förtroliga, vänskapliga foten med honom. Det var ju bara för att döfva de där dumma tankarna, hvilka hon trodde sig för länge sedan kvitt, men hvilka i dag dykt upp kraftigare än någonsin, som hon skämtat och pratat så mycket med Haralds kamrater. Hvad brydde hon sig om dem! Men det låg ju en viss styrka i att skratta och visa sig glad, när det blödde inom en. Och stark ville hon vara, hon afskydde svaghet.

Just som hon slumrat ifrån sina oroliga tankar, väcktes hon af sång och af att Maria tände ljus. Ja visst, serenader hörde ju till Upsalalifvet. »Upp Amaryllis, vakna du lilla!» ljöd det. Lisen kunde mycket väl urskilja Haralds tenor bland de öfriga stämmorna. »Till Österland vill jag fara» kom sedan, så följde en norsk kärlekssång, så en glad visa. — Skulle de då aldrig sluta? Jo, nu tystnade de och gingo sin väg.

— Den här serenaden var åt dig; Harald påstod att alla studenterna voro så förtjusta i dig — sade Maria och beredde sig att åter somna.

— Ja, inte tänker jag tacka dem — brummade Lisen. — Jag hade lika gärna sett att jag fått sofva i fred! — Hela hennes vareelse var i uppror, sången hade satt kronan på verket, hon kände sig riktigt nervös och sentimental.

Följande dag var hon tyst och tråkig. Harald betraktade henne förvånad; hon märkte det och undvek ängsligt att ett ögonblick vara ensam med honom.

När de skildes före konserten — flickorna skulle resa omedelbart efter dess slut, och det var osäkert om de skulle träffa Harald sedan — hviskade han till Lisen:

— Jag hade tänkt tala om något för er, men jag ser att ni inte vill höra det, och därför tiger jag. Men jag tror att ni skulle ha blifvit glad att få veta det; det är ert eget fel att jag ej fått säga er det. — Och innan Lisen hann svara något, var han borta.

Universitetets stora aula var fylld till sista plats, konserten skulle bli storartad, och Lisen hade mycket gladt sig åt att för första gången få höra verklig studentsång af en 400 man stark kör. Men nöjet blef förstördt för henne, ty hon kunde inte låta bli att oupphörligt undra öfver hvad Harald menat med sina sista ord.

Hon blef allt mer frånvarande. Till sist hörde hon sången som ett aflägsset harmoniskt buller och såg sångarne som i en dimma.

Först när det var slut, och Maria, alldeles öfverväldigad, med tårfyllda ögon sade att de

måste skynda sig för att hinna med tåget, kom Lisen till medvetande af hvad hon försummat.

Hon förargade sig öfver sin tankspriddhet, men nu var det för sent och kunde inte hjälpas. Nu hade hon för öfrigt bara *en* tanke, att så fort som möjligt komma till stationen.

Harald skulle säkert vara där; då skulle hon fråga honom hvad han menat. Tänk om den aning besannades, som sade henne att hans förlofning var slut! Han hade ju inte talat ett ord om Lilly; det *var* bestämdt så.

Och Lisens hjärta bultade häftigt, hennes pulsar brände som i feber och hennes ögon späjade oroligt efter Harald.

Men han kom icke till stationen.

IX.

Sommar igen.

Arbetet vid den mekaniska verkstaden hade under vintern legat mycket nere, så att arbetsstyrkan oupphörligt måst minskas. På våren hade det likväl åter fått fart, tack vare några större beställningar, hvilka kommit just då det sett som mörkast ut samt missnöje och förstämning börjat gripa omkring sig i den lilla staden, hvars halfva befolkning var intresserad i verkstaden.

Förvaltar Borg hade stått på sig i det längsta, innan han instämde i den allmänna klagan öfver de dåliga tiderna, och sedan nu allt åter vändt sig till det bättre, var han gladare än någonsin. I sitt öfversvallande goda humör roade han sig nu, till sin hustrus förtviflan, med att köpa hem en mängd nya prydnads- och husgerådssaker samt gifva henne och barnen presenter. Åt alla

invändningar öfver hans slöseri skrattade han endast, och till sist slutade fru Borg att bannas på honom; han menade ju så väl och visste nog själf bäst hvad han hade råd till.

Men en vacker dag kom förvaltaren hem och berättade, att de skulle flytta på hösten; han hade köpt ett hus, och tänk hvilket nöje det skulle bli att reparera och reda in det efter eget behag. Då visste fru Borg inte riktigt hvad hon skulle tro, men som deras gamla bostad var ganska bristfällig, försökte hon visa sig glad och tacksam. Hvad var det värdt att streta emot, när det inte hjälpte; det störde bara husfriden. Och dessutom var hon trött på att kämpa mot hans slöseri. Det fick gå som det ville. Men nog kände hon på sig, att det aldrig skulle gå väl.

För fru Borg var det en stor glädje att ha Elsa hemma igen, och hon förundrade sig ständigt öfver hvilket välgörande inflytande Stockholmsresan haft på flickan. Som förut fyllde hon äfven nu hemmet med glädje och lif; hennes friska skratt återljöd i hela huset, men ändå var hon så olik den forna yrhättan i korta kjolar, som knappast kunde gå städadt. Som förut ställde hon till tusen upptåg, och man visste ej håller nu riktigt hvar man hade henne. Men nu bestodo hennes upptåg mest i att göra sig nyttig, och efter hand lyckades hon på ett så behändigt sätt taga på sig den ena efter den andra af moderns sysslor, att denna utan invändningar lät det ske. Och ändå hann hon med både att läsa och promenera, be-

söka sina bekanta och gå på bjudningar, ty efter sin Stockholmsvistelse var lilla Elsa ännu mer eftersökt än förut.

En dag stod Elsa — som under förevändning att hon behöfde motion tog en verksam del i vårrengöringen — och piskade möbler i farstun, då Julia v. Linden kom på besök.

— Herre Gud, Elsa, hvad har du för dig? — Och den eleganta fröken drog sina kjolar åt sig vid åsynen af skurhink, damborste och trasor.

— Ber om ursäkt — skrattade Elsa, — vi hålla på med litet stök. Jag skulle visserligen tvätta fönster nu, men om hennes nåd vill gå in i förmaket, skall jag slå mig lös på några minuter.

När hon pratat en stund med Julia, som hade mycket att berätta om sig själf, sin fästman och sin utstyrsel, började denna plötsligt mönstra Elsa med en komiskt förfärad blick, i det hon i ogillande ton utbrast: Men, kära barn, hvad har du gjort med dig? Du har ju blifvit riktigt tjock och hade en så bra figur förut.

— Det är för att jag har lagt bort snörlif, ser du. Du kan inte tro, hvad det är skönt!

— Skönt! Fult är det. Jag skulle då inte kunna vara det förutan.

— Det tror du bara. Om du visste hur skadligt det är, skulle du lägga bort det på ögonblicket. Lungorna, lefvern och inälfvorna, alltsammans blir hopklämdt och skadadt. Det var det första jag fick lära mig på gymnastiken.

— Så du pratar!

— Jo, det är sant. Vet du jag har fått mamma att lägga bort snörlif, hon som haft det sedan hon var ett litet barn, och hon mår redan mycket bättre än förut. Det är för resten riktigt fult att vara onaturligt smal om lifvet.

— Det tyckte du då aldrig förr.

— Nej, för att då var jag dum. Och du kan inte tro, hvad det är uppfriskande att sopa och damma! Om jag gifte mig, skulle jag då inte ha någon jungfru, inte till att börja med åtminstone.

— Så löjlig du är! Gud vet hvar du får dina idéer ifrån! Kommer Maria hem snart?

— Ja, första juni kommer hon hem på en fjorton dagar, och sedan skall hon till en familj på en egendom i Södermanland som guvernant öfver sommaren.

Julia såg helt bestört ut. — Maria är då alldeles galen med att arbeta. Hon gör aldrig annat.

— Nå, det är intet fel, vill jag hoppas!

Julia teg ett ögonblick. — Det beror på hur man tar det — sade hon sedan. — Det är orätt af dem, som inte behöfva det, att ta bort platser för fattiga flickor!

— Det tycker jag med — sade förvaltaren, som kommit in. — Men Maria kan ingen öfvertala; hon har sitt hufvud för sig.

Nu blef Elsa häftig. — Det är dumt att resonnera så där! — utbrast hon. — Om en karl ar millionär, arbetar han ändå och skaffar sig ett

yrke, och ingen klandrar honom för det. Skall en kvinna då vara dömd till overksamhet därför att hon inte är fattig?

— Kvinnans plats är i hemmet. Du arbetar ju själf i hemmet. — Och förvaltaren klappade Elsa på kinden.

— Det gör jag bara för mitt nöjes skull. Men jag tänker bli gymnast. Hvar och en borde verkligen lära sig ett yrke; man kan ju aldrig veta, om man inte en gång behöfver det.

— Hon har fått så många funderingar i sitt lilla hufvud, när hon var i Stockholm — sade förvaltaren liksom urskuldande, då Julia nu reste sig och sade farväl. — Tacka vet jag ni, fröken Julia; ni skaffade er en fästman där, ni!

— Det menade du inte — sade Elsa och hotade honom med fingret. — Du hade nog inte tyckt om, i fall jag skaffat mig fästman, pappa.

Förvaltaren drog henne till sig. — Nej, jag vill helst ha mina flickor för mig själf. Och jag tycker inte alls om att de skola bli lärarinnor och gymnaster. Det kunde passa för sådana där emanciperade varelser som Lisen Ström.

— Säg ingenting om Lisen, för hon är den stiligaste flicka jag känner. Och påstå, om du kan, att du inte är en smula stolt öfver dina flickor ändå!

Förvaltaren skrattade. — Stolt! Nå, jag har nu en gång inte hjärta att neka er något. När barn få sin vilja fram, så gråta de inte.

— Och vår vilja är bara att arbeta. Ser du, lilla pappa, det ligger i tidsandan, detta behof efter arbete. — Och med en slängkyss skyndade Elsa tillbaka till rengöringen.

— Tidsandan — mumlade fadern och såg efter henne. — Hvad kan hon ha reda på om tidsandan? I min ungdom tänkte flickorna bara på att roa sig och bli gifta. Men nu äro de gud bevars så förståndiga.

Förvaltaren tålde icke emanciperade fruntimmer. Han trodde nu en gång Lisen Ström om att vara en af de värsta af det slaget och inbillade sig att det var hon, som satt alla moderna idéer i hufvudet på hans döttrar. En flicka, som såg ut som en karl, med kortklippt hår och pince-nez, samt gick på gatan, klädd i studentmössa. Nu var hon då i Norge, så man slapp se henne mera.

Ja, Lisen var i Norge. Hon hade själf först knapt kunnat fatta sin oväntade lycka. En kusin till hennes mor, som bodde i Hamar, hade bjudit henne till sig för hela sommaren. Lisens längtan att få resa blef sålunda tillfredsställd; hon skulle med sin släkting få göra ett och annat ströftåg i sin moders natursköna fosterland; nu tycktes detta henne mera eftersträfvansvärdt än både Amerika och Paris. Hon hade hört talas om denna sin mors närmaste släkting som en mycket rik och frikostig dam. Hon visste att hon varit god vän med hennes mor samt att hon svärmade för

artister, författare och originella personer af alla slag. Nu hade hon plötsligt, efter att på åratals ej hafva låtit höra af sig, skrivit till rektor Ström samt frågat om Lisen kanske ärft sin mors talang och målade. Och då hon fick veta att Lisen skulle bli författarinna och snart var studentska, ville hon genast göra hennes bekantskap.

Rektor Ström hade själf kommit med denna underrättelse till Lisen i Stockholm, dit han reste enkom för att lyckönska henne på hennes examensdag. Och Lisen visste icke hvilken öfverraskning, som glädde henne mest, att fadern gjort sig detta omak för hennes skull eller den oväntade nyhet, han medförde. Hon kände ju sin far så litet. Sedan hon blef fullvuxen hade hon ju vistats så korta tider hemma. Och då *han* afskydde brefskrifning och hon var van att sköta sig själf, meddelade de sig mycket sällan med hvarandra.

Men oakadt all sin själfständighet, kände Lisen det ofta mycket bittert att fadern frågade så litet efter henne. Därför satte hon så mycket mera värde på hans nu visade deltagande och glädje vid hennes studentexamen. På sista tiden hade hon känt sig så ensam och försökt intala sig att man *kunde* vara ensam och sig själf nog; men när hon nu mottog sin fars hjärtliga omfamning och hörde honom säga att han var stolt öfver henne, märkte hon att hon misstagit sig.

Och då fadern talade om hur nyttigt det skulle bli för henne att få resa till Norge och se

nya förhållanden, studera folket, naturen och turistlivet där, samt sade att han hoppades hon skulle använda sin begåfning och bli en duktig författarinna, då kände Lisen det så ljuft, att han var intresserad för henne. Ty på sista tiden hade hon varit modlös och nedslagen. Hon hade försökt att vara förständig och endast tänka på sina studier, och det hade lyckats. Det hade till och med lyckats så väl, att hon till hälften beslutat att alldeles ge författarskapet på båten. Ty, hade hon sagt till sig själf, hvad vore det värdt att tänka på att bli författarinna, när man skulle lefva i en småstad under trånga, tråkiga förhållanden? Hvad skulle man kunna skriva, när man inte finge lefva, komma ut och se sig om i världen. Och det värsta af allt: hvad tjänade det till att arbeta och sträfva, när ingen i vida världen frågade efter ens framgångar eller nederlag.

Så hade Lisen resonnerat med sig själf, och hon hade blifvit allt bittrare till mods. Men så blef det med ens slut med all bitterhet. Ty vid den oväntade lyckan att få resa, kände hon sig på en gång så modig och uppfylld af glada förhoppningar. Att tänka sig att det var *hon*, som gått där och tjurat och stridt med romantiska griller! Hon var nästan hågad att skratta åt sin egen barnslighet. Där borta i den norska fjällluften skulle hon stärka sig för arbetet och lifvet, där skulle hon riktigt vänja sig af med alla dåraktiga drömmar.

Så snart Harald tagit sin examen, skulle ju hans förlofning med Lilly eklateras; då skulle hon skrifva och lyckönska honom. Det skulle ju bli snart, rätt snart, men gudskelof att hon var långt borta då.

Med feberaktig brådska hade Lisen rustat sig för resan. Ett par korta dagars vistelse i hemmet, ett hjärtligt afsked från fadern och vänninnorna, ett löfte till Maria att ofta tillskrifva henne, och så var hon borta.

I sin födelsestad hade hon blifvit populär genom sin glänsande studentexamen; hon var den första kvinliga studenten där på orten. De dagar, hon vistades hemma, hade hon blifvit mycket uppmärksammasad, mer än hon fann treffligt. För att reta de goda småstadsborna hade hon därför klädt sig i sin studentmössa ett par gånger, och följderna däraf blef, att hon ej länge var föremål för så odelad beundran. Nu fick hon heta obehaglig och emanciperad, och sedan hon farit, var det mången, som med förvaltar Borg sade att det var väl man slapp se henne mer.

XII.

Bref.

Bref från Maria till Lisen.

Käraste Lisen!

Jag riktigt skäms att ej förr ha besvarat ditt trefliga bref, men var öfvertygad om att jag innerligt deltar i allt, hvad du har för dig.

Så snällt af din tant att bo i Kristiania med dig! Och så roligt för dig att få lefva i de glada konstnärskretsarne och att få göra bekantskap med så många framstående personer, författare och författarinnor. Så förtjusande du måtte ha haft på den där turen till Ringerike! Nu är du väl i lugn och ro i Hamar och stiftar bekantskap med dina öfriga släktingar. Mätte du komma att tycka lika bra om dem som om din tant, fru Gundersen!

Ja, du är väl nyfiken att höra hur jag har det här på Mjölby. Du må tro att jag kände mig ganska ängslig till mods, när jag anlände; det är inte så litet ansvar att ha hand om tre barn, hvilkas föräldrar äro bortresta.

Som du vet, är det hos barnens farfar, ryttmästar Berger, som vi bo. Egendomen är stor och vacker; det är roligt att se hur det går till på riktiga landet. Det skulle vara ännu trefligare, om det ej vore så fullt af gäster, ty du skall veta, att ryttmästarens alla öfriga barn och barnbarn bo här eller komma hit någon tid under sommaren, så lifligt är det nog. Alla, som jag hittills gjort bekantskap med, äro snälla och vänliga människor; ingen behandlar mig högdraget, såsom du förutspådde. Likväl trifs jag bäst i mina små elevers sällskap, och jag tror att både flickorna, hvilka äro 10 och 11, och lille Axel, som är 8 år, redan lärt sig hålla af mig. Vi läsa endast 2 timmar om dagen, och de spela $\frac{1}{2}$ timme hvar. För öfrigt promenera vi, ro på sjön, leka eller sysselsätta oss med lätta handarbeten, hvaraf barnen äro mycket roade.

För tillfället är här godt om ungdom, 5 flickor och 4 ungherrar samt en ung, nygift fru, alla ömsesidigt syskon eller kusiner. De äro mycket glada och hitta för hvarje dag på något nytt nöje, såsom utfärder i vagn och till sjös, lawn-tennies-partier, kräftfiske och ridturer. Ett par gånger har jag varit med dem, ty jag vill inte alltid säga nej, men min pligt är ju att se efter

barnen och hålla dem sällskap. Om kvällarne göres ofta musik; jag har sjungit några af mina sånger. A propos, en af ungherrarne, kandidat Holm, var tillsammans med oss i Upsala, du. Jag kände ej igen honom först, men han frågade genast efter dig och bad mig hälsa så mycket. Han är så vänlig emot mig. Härom dagen kom han och frågade efter Haralds adress, ty han hade bedt sin morfar att få bjuda honom hit på ett par dagar, troligtvis för min skull. Harald är ju i Lysekil med en liten sjuk gosse, hvars informator han är. Ja, du hörde ju att Harald öfveransträngde sig till sin examen och förkylde sig samt blef ordinerad att resa någonstans och hvila sig. Och så arrangerade han det på detta förståndiga sätt; men han lät ingen annan än mig veta hur dålig han i själfva verket varit. Jag har ej ännu haft något bref från honom, men mamma skref att han tänker ge juridiken på båten och ämnar bli tidningsskrifvare samt har sökt ett par platser, utan resultat. Kan du begripa hvar han fått den idéen ifrån?

Jag har ej ännu fått veta mitt öde angående den där lärarinneplatsen i ***skolan; få se hur det går! Mamma har numera ingenting däremot, det sade hon mig, när jag var hemma. Hon har åldrats betydligt på detta sista år, tycker jag, och hon anförtrodde mig, att hon är ledsen att behöfva flytta i höst; men till pappa säger hon ingenting därom.

Ja, nu min vän, får du vara nöjd för i dag och ursäkta att mitt bref ej är så innehållsrikt, som dina bruka vara. Må väl, roa dig grundligt och glöm ej

din tillgifna
Maria.

Bref från Lisen till Maria.

Maja lilla, du får ursäkta att jag skrifver med blyerts och på ett sådant här slarfvigt papper. Jag är nämligen ute och reser nu igen med två af mina släktingar, bokhandlar Paulsen och hans syster. Vi ha klättrat i bärg, legat i säterstugor, kört i karriol öfver forsar och nästan ofarbara stigar samt »moret os dejligt». Nu, på hemvägen till Hamar, ha vi blifvit inregnade på en gästgifvargård och begagna därför alla tre tiden till brefskrifning. Vet du, jag har samlat stoff till så många berättelser, har hela hufvudet fullt af idéer; så snart jag kommer tillbaka till Hamar, skall jag börja »kludda» på allvar.

Hamar är, i parentes, en liten vacker stad, med ett förtjusande läge vid den vackra sjön Mjösen. Vid den största gatan — där också tants hus ligger — fins det vackra trädgårdar till de nätta trähusen, och de ligga alla midt öfver gatan vid stranden. I tants trädgård är det godt om bär och blommor; vi ha haft ett par »kaffeselskab» där.

Norrmännen äro i allmänhet enkla och gemytliga, men litet hetlefrade i fråga om politik. Nor-

skorna äro för det mesta starka och hurtiga: De unga flickorna äro ej det minsta pryda; här kan man ofta få se unga herrar och damer ogeneradt umgås, resa tillsammans och vara goda vänner, utan att någon förundrar sig däröfver. Men man kan äfven få se kurtis, och den, som heter duga också.

Mina släktingar äro alla hyggliga människor; tant Gundersen är likväl den bästa af hela bundten. Hon är en på samma gång genialisk, praktisk och verkligt god qvinna. Jag har aldrig så trefligt, som när jag är ensam med henne; man känner sig så fri och tvånglös i hennes sällskap. Visserligen är hon litet narraktig med sin svaghet för artister och författare, men hon lär ha hjälpt månget fattigt geni på väg. Och så en sak till: hon är en passionerad kortspelerska. Jag kan nu inte förstå hvad det kan vara för ett nöje däri, men har ändå lärt mig whist för att ibland kunna stå till tjänst. I alla fall har jag alltid otur och spelar illa.

Hör du, hvad skulle du ha tyckt om att, som vi i går, äta middag i en säter och inte få annat än bröd, ost och sur mjölk. Surmjölken åto vi alla på en gång ur ett midt på bordet placeradt trätråg, under det att de små rödhåriga, solstekta säterungarne stodo bakom våra stolar och stirrade på oss med fingrarne i munnen. »Säterkonen» satt strax bredvid och lät helt ogeneradt den yngsta, 3 veckor gamla telningen — som sof i ett från taket nedhängande tråg —

intaga sin måltid på samma gång som vi. När vi sedan gingo därifrån, trakterades vi med musik på säterlur; det var endast en gammal hvithårig »bedstemor», som kunde denna, numera bortlagda konst.

Men nu ropar man på mig, att jag skall komma och »spise till aftens», så det är väl bäst jag går. Det är flera engelsmän där nere; de riktigt öfversvämna Norge och se alla odrägliga ut, tycker

Lisen.

Bref från Elsa till Maria.

Älskade lilla Maria!

Bara några rader i flygande fläng har jag tid att sända dig, innan jag åker ut till Fogelsta, dit jag är bjuden på middag. Löjtnanten kom i förra veckan, och den ena festen aflöser den andra därute. Jag har inte varit bjuden förr; det skall bli intressant att se fästefolket tillsammans. Men jag skrifver egentligen för att berätta en stor nyhet. Märta fick i går — skräm dig inte — tvillingar, en gosse och en flicka. Det måtte vara lustigt att få *två* barn, när man väntar *ett*, eller hur? Hennes man är öfverlycklig; han var själf här och talade om det.

Mamma och pappa må bra. Men, vet du, pappa har blifvit fasligt fet; jag tror aldrig det kan vara hälsosamt. Han flåsar så, när han går fort, men säger att han är fullkomligt frisk och vill ej hålla diet. De sista dagarne ha vi haft

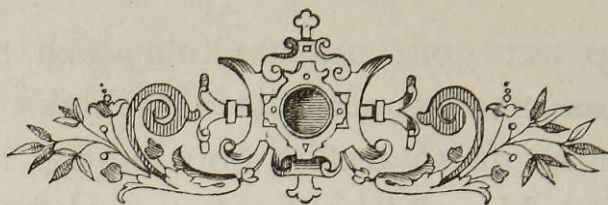
fullt upp att göra med syltning och tvätt. Så roa vi oss med att slå alla våra kloka hufvuden ihop, för att få så treffligt som möjligt i vårt nya hem. Det blir alldeles för fint, tycker jag. Det är bra onödigt att kasta ut så mycket penningar på tapeter och takmålningar och att köpa så mycket nya möbler. Det ena drar det andra med sig. Mamma skakar på hufvudet, men pappa är envis. Jag kan ändå inte neka till, att jag tycker det blir roligt att få fint omkring sig; jag *tror* att jag är svag för lyx. Men nu *måste* jag sluta. Må väl och skrif snart till

din slarfviga syster

Elsa.

P. S. Du frågar om Harald; vi ha ej haft underrättelse sedan sist, men när vi få bref härnäst, skall jag skicka dig det. Alla hälsa!

XIII.

Bland fjällen.

I Söndmøre, landet öster om Aalesund, på Norges vestkust, går den nya fjällvägen till Geirangerfjorden. Just där den har sin vildaste, ödsligaste, på människoboningar mest blottade sträcka, ligger en af staden uppförd »Fjeldstue», där de trötta turisterna kunna få mat och nattkvarter. Det är kallt däruppe nära 900 meter öfver hafvet, de omkringliggande fjällen äro oftast snöbetäckta, och af växtlighet finnes knappast annat än ljung och dvärgbjörk. »Fjeldstuen», som bär namnet Grjotli, är mycket anspråkslös: några små enkla, nödtorftigt inredda sofrum, en smal matsal, där ett bord och bänkar att sitta på utgöra hela möbleringen, en »dagligstue», något bättre utrustad än de öfriga rummen, och ett kök, dit den resande, som vill försöka äta den mat, som där tillagas, hålst ej

bör titta in, så smutsigt och otrefligt ser där vanligtvis ut.

En eftermiddag i början af Augusti var Grjotliens »dagligstue» alldeles full af gäster. Det var mycket kallt, blåsten hven om knutarne, och på fjällen rundt omkring glänste snön vit mot den molnbetäckta himlen, som såg hotande ut. Men inne i »dagligstuen» var det nästan väl hett, ty i den öppna spiseln brann en väldig brasa, hvilken flitigt underhölls af en engelsman, som, sittande i en låg stol, hade lagt upp sina långa, platta, toffelklädda fötter på spiselhällen. Midt emot honom satt en engelska, insvept i en sjal, och läste, likaledes med fötterna på spiselkanten, i en tjock roman.

Midt på golvet stod ett rankigt bord. Där sutto två medelålders herrar, på hvilka man genast såg att de voro norrmän, och spelade kort med en liflig äldre dam, också af norsk nationalitet. Vid fönstret studerades Nielsens resehandbok af två rödhåriga skolynglingar i grofva turistkostymer. Bredvid dem, lifligt intresserad af deras öfverläggning, men med en svänsktidning i sin hand, satt en ung flicka. Då och då kastade hon en otålig blick på den kortspelande damen, ibland lät hon ett satiriskt ögonkast öfverfara det engelska herrskapet vid spiseln, ett tag försökte hon på svänska inleda ett samtal med skolynglingarne och slutligen fördjupade hon sig i betraktande af de höga fjällkammarne utanför. Men tröttnande äfven härpå, reste hon sig och

gick, efter några ord till den kortspelade damen, mot dörren, då denna i detsamma öppnades och en turist visade sig på tröskeln. Tämligen högre, såg han i den låga dörröppningen ännu större ut, klädd som han var i höga stöflar, rensel på ryggen och en stor solhatt på hufvudet. Alla, till och med engelsmännen, vände sig och betraktade honom nyfiket, och själf lät han ett par skarpa, lifliga ögon öfverfara det lilla sällskapet. Hans sista blick gällde den unga damen, som just stod i begrepp att gå ut; då den stannade vid henne, kastade han med ett utrop hatten af sig och sträckte fram sina båda händer.

— Lisen!

— Harald!

Där stodo de midt emot hvarandra, på bådans ansikten afspeglade sig glädjen öfver sammanträffandet.

— Att jag skulle träffa er här! — utropade Harald och kastade renseln ifrån sig. Jag sökte er i Hamar hos er tant, och där fick jag veta att ni med henne begifvit er på tur, *hvar* hade man likväl ej reda på. Jag hade tänkt be er vandra litet med mig och begaf mig ganska modstulen af på den färd, för hvilken jag räknat på ert sällskap.

— Men ni hittade reda på mig till sist; kom får jag presentera er för tant. Kandidat Borg — fru Gundersen.

Fru Gundersen reste sig med korten i hand och hälsade lifligt på Harald. — Det var jo mor-

somt for dig att træffe paa en bekjendt, min pige — sade hon till Lisen och fortsatte därpå det afbrutna spelet, lämnande de unga att sköta sig själfva. De gingo ut i det fria. Utan att bry sig om kylan och blåsten, spatserade de långsamt framåt landsvägen. Båda tyckte de sig hafva så mycket att tala om, att de ej visste hvar de skulle börja.

— Hur har ni kommit till Norge? — var Lisens första fråga.

— På ångbåt.

— Nej, svara mig ordentligt, ty jag brinner af nyfikenhet. Ni skulle ju vara informator åt en liten sjuk pojke och resa till Lysekil med honom.

— Mycket riktigt, jag gjorde det också. Men när vi varit i Lysekil två veckor, upptäckte läkaren att norsk fjäll-luft passade mycket bättre än hafsluft för min skyddsling, och så blefvo vi skickade till Gausdals sanatorium. Där voro vi i fem veckor, pojken kryade upp sig, och för en vecka sedan kom hans mor och hämtade honom. Jag följde dem till Hamar för att träffa er, men när ni inte fans där, begaf jag mig på en liten fotresa, under det mitt sällskap for på järnväg till Tönset och Trondhem, där jag skall hämta dem om ett par dagar.

— Och hvad tycker ni om Norge?

— Härligt! Storartadt! Jag har inte sett så stor del af det, men hvad jag sett har varit tillräckligt att helt och hållet eröfra mig. Skogen, fjällen, forsarne, ja, själfva luften berusar

mig. Jag känner mig så ung och frisk, så full af mod och lefnadslust i detta land!

— Då har ni icke känt detsamma som jag, ty på mig har Norge haft en alldeles motsatt verkan. Naturens storhet har öfverväldigat mig, jag har aldrig känt mig så liten och obetydlig som här, aldrig hafva min sträfvan, mina tankar och känslor förefallit mig så ringa och värdelösa, som då jag stått öga mot öga med de majestätiska snöfjällen, lyssnat till forsarnes brus och vandrat på de öde hedarne. Jag tycker man blir ödmjuk i denna natur.

— Och jag tycker man blir stark. Det enda, som jag saknat för att känna mig fullkomligt lycklig, har varit en mänsklig varelse att meddela mig med, någon, som kunnat njuta med mig och förstå mina känslor.

Lisen gick där och undrade om han tänkte på Lilly. Hon hade icke tänkt på henne förr än just nu. Hon ville så gärna göra en fråga, en fråga, som hon burit obesvarad i månader, men den kom icke öfver hennes läppar. Då sade Harald:

— Men nu har jag ju funnit, hvad jag saknat. Lisen, vill ni återtaga er roll som min förtrogna?

Nu skulle det komma. Men hvarför blef hon så förvirrad, hvarför lät hennes röst så sträf och ovänlig, när hon sade: Jag har ju aldrig afsagt mig den.

— Inte med ord, men med er tystnad och genom att inte besvara mina bref. I Upsala ville ni ju inte låta mig komma i tillfälle att tala ett ord med er. Och då brann jag af

otålighet att få berätta, att min förlofning, som ju aldrig var annat än en barnslig villfarelse, var uppslagen. Ingen annan af mina vänner än ni hade haft reda på detta förhållande; hvad jag längtade att få meddela er att det var förbi!

Hvarför genomilades hennes hjärta af en så jublande känsla? Hade hon inte för länge sedan anat att det skulle gå på detta sätt? Och hvad behöfde hon glädja sig däråt? Åter var hon den kalla, satiriska Lisen, åter lät hennes röst sträf, nästan hänfull.

— Jag trodde nästan att det skulle gå så — och hon gaf till ett kort skratt.

I detsamma blef hon röd vid tanken på att hon kanske sårat honom.

Men han skrattade med. — Ja, hon passade inte för mig, den lilla dockan. Jag trodde det var kärlek jag hyste för henne, men efter en kort tid, i synnerhet när vi i jullofvet voro dagligen tillsammans, märkte jag att det bara var ett svärmeri af den vanliga sorten och kände förlofningen som ett obehagligt band. Lilly kände detsamma, hon dolde det inte för mig; hon blef allt kyligare och skref allt mera sällan. Till sist fick jag till min glädje ett bref från hennes mamma, som sade att hennes lilla flicka misstagit sig och varit för ung att förstå sitt hjärta. Jag skulle inte vara ond på henne, men med förlofningen var det förbi. Ond! Jag välsignade barnet! Jag hade ju kämpat så länge med min stolthet för att själf taga det afgörande steget, och i mitt

öfvermått af lycka skref jag och tackade henne. Det såg bestämdt löjligt ut, men jag kunde inte låta bli. Allt sedan dess har jag känt mig så lycklig, ingen mer än ni hade ju vetat af min dårskap, och det är ert eget fel att ni först i dag fått veta att den är förbi. — Under det han talade, hade han plockat af ljungqvistar och satt dem tillsammans i en liten bukett, som han räckte henne.

— Vill ni ta den som ett försoningstecken, och lofva att inte vara ond på mig längre?

— Jag har visst inte varit ond på er!

— Jo, det har ni. Jag förstod mycket väl att ni föraktade mig för mitt val. Ni kan inte förstå er.

Hon svarade ingenting, hon tog den lilla buketten och fäste den på sitt bröst. Och då de just voro utanför Grjotlien igen, gick hon hastigt före honom upp till huset.

Fru Gundersen bannades vänligt för att de kommo sent till kvällsvarden; man borde gå tidigt till sängs, när man som hon och Lisen skulle resa vidare följande morgon.

Harald bad om tillåtelse att få göra sällskap. Lisen teg, men fru Gundersen blef förtjust.

— Det var jo dejligt — utropade hon. — Da kan pigebörnet faa nogen att vandre med. Jeg kjører saa gerne, men hun har smag for att bruge sine ben, og denne vejen ned till Geiranger er meget passende for en spadsertur.

Hvad de voro glada att få lämna Grjotlien klockan sju följande morgon. Harald hade fått

dela flera andra turisters lott att, då inga rum funnos, sofva i en hängmatta i farstun, och det rådde en förskräcklig villervalla i den öfverfyllda »fjeldstuen». För ungdom föröka sådana små äfventyr och obekvämligheter resans nöje, men för äldre personer, hvilka som fru Gundersen hafva svårt att umbära bekvämlighet, äro de mycket tålmodspröfvande. Att de ej kunde få någon frukost, innan de reste, var också litet förargligt; hon grälade, men Harald och Lisen skrattade; de voro så uppsluppet glada.

Vädret var det härligaste man kunde önska, klarblå himmel och strålande solsken, som bröt igenom de lätta dimmorna, hvilka hängde öfver bärgtopparne, samt kom den nyfallna snön att blixtra, som vore den beströdd med tusentals diamanter.

Första sträckan af vägen åkte de alla; Harald satt på kuskbocken, och under det de körde fram mellan de höga fjällen, lät han höra den ena friska sången efter den andra.

Ju längre de kommo — det bar ännu långsamt uppför — dess kalare och vildare blef naturen, tills de nådde vägens höjdpunkt vid Djupvandet, där en helt liten »fjeldstue» var uppförd invid en blå, af höga bärg innesluten insjö.

Här rastades en timme och frukost åts under skämt och glam med de muntra »pigerne», som bodde i fjeldstuen för att betjäna resande.

Och sedan, när hästarne hvilat sig, och fru Gundersen kört före med skjutspojken, så att hon

var ur sikte, togo Harald och Lisen sina långa stafvar och började sin vandring utför Norges vackraste fjällväg, en vandring, som de sedan skulle minnas under hela sitt lif.

Först ledde vägen endast småningom nedåt, men så blef den brantare och brantare och Geirangerfjällens underbart kägel- och pyramidformiga toppar blefvo synliga. I slingringar, den ena djärfvare än den andra, förde den mellan snö och klippor, öfver stenrös och dvärgbjörkshedar till trädens trakter och fortsatte sedan, alltjämt i branta bukter, — som gjorde denna vägs bygande till ett mästerstycke — bredvid bråddjup och öfver forsar, hvilkas skum stänkte högt öfver de broar man slagit öfver dem, till en trakt med den mest leende dalnatur. Långt nere på dalens botten syntes Geirangerfjorden som en blå strimma, hvita hus visade sig efter hand som små prickar här och där, Geirangerfjällen förändrade form och blefvo allt större, ju närmare de syntes, och öfver den hänförande, ständigt växlande tafelan låg en stark, solig, ljusmättad dager, sådan den fins endast i fjälltrakterna.

Lisen och Harald vandrade som i en dröm. Hvad de talade om mindes de icke; de visste endast att de njöto och att det föreföll dem, som om de utan att tröttna kunnat fortsätta så i all evighet. Än sprungo de, hållande hvarandra i handen som ett par barn, i jublande fart utför en backe, än satte de sig att hvila på ett par stenar vid sidan af en fors, hvars dånande brus gjorde

det omöjligt att förstå hvad man sade hvarann än sjöngo de med full hals någon munter sång och än gingo de tysta, öfverväldigade af naturens skönhet, utan att kunna finna ord för sin beundran.

Timme efter timme vandrade de så; de tyckte att de buros utför af någon osynlig makt. Och när de slutligen — efter att på samma dag hafva frusit och svettats, kastat snöboll och plockat blommor — framkommo till det lilla hotellet Maraak vid fjorden, där fru Gundersen väntade dem, blefvo de helt förvånade öfver att det redan var ganska sent på dagen. Ingen af dem hade tänkt på att se på klockan, och nu kände de sig, som när man haft en angenäm dröm och vid uppvaknandet öfverraskas af att det redan är morgon. Båda sågo de nu för första gången en fjord med dess trånga, blåa vatten, omgifvet af stupande klippor, den ena utanför den andra; och Harald föreslog, att senare på aftonen, när de ätit middag och hvilat sig, skulle de fara ut och ro.

— Sejle paa fjorden i maaneskinet! Ja, det burde I to gjøre! Jeg er for gammel og tør ikke sidde i den lille baaden, men det vil helt sikkert blive dejligt! — sade fru Gundersen.

Harald hade aldrig tänkt på, att hon skulle fara med; han smålog åt Lisen, som besvarade leendet.

Men roddturen blef aldrig af. Den njutningsrika dagen skulle sluta på ett sätt, som de aldrig anat; de skulle helt grymt bli ryckta ur det sorg-

lösa, stämmingsfulla tillstånd, hvari de befunno sig, för att påminnas om livvets allvarligaste, strängaste sida.

Lisen satt på hotellets balkong, färdig till roddturen, väntande på ett tecken från Harald, som stod nedanför läsande ett bref, som han själf fått, då han på posten hört efter bref åt fru Gundersen. Han hade händelsevis på sanatoriet nämnt, att han ämnade stanna en dag i Maraak.

Lisen kunde inte låta bli att observera honom, under det han stod därnere.

Plötsligt såg hon honom blekna och med alla tecken till bestörtning släppa brefvet, men så åter med en ångestfull rörelse rycka det till sig igen.

En minut därefter stod hon bredvid honom.

— Harald, hvad är det? Ni ser så förskräckt ut!

— Min far är — död!

— Död! — Lisen hade blifvit lika blek som han; hon kunde inte genast fatta det.

Harald sjönk ner på en sten. — Han har fått slag — sade han med darrande röst. — Brefvet är från Maria; det är en vecka gammalt; nu är han troligtvis redan begrafven. Och jag som ingenting vetat, ingenting anat! Det är förfärligt! — Han satte händerna för ansiktet och snyftade högt.

Lisen hade aldrig sett en man gråta; det gjorde ett obeskrifligt pinsamt intryck på henne; hon sade sig att hon i hans ställe skulle ha ansträngt sig i det längsta att dölja sina tårar.

Nu vände hon sig bort; kanske skulle han då få lättare att behärska sig. Men han fortsatte att snyfta, och under tiden tänkte hon för honom. Det låg en engelsk turistbåt därute på fjorden; om en stund skulle den gå till Trondhjem för att vara där på mycket kort tid. Med den borde Harald resa; därigenom skulle han spara mycken tid, ty han borde naturligtvis komma hem så fort som möjligt. Att han inte tänkte därpå, utan bara satt och sörjde, det var det verkligen ingen tid till.

— Snälla Harald — hon lade sin hand på hans arm — försök att lugna er — började hon. Och då han lydigt torkade sina tårar, meddelade hon honom sitt förslag.

Han satt ännu kvar på stenen. — Ja, ja, det blir visst bäst — sade han långsamt. — Stackars mamma! Och att jag ingenting skall vara, ingenting skall kunna göra för att hjälpa henne och systrarna, ty det anar mig, att det inte blir mycket efter pappa. Om jag hade lydt hans råd och blifvit köpman ändå!

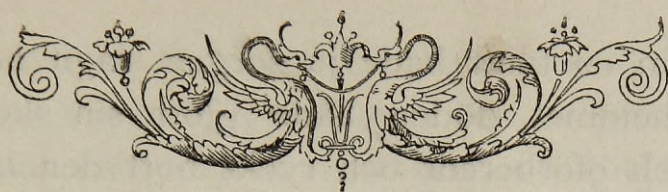
— Hur det blir, så är jag säker på, att ni kommer att göra er plikt — tröstade Lisen. Flickorna äro så duktiga; de komma nog att reda sig på egen hand, om det behöfs. Men detta får ni tänka på sedan; nu måste ni skynda er, om ni skall komma i väg!

En halftimme därefter såg Lisen den engelska ångaren styra ut på fjorden i det bleka mån-skenet, och hon följde med vemodig blick en hvit näsduk, som viftade från dess akterdäck.

— Stackars Harald, hvad han skall känna sig ensam nu! — tänkte hon. — Ensam! — Hon fullföljde ej sin tankegång; i morgon skulle också hon göra resan utåt fjorden; tantens sällskap, som förut tycktes henne så trefligt, föreföll henne nu tråkigt; men hvad tjänade det till att sucka öfver det? Och hon gick för att skriva till Maria.

Fru Gundersen sof redan, då Lisen kom upp. Tyst öppnade hon sin resväska för att ta fram skrifsaker, då hennes blick föll på en halftorkad liten ljungbukett, hvilken låg öfverst. Där satt hon på golvet med ljungen i handen; hon satt där en god stund, den förståndiga, prosaiska Lisen, och bara såg på de små torra, röda blommorna.

XIV.

Sorg.

Förvaltar Borgs trädgård stod allt i sitt flor. Körsbärsträden dignade under sina högröda frukter, krusbärs- och vinbärsbuskarne voro nedtyngda af bär, och på rabatterna prunkade blommor i granna färger. Nedför gången från boningshuset till grinden låg ännu på eftermiddagen ett tjockt lager af hackadt granris; det hade varit begrafning i dag.

Den tunga, tryckande tystnad, som alltid följer med ett dödsfall, hvilade ännu öfver huset.

Tjänstflickorna skötte, svartklädda och allvarsamma, sina sysslor, meddelande sig med hvarandra endast genom halfhöga hviskningar. Då och då hördes från köket ett skramlande med porslin; man diskade efter middagen, vid hvilken ingen af herrskapet smakat en bit.

Som en blixtnedslåg hade ju sorgen slagit ner i det lugna hemmet, döden hade gjort sin skörd hastigt och oförberedt och ryckt bort den kärleksfulle familjefadern och välvillige husbonden, då man minst kunnat ana det. Frisk och glad som vanligt hade förvaltaren på aftonen gått till sängs — han sof på sommaren, då den lilla sängkammaren var för varm, ensam i sitt eget rum — och på morgonen hade man funnit honom död, träffad af ett slaganfall.

Den stackars fru Borg kunde först icke fatta hvad som händt; i flera dagar hade hon varit som förstenad, utan tårar. Först på begrafningen hade hon vaknat till fullt medvetande om sin förlust. Då hade hon äntligen fått gråta, det hade gjort henne godt och nu hade döttrarna förmått henne att lägga sig en stund och försöka sofva, hvilket hon hvarken kunnat eller velat på flera dygn. Tröttheten hade också mycket riktigt öfvermannat henne; nu fick hon för en stund glömma den tunga verkligheten.

Under tiden sutto Elsa och Maria tillsammans i salen, den yngre systemen med armen om den äldres lif och lutande hufvudet mot hennes axel. Sorgen hade fört dem närmare hvarandra, de funno en viss tröst uti att sitta så där i lugn, då och då gifvande hvarandra en öm smekning. Ingen af dem hade lust att företaga sig något, men de sågo båda med tillfredsställelse hur Wille ute på verandan, ur stånd att längre uthärda sysslösheten, höll på att syssla med sina målarsaker.

I Marias bleka ansikte hade visserligen djup sorg tryckt sin stämpel och i hennes ögon glänste det gång på gång af nya tårar, då hon sakta talade om den käre hädangångne, men det låg en from, fridfull undergifvenhet i hennes väsen; man kunde se på henne att hon funnit tröst där, hvarest ingen allvarligt söker den förgäfvess.

Med öm oro betraktade hon systemen, i hvars ännu barnsliga drag hvarje spår af den vanliga skälmaktigheten och munterheten var försvunnet.

Stackars lilla Elsa, hon hade ju haft så mycket att sköta dessa sista dagar, på henne hade all omtanke hvilat, då modren varit som frånvarande och Maria ej haft reda på någonting i huset. Hon såg också mycket trött ut. Ögonen höll hon slutna, de långa ögonfransarne släpade fuktiga på hennes runda kinder, under det luggen lång och oordnad hängde ner i pannan. Kring munnen låg ett ansträngdt drag och näsvingarne darrade, under det hon andades tungt. Den svarta klädningen var uppknäpt i halsen, och då och då strök hon sig nervöst öfver pannan.

Efter hand tycktes hon bli lugnare, hennes hufvud sjönk allt tyngre mot systemens axel, andtagen blefvo jämnare, armen sjönk slappt ned, och med ett halfhögt »godnatt» slumrade hon in.

Maria satt så orörlig som möjligt för att icke väcka henne, hennes blickar irrade omkring i det välkända rummet och ovilkorligen sysselsatte sig hennes tankar med framtiden. Hur skulle den bli? Stackars pappas affärer voro i ett dåligt

skick, det hade kamrer Askblad sagt; han var utredningsman. Och det såg ut som han anat det förut. Hon själf hade ju också haft aningar därom, men ännu visste man ingenting bestämdt; man väntade på Harald. Han, stackare, hade väl först nu fått den sorgliga underrättelsen.

Naturligtvis måste de flytta, det gamla huset var ju i alla händelser uthyrdt, men till den nya våningen skulle de aldrig komma. Den skulle icke bli sådan pappa velat ha den, alla de vackra nya möblerna, som han haft så stort nöje af att anskaffa, de skulle nog få säljas. Det gamla bohaget — det stora matbordet, hvarunder de som små lekt järnväg och kurra gömma, rottingsstolarne, som de så ofta sparkat sönder, soffan, med farfars och farmors porträtt öfver, och gungstolen i hörnet, där pappa alltid rökte sin eftermiddags-cigarr — måtte de bara få behålla det! Och pianot! Det var ju nytt för ett par år sedan. Taflan, som hängde öfver det, hade hon aldrig sett; den måtte ha blifvit köpt på sista tiden.

Maria suckade. Kanske var det ännu värre, än hon trodde! Kanske fans det skulder!

Om hon bara finge den där lärarinneplatsen; 1,000 kronor om året var ingen småsak; och om Elsa komme in vid centralinstitutet och Harald i hofrätten — då vore det bäst att mamma flyttade till Stockholm. Och Wille, han skulle kanske bli tvungen att slå artistfunderingarna ur hågen.

I alla fall finge hon vara tacksam att hon verkligen *kunde* försörja sig själf och hjälpa sin

mamma, om det behöfdes; den som verkligen *vill* arbeta; får nog alltid arbete. Med Guds hjälp skulle det gå bra för dem. Och kanske var det mycket bättre stäldt för dem, än hon trodde.

Småstadsskvallret hade fått en viss betydelsefull fart med anledning af förvaltar Borgs död.

Man utgöt sig i gissningar hur hans familj skulle få det.

Änkan fick mottaga otaliga kondolensbesök, föranledda både af artighet, medlidande och nyfikenhet. Den ene förundrade sig öfver hennes lugn, den andre påstod att hon alls inte sörjde sin slösaktige man. Några trodde henne ännu okunnig om sakernas rätta tillstånd, och andra åter förklarade att hon var stolt och högmodig.

Hon grät ju icke, beklagade sig icke, talade knappast om den afidne och yttrade icke ett ord om framtiden till de besökande och beklagande vännerna.

— Mina barn äro mig till så stor tröst — var det enda man hört fru Borg säga om, hur hon hade det. Vacker tröst! Kandidaten, som man vänjt sig att kalla Harald, hade ju kommit hem först flera dagar efter begrafningen. Han hade visserligen genast tagit itu med utredningen, men hvad dugde han eljest till? En notarie utan anställning, hvad kunde han förtjäna?

Maria hade ju rest tillbaka till Mjölby. Hon hade aldrig just varit förtjust i sin far — sades det — och icke trifvits hemma, därför hade hon

varit så mycket borta och sökt sig plats också i sommar. Nu finge hon väl känna på hvad det ville säga att arbeta för pengar och inte för nöjes skull.

Elsa tyckte man mest synd om. Hon var så ung och bortskämd, van att bara roa sig, sade folk, som alls icke kände henne. Kanske skulle hon besluta sig för att taga kamrer Askblad nu; han sprang ju hos Borgs hvar dag i och för utredningen och var ännu lika förälskad i henne. Det var nog därför han var så hemlighetsfull och inte ville anförtro någon hur sterbhusets affärer stodo, hur stora skulder det var och hvad änkan hade för planer för framtiden.

Emellertid blef det cession. Det nya huset såldes med sin nästan färdiga inredning, det gamla hemmet upplöstes och auktion gjordes på bohaget. En okänd välgörare — man sade baron v. Linden — hade emellertid sändt medel att köpa igen det nödvändigaste för.

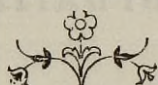
Baronen hade ju åtagit sig Willes uppfostran, han hade lofvat det en gång, påstod man. Men att fru Borg ville mottaga en så stor välgärning! Om pojken finge lära sig ett handverk i stället för att bli artist, vore väl bra mycket bättre för honom. Men Borgs hade alltid varit så oförståndigt svaga för sina barn.

Gick inte Elsa där med en krusflorsslöja lika lång som hon själf; det klädde henne naturligtvis, och kokett kunde man ju vara midt

i sin sorg, om också en enklare dräkt vore mera öfverensstämmande med ens förhållanden.

Och hade de inte köpt tillbaka sitt piano vid auktionen och litet bordssilfver, som om de inte kunnat vara utan musik och äta med enklare knifvar och gafflar nu, när de voro fattiga. Men de hade aldrig förr förstätt att rätta munnen efter matsäcken. Hvarför skulle man begära det af dem nu?

I alla händelser skulle de inom kort försvinna från den lilla stadens horisont.

XV.

Nya förhållanden.

Då Maria återkom till Mjölby, fann hon där underrättelsen om att hon ej fått den sökta lärarinneplatsen, väntande på sig. Det var naturligtvis en stor missräkning, och hennes nyfattade beslut, att med mod och förtröstan möta framtiden, fick att börja med en liten knäck.

Hjälp kom emellertid från ett håll, där hon minst väntat det. Genom sitt milda, anspråkslösa sätt och sin förståndiga vård om barnen hade hon vunnit familjen Bergers tillgifvenhet. Isynnerhet den gamle ryttmästaren — som var henne tacksam, emedan hon ofta, då den öfriga ungdomen roade sig, underhållit honom med att läsa högt, sjunga eller prata — hade fattat ett varmt intresse för Maria och visade henne ett vänligt deltagande i hennes sorg.

Nu beslöt han att hjälpa henne. Han sade ingenting på förhand om sitt förhållande, men en vacker dag mottog Maria från sina små elevers mor en förfrågan, om hon ville åtaga sig att under vintern undervisa dem och några deras små vänner; det skulle bli 12 barn. Hvert barn skulle betala 100 kronor. Och då Marias mor skulle flytta till Stockholm, kunde den lilla skolan ju vara hos henne; den skulle då säkert komma att bära sig.

Marias glädje och tacksamhet öfver det vänliga anbudet var obeskriflig. Det hade sett så mörkt ut. Harald hade visserligen fått plats som tidningsskrifvare, ehuru med mycket låg lön, men Elsa hade icke kommit in vid Centralinstitutet, och modern hade, när allt blef ordnad, knappast något öfver att flytta till Stockholm på.

Nu blef allt förändradt. Den gamle ryttmästaren erbjöd en billig våning i ett honom tillhörigt hus, där det fanns en stor, ljus sal till skolrum, fru Borg flyttade hastigt till hufvudstaden, och man fick brådt att ordna det nya hemmet, så att den lilla skolan skulle kunna öppnas den 1:sta Oktober.

Den öppnades också då. Och det var med klappande hjärta, men med en lycklig känsla af att hennes käraste önskan gått i fullbordan, som Maria hälsade sina små elever välkomna. Kärleksfullt och troget ville hon uppfylla sin plikt mot dem. Med Guds hjälp skulle det nog gå bra, och kanske skulle hennes lilla skola en gång växa sig stor.

Hela det lilla hemmet var också så treffligt. Tre rum och kök var visserligen inte mycket för dem, som varit vana vid ett helt hus, men tack vare Elsas praktiska arrangeringsförmåga blef det icke allt för trångt. Harald måste ha det något så när bra, och fru Borg och flickorna måste nöja sig med ett sofrum tillsammans, emedan Wille omöjligt kunde ligga inne hos brodern. Men han sof ju mycket bra i det lilla krypin, som de kallade »mammans rum», där pappas porträtt hängde, omgifvet af en grön krans, och där hans gamla gungstol stod i en vrå.

Det myckna arbetet med hemmets ordnande och de nya förhållanden, i hvilka hon måste sätta sig in, bidrogo till att rycka upp fru Borg en smula ur det tillstånd af slapp sorg, i hvilket hon, trots ålla bemödanden att komma öfver det, gång på gång försjönk. Skilsmässan från mannens graf och den lilla staden, där hon tillbragt så många lyckliga år, hade varit mycket svår för henne; när hon först kom till hufvudstaden, tycktes hennes viljekraft vara som förlamad, och hon lät helt och hållet leda sig af sina barn.

Det blef då Elsa, som egentligen styrde i hemmet; hon ordnade allt i hushållet som hon ville, modern gick med ett sorgset leende och möjligtvis en svag invändning in på allt. Elsa hade beslutat att de icke skulle ha någon jungfru, utan att modern, som alltid varit road af matlagning, skulle koka maten, under det att hon, Elsa, skötte de öfriga sysslorna.

Och det blef så. Fru Borg fann snart att arbetet var det bästa botemedlet mot sorgen, ehuru hon icke hade så lätt som de unga att finna sig i de små förhållandena. Hon hade hvarken Elsas ungdomliga spänstighet och outtröttliga förmåga att se allt från den bästa sidan eller Marias undergifna och förtröstansfulla sinnelag.

Men hon sträfvade ärligt att icke vara sämre än de, hon var tacksam att sakerna stodo så bra, som de gjorde. Harald hade ju arbete, visserligen ett föga inbringande, men likväl ett, som intresserade honom. För Wille behöfde hon ej ha några bekymmer, tack vare baron v. Linden, och Maria hade ju sin skola.

Det dröjde icke länge, förr än denna skola blef en källa till förströelse för hela familjen. Fru Borg fick en vana att hvarje morgon taga emot de stojande småttingarne i tamburen, smeka dem samt hjälpa dem af med ytterkläderna. Det var, som hämtade hon styrka och tröst för dagen hos de små glada, obekymrade varelserna, för hvilka »skolan» var det roligaste, som fans. Och ville om förmiddagarne, medan hon gick i sina sysslor, sorgsna tankar bemäktiga sig henne, behöfde hon endast en stund gå in och höra på Marias undervisning, för att de snart skulle vika igen.

Också Elsa gladde sig åt skolan. Hon lekte och rasade med barnen i frukostlofven och gaf dem för hvarje dag en stunds undervisning i

gymnastik, hvilken roade lärarinna och elever lika mycket.

Wille, som gick på konstakademien, hjälpte Maria med ritlektionerna, och Harald tröttnade aldrig att höra berättas om skolan och de små eleverna.

När julloftet kom, blef det nästan tomt. Till och med Maria, som väl behöfde ett par veckors hvila från arbetet, längtade till vårterminens början.

På nyåret fingo de emellertid ännu en källa till förströelse. Lisen Ström kom till Stockolm. Hela hösten hade hon varit kvar i Norge, dels hos sin tant i Hamar, dels i Kristiania. Till julen hade hon gifvit ut en samling noveller, hvilka väckt ett visst uppseende, och nu arbetade hon på en roman, som hon hoppades få färdig till våren.

Hon kom ofta till Borgs och hade alltid mycket att berätta. Ty Lisen Ström lefde med ute i världen och umgicks i litterära och konstnärliga kretsar, besökte ofta teatrarne, var med i klubbar och diskussionsföreningar samt intresserade sig varmt för tidens alla brännande frågor.

Med henne kom det liksom en frisk fläkt in i familjen Borgs lif, och de märkte det alla. Fru Borg kunde visserligen icke förlika sig med de fria, moderna åsikter Lisen alltid förfäktade; de två kommo alltid i dispyt. Men dessa små vänskapliga skärmytslingar gjorde henne godt, de, så att säga, ryckte upp henne en smula ur det hvardagliga. Och fastän hon aldrig egentligen

gaf med sig, kunde hon likväl icke neka till, att, hur galna Lisens åsikter än voro, hos *henne* föreföllo de likväl rätt naturliga. Ty det låg i hela Lisens väsen en så förtroendegifvande säkerhet — all den forna kantigheten och stelheten var borta — och en sådan öfvertygelsens värme; man såg att hon hade kraft ej blott att tala och skriva, utan äfven att lefva för hvad hon ansåg rätt.

Maria kunde icke nog beundra Lisen. *Hon* var nöjd att arbeta och verka i det stilla, *hon* var glad att ha funnit en lifsgärning, som helt och hållet tog *henne* i anspråk och hjälpte *henne* att döfva dåraktiga drömmar och gagnlösa reflexioner.

Lifvet var tungt, det visste hon, och mänskorna voro dåliga. Det gällde att lefva så bra, vara så god, som man kunde, och hoppas på mänsklighetens förbättring. Men att strida för sina åsikter och försöka reformera världen, det vore nog gagnlöst, det skulle hon hvarken våga eller kunna. Hon älskade lugnet; däri skulle hon finna lyckan. Men hon beundrade dem, som ville stå med i striden och offra sitt lugn, kanske också sin lycka och sitt eget bästa för sina åsikter. Och hon intresserade sig varmt för allt hvad Lisen gjorde och företog sig — mest för väninnans egen skull, utan att äga någon entusiasm; hon föreföll sig själf gammal.

Där kunde hon sitta helt oberörd och kall och se hur de andra voro idel eld och låga.

Och under det de diskuterade tidens frågor, observerade hon dem, egentligen Harald och Lisen.

Icke ett spår af kurtis var det emellan dessa två, och ändå kände Maria sig nästan öfvertygad om att de älskade hvarandra.

Harald hade blifvit så förändrad, allt sedan Lisen kom till Stockholm. De aftnar, hon var där, kom han alltid tidigare hem, han sjöng ibland, då han satt i sitt rum och arbetade, och det hade kommit något energiskt och kraftigt öfver honom, som icke funnits förut. Han hade skaffat sig öfversättningsarbeten och skref halfva nätterna; Maria var ängslig att han skulle öfveranstränga sig, ty han var icke stark, men han skrattade åt hennes farhågor. »Jag *måste* vara flitig, om jag skall kunna bli något och skapa mig en framtid» — brukade han säga. »Jag skall ju bli mammas stöd på hennes ålderdom.» — Ja visst, det var sant. — Maria tyckte alltid synd om honom, när han svarade så. — »Giftn sig, tänka på sin egen lycka, det skulle han inte kunna på många, många år än.» — Och ändå föreföll han så glad och belåten, som vore det just på denna lycka han arbetade.

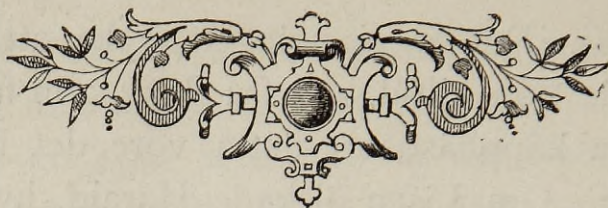
Och Lisen! Hon hade bestämdt ett hjärta ändå, ehuru hon envist förnekade det; hon var visst icke så kall, som hon gjorde sig. Men hon skulle kanske vara i stånd att offra sin kärlek för det där berömda vänskapsförhållandet mellan man och kvinna, som hon alltid talade om. Och så hade hon ju så besynnerliga idéer om äkten-

skapet. — »Det är visst ingen lycka att bli gift» — svarade hon alltid, när fru Borg kom fram med sin gamla käpphäst, att detta vore det bästa för en flicka. Om Lisen älskade Harald, hvarför talade hon då så där? Maria ville att de skulle få hvarandra. Hon var så intresserad af andras kärlek nu förtiden; själf skulle hon nog aldrig komma att älska mer.

Hon kände ingen bitterhet mot Julia, hon hade besökt henne flera gånger, Julia kom också någon gång upp till dem, men löjtnanten hade Maria ej kunnat besluta sig för att träffa ännu.

Unga herrskapet Harders lefde ju för öfrigt med i stora världen, bland lyx och nöjen och rikedom. Julia talade alltid om att hon var så lycklig, så lycklig. Det var så snällt af henne att icke alldeles glömma bort Borgs, nu när de voro fattiga — men gå på hennes bjudningar. Nej tack! Maria skylldes på sorgåret och lät Elsa gå ensam. *Hon* kunde behöfva litet ombyte, hon, som inte var tjugo år än. Bara barnet! Maria var hela tre år äldre.

XVI.

Alla tillsammans.

Det skulle bli främmande hos Borgs. Det var en riktigt märkvärdig händelse, något alldeles enastående i sitt slag, sedan de flyttat till hufvudstaden.

— Bara en liten enkel kaffebjudning midt på söndagsförmiddagen, men fasligt rart främmande — menade Elsa, där hon gick och dukade i skolrummet, under det Wille på ett artistiskt sätt ordnade grönt och guldvifvor i vaserna. Man var redan i slutet af Maj, och den friska vårluften strömmade in genom de öppna fönstren.

Maria hade gått i kyrkan, dit gick hon ofta nu för tiden. Det var hennes födelsedag i dag, och hon hade ingen aning om den lilla festen; den var en öfverraskning, som modern velat bereda henne.

— Tänk så förvånad hon skall bli, Wille — sade Elsa — när hon kommer hem och finner tre så värderade gäster här. För det första en resande liten fru hemifrån — Maria vet ju inte af att Märta är i staden. — Så en af societetens stjärnor, den firade, för sina eleganta tillställningar så bekanta fru Julia Harder. Och sist den ryktbara författarinnan, fröken Lisen Ström.

— Minsann tror jag inte vi redan ha författarinnan här — ropade Wille, som tittat ut på gatan. — Hon går alltid som för betalning.

— Hon vet att tid är pengar... Tjänare, Lisen! Och Elsa sprang och slog upp tamburdörren på vid gafvel. — Har den äran att gratulera till att din roman i går låg i boklådorna! Är du stolt och glad nu?

— Hvarken det ena eller det andra än. Jag är rädd, rädd för kritiken.

— Är *du* rädd? — Elsa gjorde en min, som om hon varit färdig att släppa hela brickan med kopparne i golfvet. — Harald påstår att den är mycket styf; den kommer att gå som smör — säger han.

— Det säger *han*, det. Men den är ändå inte hvad jag ville att den skulle vara. Om jag bara hade råd att resa utrikes. Jag behöfver se och studera så mycket. — Och Lisen suckade.

— Du kommer att förtjäna mycket på den här boken — spådde Elsa.

— Pyttsan!

— Se så, skoja upp dig, så skall jag tala om något, roligt. Så länge du ser så där allvarsam ut, törs jag inte. — Och med ett skälmskt leende satte Elsa knifven i en stor saffransbulle samt bjöd Lisen på en bit.

— Hvad är det?

— Jo — började Elsa — i går, när jag var uppe hos Julia och bjöd henne hit i dag, talade hon om att hon reser ner till Lysekil första dagarne i Juni. Hon kan inte hålla ut i staden ensam nu, när löjtnanten är på mötet. Och vet du — med en liten hemlighetsfull paus — hon bjöd mig att följa med sig.

— Nej, gjorde hon? Det kan då kallas att ha tur!

Elsa hade bordet färdigdukadt. Nu gjorde hon ett litet skutt af förtjusning. — Tänk, så snällt af Julia, du! Men hvad de måtte vara rika! Du skulle bara sett ett sådant armband löjtnanten gaf Julia, innan han reste. Jämt får hon dyrbarheter. Han öser på henne.

— För hennes egna pengar — anmärkte Lisen torrt.

— Usch, kom inte med det igen! I det fallet kan du då inte öfvertyga mig att du har rätt. Man och hustru skola väl ha allt gemensamt, vet jag.

— Nej, det skola de inte. Om han ingenting har förut, så borde han inte ha rättighet att förstöra hennes pengar.

— Så du pratar! Du skulle väl själf ha kassan om hand och ge din man några kronor ibland att roa sig på, om du vore gift — utbrast Elsa hett.

Nu ringde det. Det var Märta, som kom, och strax därpå anlände Julia.

Hvad det blef för ett skrattande och pratande; det lät precis som om de varit dubbelt så många, som de voro, och Maria undrade hvad det allt var för röster hon hörde, då hon en stund därefter kom hem ur kyrkan.

Hon blef riktigt rörd af öfverraskningen; det ville aldrig taga slut med omfamningar, gratulationer, frågor och utrop. Och så skulle hon se på presenterna, som lågo på bordet. Lisen hade skänkt henne sin nya bok, Julia en ring och Märta en liten praktisk arbetspåse.

— Kära flickor — Maria visste inte hur hon skulle uttrycka sin tacksamhet — så innerligt snällt af er allesammans. Lisen, du *vet* att jag brinner af otålighet att få läsa din bok. Julia, din ring skall jag bära hvar enda dag och tänka på hur vänliga du och de dina alltid varit mot oss. Och käraste Märta, du kan inte tro hur glad jag är att få träffa dig och hvad jag tycker om din present.

När de äntligen kommit sig för att dricka kaffe och fått den lilla påtår, som fru Borg nödvändigt ville att de skulle ha, samt sutto där och pratade och pratade, ty ämnen fans det utan

tal, kom Elsa och bjöd på karameller, i det hon skrattande sade:

— Jag tyckte, att det skulle bli en sådan påminnelse om forna dagar, att ni fyra flickor i »Fyrväplingen» skulle samlas hos oss nu en gång efter så lång tid, att jag inte kunde låta bli att köpa sådana där karameller, som ni alltid tuggade på i er förening. Mins ni, så onda ni blefvo, när jag någon gång kom in? Då hette det alltid att inga småbarn fingo vara med.

— Jo visst — skrattade Julia. — Men du stod långa stunder utanför dörren och lyssnade. Jag för min del brukade alltid bli glad, när du kom och störde oss. Då blef det alltid slut med läsning och djupsinniga resonsemanger för en stund.

— Och mins ni, den där gången, när vi alla voro hos Maria för att fira Julias hemkomst från Paris? Tänk, att det bara är två år sedan dess! — sade Märta.

— Ja, det förefaller då som en mycket längre tid — menade Maria och hennes ansikte fick ett allvarligt uttryck.

Det inträdde några ögonblicks tystnad. Hvar och en satt fördjupad i sina tankar. För den ena var det glada, för den andra sorgsna minnen dessa två år hade att bjuda på. Men för dem alla hade de varit rika på nya erfarenheter.

Märta var den första, som talade. Hon hade fått något smått matronaktigt i sitt utseende, blifvit en smula fet. Och så klädde hon sig inte alls ungdomligt. Man kunde se på henne att hon

var en liten småstadsfru, som bara lefde för man och barn och hushåll. Jungfrur och mat och barnskötsel, städning och strykning och kanske litet skvaller — det var hennes värld, detta hade hon redan ådagalagt under de korta timmar, hon nu varit tillsammans med sina väninnor. De hade märkt det, och de hade också gifvit akt på en annan sak. Nästan allesammans hade de undrat hur många gånger i minuten Märta sade »min man», när hon talade.

Men nu strålade hennes lilla obetydliga ansikte, så att till och med Julia fann henne riktigt söt, trots den omoderna dräkten, när hon sade: »För mig ha dessa två år varit en kort tid, så lugn och lycklig. Och fast mitt hem är mycket enkelt och min man och jag föra ett så stilla, tillbakadraget lif, önskar jag det inte ett grand annorlunda. Jag har aldrig längtat att komma ut i världen, som man säger, och hade inte min man hållit så på att jag äntligen en gång skulle fara till hufvudstaden, så hade jag inte gjort det. Det förstör halfva nöjet, att han inte är med, och fastän jag vet att han sköter om barnen så bra, kan jag inte låta bli att vara ängslig för dem och tänka på, att de och han längta efter mig. Men det är ändå så ljuft att veta.»

Maria kunde inte låta bli att kyssa Märta. — Du är bestämdt en liten utmärkt hustru — sade hon; — jag kan så väl förstå hvad du känner.

— Jag med! — sade Julia. — Det är ohyggligt ledsamt, när ens man är bortrest. Jag vet

inte hvad jag skall ta mig till hela dagarne; och ändå går det an att jag bor i Stockholm, där det är en smula lifligt och man kan gå ut och promenera samt träffa folk. Bodde jag i den där lilla tråkiga staden med dess smutsiga kanalvatten, eller hemma på Fogelsta, skulle jag bli alldeles förtviflad.

Och lilla fru Harder suckade, i det hon betraktade ett juvelprydt armband, afskedsgåfvan från hennes man, och strök vecken på sin eleganta klädning.

Lisen Ström hade suttit vårdslöst tillbakalutad och fixerat henne skarpt, under det hon talade. Ja, Julia v. Linden hade utvecklat sig till just det, som hon en gång lofvat att blifva, en ytlig, fåfång goddagsprinsessa, utan högre intressen än att kläda sig och roa sig. Många ansågo henne kanske afundsvärd, men Lisen skulle då visst icke vilja byta med henne.

— Jag är glad att jag åtminstone hunnit *något* på dessa två år — sade hon. — Men nog får jag arbeta allt, om jag skall bli en något så när duglig författarinna. — Därmed steg hon upp och tog afsked, hon skulle till Kvinnoklubben och hämta en bok och tänkte äta middag däruppe.

— På Kvinnoklubben! Där får du bestämdt dålig mat! Men vänta så få vi sällskap! — Och Julia beredde sig att följa henne.

Under det de gingo för att sätta på sig samt taga afsked af fru Borg, sutto Maria och Märta ännu en stund och språkade helt förtroligt.

— Och din skola, Maria, den går ju bra? Och du är nöjd med din verksamhet?

— Ja, du vet ju att jag alltid ville bli lärarinna. Jag har sexton elever nu och till hösten blir det tjugutvå. I sommar skall jag gå igenom en kurs i slöjd, så att jag kan undervisa i det också. Och nästa termin skall Elsa hjälpa mig, hon har försökt litet och passar mycket bra till lärarinna; hon kan allt, hvad hon vill. Jag är så glad att hon får roa sig ett par veckor nu med Julia i Lysekil. Hon har arbetat så strängt i vinter.

— Och du själf då? Skulle du inte ha lust att roa dig? — frågade Märta.

— Jag, en gammal skolfröken!

Märta såg på henne. Hon smålog; men det fans icke ett spår af skämt i rösten, snarare en klang af vemod. Och det låg dessutom en underbar ro öfver Marias väsen, något af resignation, som icke behagade Märta.

— Gammal, Maria? — sade hon mildt förebrående. — En flicka på tjugotre år är väl inte gammal.

— Men jag förefaller mig själf gammal.

— Så får du inte tala. — Märta lade sin arm om hennes lif och fortsatte ifrigt. — Jag önskar dig af hjärtat en lika god man och lika rara barn, som jag har. Det är bestämdt det du längtar efter, därför är du inte lycklig. Ty du är inte lycklig, det ser jag på dig.

En svag rodnad färgade Marias ansikte.

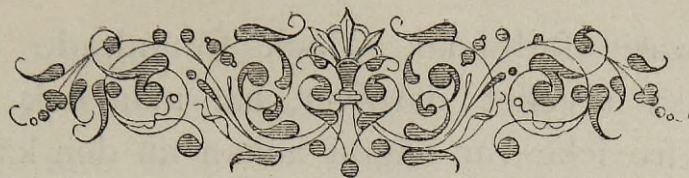
— Nej, min vän, du misstager dig — sade hon med lugn röst. — Jag kommer aldrig att gifta mig, om jag också skulle få tillfälle därtill, hvilket jag inte tror. Arbete och lugn är hvad jag begär af lifvet. Jag har båda delarne och jag är nöjd. Jag längtar icke efter något.

Nu kommo de öfriga åter in, och äfven Märta tog afsked. — Adjö, adjö! Lycka till, en glad sommar! — önskade de hvarandra, men ännu i tamburen stodo de kvar ett par minuter och pratade.

Elsa kaflade helt ogeneradt upp ärmarne för att gå ut i köket och diska, medan gästerna ännu voro kvar.

— Hör ni, hvad skola vi kalla den här stortade tillställningen? — ropade hon. — Födelsedagsfest passar inte, ty vi ha hvarken hållit tal eller druckit vin till Marias ära. Skvallerkalas passar inte heller; därtill ha vi talat allt för litet om vår nästa. Men tyst, nu vet jag — och hon sprang ut i farstun, dit väninnorna nu dragit sig under ett sista farväl till Maria — »flickor emellan» kalla vi det.

XVII.

Småstadsskvaller.

Det rådde half uppståndelse i den lilla staden. Redaktör Harald Borg, utgifvaren af stadens tidning — hvilken, sedan han för halft annat år sedan öfvertog den, vunnit en sådan spridning, att den hade blifvit länets för nämsta organ — hade kommit hem från en tre veckors utrikes resa.

Detta var i och för sig ingen så viktig händelse, att man länge behöft uppehålla sig vid den, ehuru redaktören var en mycket populär man i det lilla samhället, en man, som alla mödrar gärna skulle mottagit såsom måg, och som var en ofta sedd gäst hos hela traktens honoratiores.

Men som en löpeld hade det spridt sig ett häpnadsväckande rykte, att han ej kommit tillbaka ensam, utan i sällskap med sin fru — och det, fastän ingen någonsin hört talas om att han

ens varit förlofvad. Dock förundrade man sig icke så mycket däröfver, när man fick veta att hans fru icke var någon annan än den kända författarinnan, fröken Lisen Ström. Det var just likt henne, detta.

Hennes romaner hade väckt mycket uppseende i hennes födelsestad; hon hade blifvit både berömd och klandrad. Hennes mästerliga teckningar ur småstadslifvet kunde icke annat än väcka erkännande, ehuru de voro nästan väl realistiska. Det var icke utan, att en och annan af de goda småstadsborna kände sig träffad af hennes skarpa satir och därför tvekade att instämma i det allmänna berömmet öfver hennes författarskap.

Om henne själf hade man reda på, att hon vistats på resor i tre år nu, allt sedan hon hade tur att få ärfva den där norska tanten, hvilken — som det sades — alltid varit hennes beskyddarinna. Och man påstod att det var en ganska anseelig förmögenhet, som fröken Ström fått.

Nu hade hon emellertid kommit hem som fru Borg, och detta spred ljus öfver några hemlighetsfulla händelser, hvilka på sista tiden retat mångens nyfikenhet i den lilla staden.

Änkefru Borg och hennes yngsta dotter hade nämligen under redaktörens bortvaro iordningställt en ny våning åt honom. Det troddes allmänt att modern skulle komma att bo hos honom nu, när han hade det så bra; det vore ju icke underligt, om en ordentlig karl som han ledsnat på utelifvet och ville ha eget hushåll. Men

den där präktiga våningen vid torget, hvilken han hyrt, hade likväl förefallit bra dyrbar för honom. Det var inte utan att man talade om, att han nog — när allt komme omkring — ärft sin fars anlag för slöseri.

En och annan af fru Borgs gamla bekanta hade — för att få klarhet i saken — gjort visit hos henne. Men hon tog icke emot någon ännu; hon hade stök, hette det alltid.

Man hade sett henne på gatan och förundrat sig öfver hur gammal hon blifvit på dessa fem år, som förflutit sedan hennes mansdöd. Hvarje spår af en flydd ungdoms skönhet var utplånadt, håret var hvitt och den förr så ståtliga figuren böjd. Man vände sig om och såg efter henne. Alltid gick hon då till rektor Ströms; där brukade hon aldrig vara förr i världen, och folk undrade mycket öfver den plötsliga vänskapen.

Nu var allt förklaradt. Och ett, tu, tre hade man reda på en hel romantisk kärlekshistoria mellan Harald Borg och Lisen Ström: att de varit kära i hvarandra från barndomen, att förvaltar Borg satt sig emot partiet, emedan Lisen var så emanciperad, att Lisen slagit upp, då Harald blef fattig, men friat själf till honom, då hon sedan fick ärfva sin tant.

Han hade emellertid ej velat gifta sig till pengar, utan föredragit att själf skapa sig en ställning, under det hon, förbittrad häröfver, fört ett kringflackande lif i Europa och Amerika. De hade icke hört något af hvarandra på tre år,

hette det, tills han nu plötsligt träffat henne i Köpenhamn och den gamla kärleken ånyo flammade upp.

Hur mycket, som var sant af denna historia, visste ingen. Men säkert var likväl, att de nu voro gifta; det stod till och med i dagens tidning, då den på kvällen kom ut.

Men också något annat fick man då att tala om. Det stod nämligen ännu en nyhet i tidningen, den, att förlofning var tillkännagifven mellan fröken Elsa Borg samt förvaltaren vid den mekaniska verkstaden, ingenjör Gründer. Det var ett parti, som blifvit arrangeradt helt hastigt — menade man.

Elsa hade under de sista månaderna vistats på Fogelsta och skött baron v. Lindens hushåll, sedan han blef änklings. Det hade väckt förvåning, att han tagit en så ung flicka i huset, men han hade nu en gång alltid varit syskonen Borgs beskyddare. Den yngste sonen hade ju uteslutande baronen att tacka för, att han fått utbilda sig till målare. Han hade nyligen fått mycket beröm för ett förträffligt porträtt af sin välgörare.

Nu fick man höra att, när Elsa gifte sig, skulle gamla fru Borg öfvertaga platsen som baronens husförestånderska. Hon ville inte bo hos sin son, redaktören, — hette det — och i hufvudstaden hade hon aldrig trivits riktigt bra.

Således kom familjen Borg åter till den lilla staden. Men den äldsta dottern stannade i Stockholm; hennes skola där var mycket omtyckt, efter

hvad man hört. Om henne själf ville man veta att hon skulle vara mycket religiöst sinnad. Lilla fru Harder, född v. Linden, hade låtit undfalla sig något därom på en kaffebjudning hos fru Märta Nelson; det var, när fru Harder sista gången varit hemma på besök. Hon hade till och med gjort litet narr af Maria Borg, som förut varit hennes goda vän. Men Julia Harder var ansedd för en tanklös modedocka. Om henne och hennes man berättades det, att de förde ett särdeles öfverflödigt och storstält lif i hufvudstaden och att löjtnanten gjort stora skulder, hvilka svärfadern fått betala. Deras våning skulle ju vara ett riktigt underverk af lyx. Märta Nelson sade alltid, att den var nästan hvad hon mest förundrat sig öfver den gången hon var uppe i Stockholm och hälsade på sina väninnor.

Ja, man hade rätt mycket att tala om i den goda staden. Men det såg lika lugnt och fredligt ut där som vanligt. Röken från den mekaniska verkstaden slingrade sig svart mot den blåa himmelen. Vattnet i kanalen var grågrönt och stilla som alltid, men från verkstadsbryggan lade några båtar ut. Glada röster hördes, man pratade och skrattade; det var några ingenjörer och unga flickor, blomman af stadens ungdom, som nu skulle ut och roa sig på sommarkvällen.

På Looström & Komp:s förlag är utkommet:

MAGDALENA RUDENSCHÖLD

Romantisk skildring från Gustaf III:s
och Hertigen-Regentens dagar
af **Sylvia**.

Pris: häft. 2.75; inb. 3.75.

AXEL FERSEN och MARIE ANTOINETTE

Historisk romantisk skildring
af **Sylvia**.

Pris: häft. 1.65; inb. 2.75.

SKÖN ÖLLEGÅRD

Historisk romantisk skildring från
Carl XI:s tid
af **Sylvia**.

Pris: häft. 3 kr.; inb. 4 kr.

SOFIE HAGMAN

En kärlekshistoria från Gustavianska
tiden.

Skildring af **Sylvia**.

Pris: häft. 2.75; inb. 3.75.

EN DROTTNING

Historisk romantisk skildring
från Carl XIV Johans tidevarf
af **Sylvia**.

Pris: häft. 2.75; inb. 3.75.

ALLTFÖR VACKER

af **Henry de Pène**.

Arbete prisbelönt af Franska aka-
demien. Med ett bref från Octave
Feuillet, medlem af franska akade-
mien. Öfversättning från nittonde
upplagan. Pris: 3 kr.

ETT GIFTERMÅL I JAPAN

af **Pierre Loti**.

Öfversättning från franskan
af **Erik Thyselius**.

Pris: 2.75.

SOLGLIMTAR

Humor och satir af **Geo. W. Peck**,
författare till »Tjufpojkestreck» m. fl.
Från engelskan af **Tom Wilson**.

Pris: 3 kr.

DUR OCH MOLL

Musik-Kalender

redigerad af **Frithiof Cronhamn**.

Med 18 porträtter.

Pris: 2.25.

"HANSOMCAB-TRAGEDIEN"

En brottmåls historia från Melbourne
af **Fergus W. Hume**.

En realistisk och spännande berättelse
ur Melbournes sociala lif.

Öfversättning från engelskan från
ett exemplar af det 330:e tusendet
af **D. K.**

Pris: 2.50.

ILLUSTRERAD SPELBOK

En handledning i de flesta i Sverige
och utlandet brukliga spel, såsom:
Schack, Biljard, Domino, Brädspel,
Vira, Whist, Préférence, Boston, Bé-
sique, Piquet, Ecarté samt Lawn-
Tennis, Kricket och Krocket m. fl.
Efter de bästa in- och utländska källor
utarbetad af **Tom Wilson**.

Pris: häft. 5.25; kart. 5.50; inb. 6.75.

På Looström & Komp:s förlag är utkommet:

VAILLANCE

Novell af **Jules Sandeau.**

Från franskan
af **D:r M. A. Goldschmidt.**
100 sidor. Pris: 50 öre.

RYSKA NOVELLER

Karacters- och Sedeskildringar
efter Ryska original.
206 sidor. Pris: 90 öre.

VICOMTE DE BRAGELONNE

Historisk roman
af **Alexander Dumas.**
Öfversättning från franskan.
1443 sidor. 2 delar à 2.50.

I FLYGTEN

Berättelser af **Amalia Fahlstedt.**
134 sidor. Pris: 75 öre.

KÄRLEKENS ARGUSÖGON

Roman af **Salvatore Farina.**
Öfversättning från italienskan
af **Tom Wilson.**
408 sidor. Pris: 1.25.

FURST SEREBRÄNY

Historisk roman
af **Grefve A. Tolstoy.**
Öfversättning af **C. Ludv. Törnberg.**
338 sidor. Pris: 1.25.

BAKOM KULISSERNA

Minnen och anteckningar från teatern
af **Magnus Ringh.**
223 sidor. Pris: 1.25.

EN LEXA I KÄRLEK

Från engelskan af **H. Kling.**
320 sidor. Pris: 75 öre.

VALDA HUMORISTISKA och POETISKA SKRIFTER

af **Lorenzo Hammarsköld.**
Med lefnadsteckning och porträtt
utgifna af **Börje Norling.**
350 sidor. Pris: 1.25.

KLARA MILITSCH

Novell af **Ivan Turgénjew.**
Öfversättning af **E—g.**
104 sidor. Pris: 50 öre.

MALOMBRA

En ung qvinnas lefnadssaga.
Roman af **Ant. Fogazzaro,**
förf. till »Daniel Cortis».
Auktoriserad öfversättning från ita-
lienska originalets tredje
upplaga af **E. af D.**
523 sidor. Pris: 2 kr.

EN MÖRK SKUGGA

af **Th. Bentzon.**
Öfversättning ur »Revue des deux
mondes» af **C. Cederström.**
323 sidor. Pris: 1 kr.

MAJOR FRANS

Roman. Öfversättning
af **D:r M. A. Goldschmidt.**
154 sidor. Pris: 75 öre.

SEGRARE OCH ÖFVERVUNNEN

Roman af **Markham Howard.**
Auktoriserad öfversättning.
446 sidor. Pris: 1 kr.

STOCKHOLM—KONSTANTINOPEL

Resuppteckningar
af **Kapten Gulliver.**
142 sidor. Pris: 50 öre.

KA

t

H

A

a-

A

x

W

Af samma förf. är utkommet:

I jullofvet.

Med 10 illustrationer.

Pris: 1: 50.

På Looström & Komp:s förlag är utkommet:

Från fjerran vestern.

Berättelser

efter **Cooper** och **Campe.**

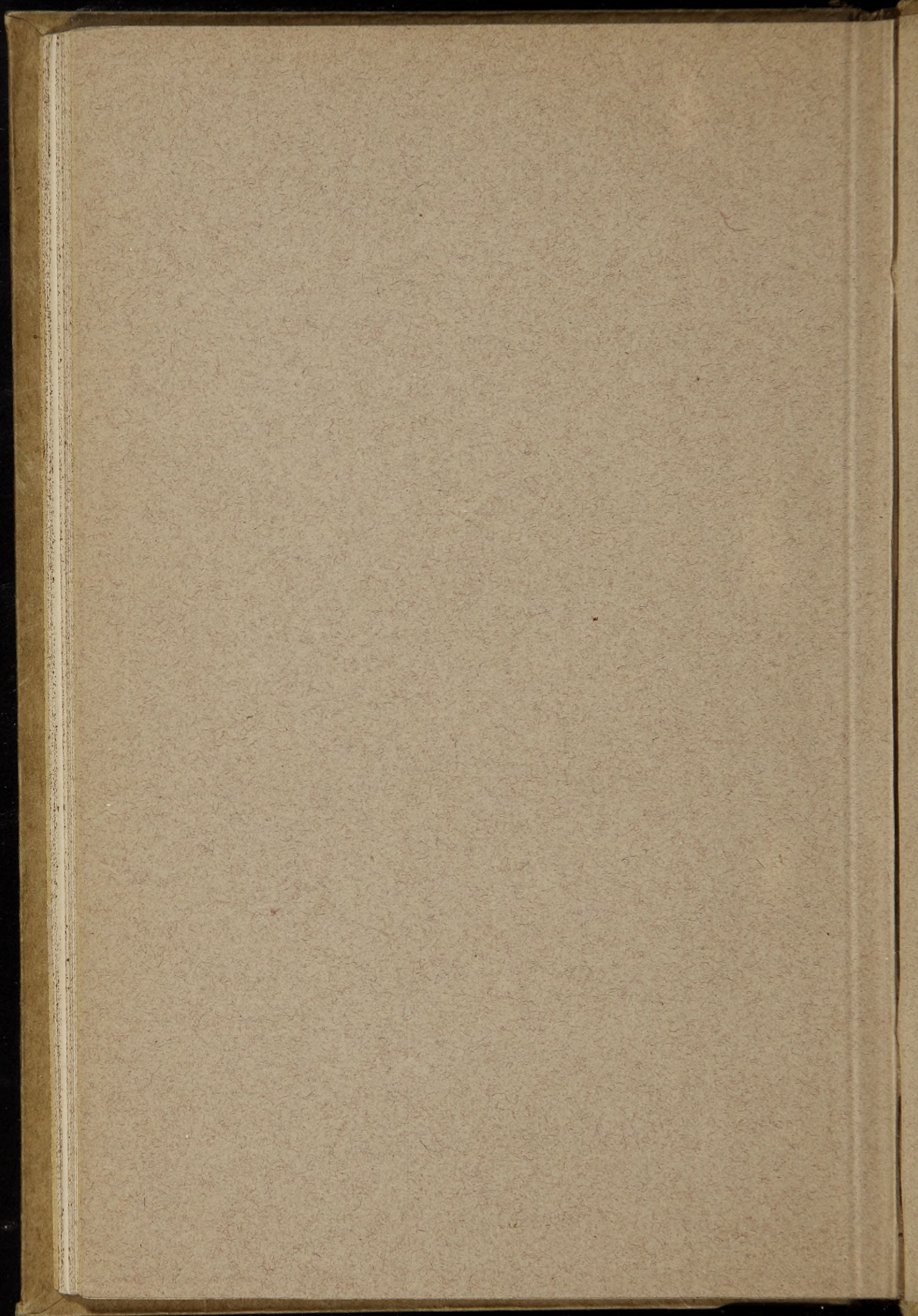
Med 6 färglagda planscher.

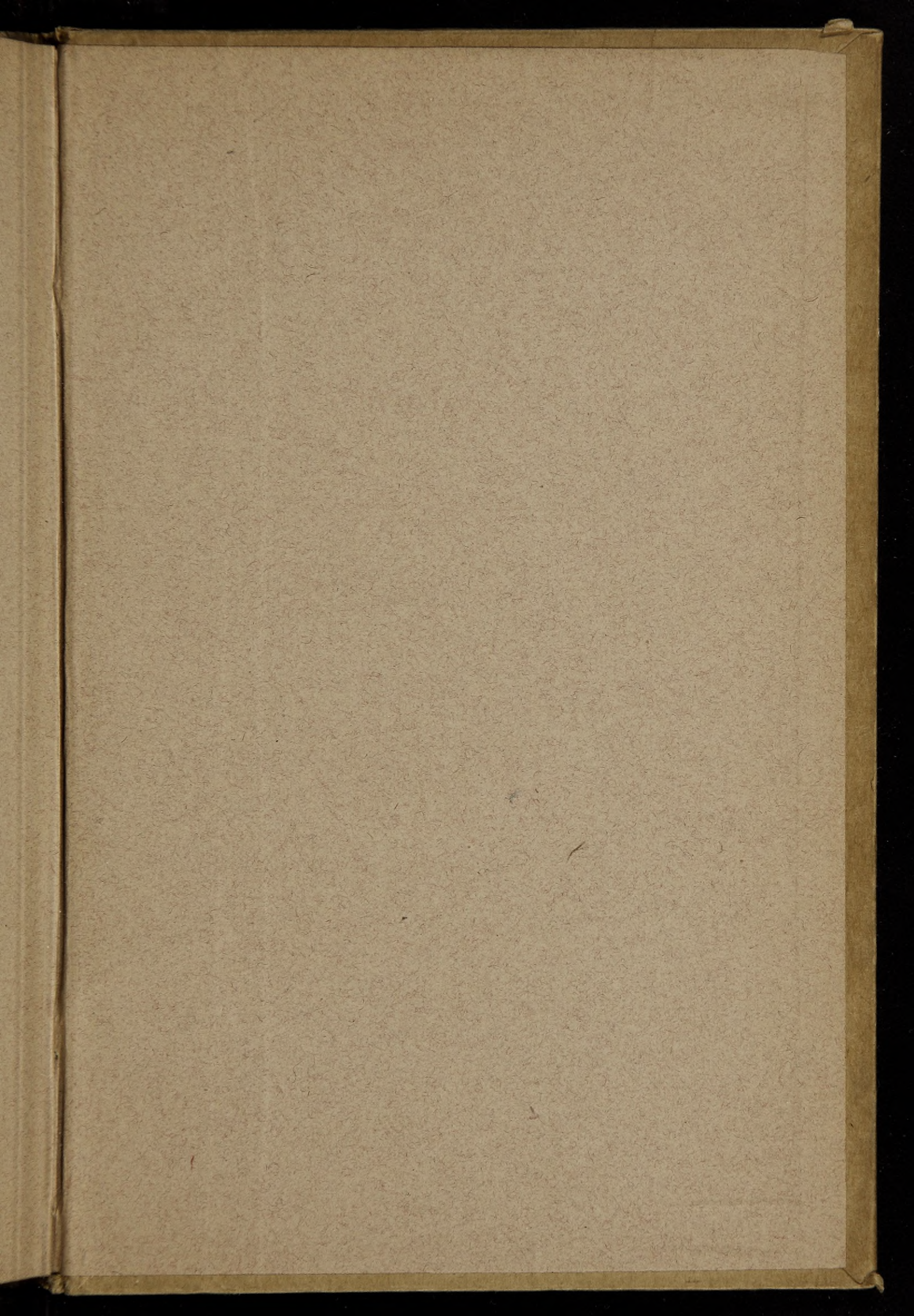
Pris: 2: 50.

Pris: kartonnerad 2: 25.

h.

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

600240071